

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r.

Wzór
RAPORT SAMOCENY

OCENA PROGRAMOWA (PROFIL OGÓLNOAKADEMICKI)

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego.....

Nazwa ocenianego kierunku studiów: Psychologia

1. Poziom/y studiów: **jednolite magisterskie**.....
2. Forma/y studiów: **studia stacjonarne i studia niestacjonarne**.....
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek
..... **psychologia**

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

EFEKTY KSZTAŁCENIA

określone Uchwałą Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego
Nr 130/2012/2013
z dnia 25 czerwca 2013 r.

Podstawowa jednostka organizacyjna prowadząca kierunek studiów: Instytut Psychologii
Nazwa kierunku studiów: psychologia
Poziom kształcenia: jednolite pięcioletnie studia magisterskie
Profil kształcenia: ogólnoakademicki
Umiejscowienie kierunku w obszarze (obszarach) kształcenia: obszar nauk społecznych
Wskazanie dziedzin nauki/dziedzin sztuki, do których odnoszą się efekty kształcenia: dziedzina nauk społecznych

Dyscypliny naukowe/dyscypliny artystyczne: dyscyplina psychologia			
Dyscyplina wiodąca: psychologia			
lp	symbol kierunkowych efektów kształcenia	efekty kształcenia	odniesienie do obszarowych efektów kształcenia (symbol)
Wiedza			
1.	K_W01	ma uporządkowaną wiedzę o psychologicznych koncepcjach człowieka, źródłach oraz miejscu psychologii w systemie innych nauk	S2A_W01, S2A_W05
2.	K_W02	posiada wiedzę z zakresu biologicznych podstaw zachowania człowieka i orientuje się w ustaleniach neuronauki oraz neuropsychologii	S2A_W01, S2A_W05
3.	K_W03	zna podstawowe teorie rozwoju psychicznego, sposoby badania tego procesu oraz koncepcje wspomagania rozwoju człowieka w ciągu życia	S2A_W02, S2A_W06
4.	K_W04	zna podstawowe obszary psychologii społecznej oraz konstrukty pojęciowe analizowania zachowań społecznych i funkcjonowania człowieka w kontekstach społeczno-kulturowych	S2A_W02, S2A_W03, S2A_W05, S2A_W07, S2A_W09
5.	K_W05	ma wiedzę na temat zdrowia psychicznego i jego zaburzeń, sposobów diagnozowania, interwencji i profilaktyki	S2A_W04, S2A_W05
6.	K_W06	ma wiedzę na temat właściwości i funkcjonowania procesów poznawczych oraz emocjonalno-motywacyjnych	S2A_W05, S2A_W06
7.	K_W07	zna podstawowe teorie i koncepcje osobowości oraz ma świadomość istnienia alternatywnych interpretacji wielu zjawisk życia psychicznego w wymiarze indywidualnym, jak i grupowym	S2A_W01, S2A_W05, S2A_W06
8.	K_W08	posiada wiedzę na temat różnic indywidualnych w funkcjonowaniu i rozwoju człowieka	S2A_W05
9.	K_W09	ma uporządkowaną wiedzę z zakresu dyscyplin podstawowych dla psychologii, w tym: filozofii, logiki, socjologii, biologicznych podstaw zachowania, genetyki zachowania, neuronauki i technologii informacyjnej	S2A_W01
10.	K_W10	posiada pogłębioną wiedzę na temat wybranych metod i narzędzi opisu a	S2A_W04, S2A_W06, S2A_W07, S2A_W08

		także planowania i przeprowadzania badań empirycznych, zarówno eksperymentalnych jak i korelacyjnych oraz stosowania statystycznej analizy zgromadzonych danych	
11.	K_W11	posiada wiedzę teoretyczną właściwą dla danego obszaru psychologii stosowanej w zakresie diagnostyki, pomocy i prewencji oraz zna problemy i zadania związane z działalnością zawodową w danym obszarze praktyki	S2A_W06
12.	K_W12	zna podstawowe zasady psychometrii w zakresie konstrukcji narzędzi pomiaru, adaptacji kulturowej testów, ich stosowania oraz interpretacji wyników testowych	S2A_W06, S2A_W08
13.	K_W13	zna podstawy diagnozy psychologicznej dla różnych celów oraz sposoby integrowania wyników uzyskanych za pomocą różnych narzędzi badawczych	S2A_W06, S2A_W07
14.	K_W14	zna zasady etyczne i prawne uwarunkowania badań naukowych oraz wykonywania zawodu psychologa	S2A_W07, S2A_W10
15.	K_W15	zna dobrze przynajmniej jeden pakiet oprogramowania służący do statystycznej analizy danych (np.STATISTICA, SPSS)	S2A_W06
16.	K_W16	posiada wiedzę dotyczącą możliwych działań promocyjnych i prewencyjnych oraz form przedsiębiorczości indywidualnej, właściwej dla obszaru psychologii stosowanej	S2A_W11
17.	K_W17	zna podstawowe zasady BHP	S2A_W07, S2A_W10
Σ 17			
Umiejętności			
1.	K_U01	potrafi wyszukiwać informacje z różnych źródeł, w tym z internetowych baz danych, czytać ze zrozumieniem teksty naukowe i integrować gromadzoną wiedzę	S2A_U01, S2A_U03, S2A_U06
2.	K_U02	potrafi krytycznie analizować koncepcje psychologiczne z punktu widzenia założeń filozoficznych i metodologicznych	S2A_U06
3.	K_U03	potrafi przeprowadzić analizę historyczną kształtowania się różnych szkół psychologicznych, a także kierunków i metod badań psychologicznych	S2A_U03
4.	K_U04	umie przełożyć zalecenia i zakazy kodeksów etycznych zawodu	S2A_U05, S2A_U07

		psychologa na działania podejmowane w praktyce psychologicznej i badaniach naukowych	
5.	K_U05	potrafi stosować wiedzę teoretyczną w analizie i wyjaśnianiu oraz rozwiązywaniu problemów właściwych dla danego obszaru psychologii stosowanej: problemów klinicznych, wychowawczych i społecznych	S2A_U01, S2A_U02, S2A_U06, S2A_U07
6.	K_U06	potrafi opisać oraz wyjaśnić różnice indywidualne między ludźmi w zakresie inteligencji, osobowości oraz temperamentu i we wzorach zachowania społecznego	S2A_U01, S2A_U03
7.	K_U07	potrafi rozpoznawać, opisywać i wyjaśniać różne zjawiska społeczne oraz ocenić ich znaczenie z punktu widzenia funkcjonowania jednostki, grup i instytucji społecznych, a także tworzyć programy zmiany społecznej	S2A_U02, S2A_U03, S2A_U05, S2A_U06, S2A_U07, S2A_U08
8.	K_U08	potrafi rozpoznawać zjawiska psychopatologiczne, przeprowadzać postępowanie diagnostyczne oraz tworzyć scenariusze postępowania profilaktycznego i pomocowego dla osób z różnych grup ryzyka i zaburzeń psychicznych	S2A_U01, S2A_U02, S2A_U03, S2A_U04, S2A_U07
9.	K_U09	potrafi diagnozować poziom rozwoju osoby, ocenić możliwości i zagrożenia oraz opracować program wspomagania rozwoju osób lub grup społecznych w różnym wieku	S2A_U01, S2A_U02, S2A_U04
10.	K_U10	potrafi nawiązywać kontakt z osobami badanymi oraz przekazywać instrukcje w trakcie badania i opisywać ich wyniki w sposób zrozumiały dla badanych	S2A_U06, S2A_U07, S2A_U09
11.	K_U11	potrafi sporządzać dokumentację i opinie psychologiczne w sposób komunikatywny i zrozumiały dla zleceniodawców	S2A_U06, S2A_U09
12.	K_U12	potrafi ocenić wartość psychometryczną i diagnostyczną różnych metod oraz określić zakres ich stosowania, a także samodzielnie skonstruować trafne i rzetelne narzędzie pomiaru podstawowych procesów i właściwości psychicznych	S2A_U02, S2A_U03, S2A_U04, S2A_U06, S2A_U07
13.	K_U13	potrafi samodzielnie sformułować problem badawczy, zaplanować i przeprowadzić badanie eksperymentalne w wybranym obszarze psychologii procesów poznawczych,	S2A_U03, S2A_U07

		emocji i motywacji	
14.	K_U14	potrafi samodzielnie sformułować problem badawczy i zaplanować przeprowadzenie badań empirycznych nad procesem zmian w funkcjonowaniu osoby lub grup społecznych	S2A_U02, S2A_U03, S2A_U04
15.	K_U15	potrafi przeprowadzić analizę statystyczną zgromadzonych danych, posługując się właściwymi metodami wybranego pakietu statystycznego (np. STATISTICA lub SPSS)	S2A_U02, S2A_U08
16.	K_U16	potrafi identyfikować i wzmacniać czynniki chroniące zdrowie, wskazywać, promować i kształtować zachowania prozdrowotne	S2A_U07
17.	K_U17	potrafi przygotować wystąpienie ustne i pisemne w języku polskim i w języku angielskim w dziedzinie psychologii lub w obszarze leżącym na pograniczu dyscypliny	S2A_U01, S2A_U06, S2A_U09, S2A_U10, S2A_U11
18.	K_U18	ma umiejętności językowe w zakresie psychologii, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	S2A_U11
Σ 18			
Kompetencje społeczne			
1.	K_K01	poddaje krytycznej ocenie swoją wiedzę i umiejętności, zna swoje w tym zakresie ograniczenia oraz rozumie potrzebę ustawicznego kształcenia	S2A_K01, S2A_K06
2.	K_K02	przejawia postawę etyczną w postępowaniu diagnostycznym i pomocowym oraz w działalności naukowej, publikacyjnej i eksperckiej	S2A_K03, S2A_K04
3.	K_K03	jest otwarty na potrzeby osób w trudnej sytuacji życiowej czy należących do różnych grup ryzyka zaburzeń, osób i grup społecznych przejawiających różnego rodzaju odmienność i dyskryminowanych oraz wykazuje gotowość do wspomagania jednostek i struktur społecznych, inicjowania takich działań i ujawnia postawę przedsiębiorczości	S2A_K01, S2A_K04, S2A_K07
4.	K_K04	działa profesjonalnie jako badacz i praktyk, w roli członka zespołu jak i jego lider, formułuje wyważone sądy i rzetelne opinie oraz kontroluje własne emocje nawet w warunkach nietypowych	S2A_K04, S2A_K05, S2A_K07
5.	K_K05	potrafi współpracować ze specjalistami	S2A_K02, S2A_K05,

		w zakresie planowania, przeprowadzania i analizowania badań naukowych oraz specjalistami reprezentującymi różne obszary praktyki społecznej w zakresie działalności diagnostycznej, pomocowej i profilaktycznej	S2A_K06
6.	K_K06	jest aktywny w poszukiwaniu nowej wiedzy i niestandardowych rozwiązań, wychodzących poza tradycyjnie przyjmowane w danej dziedzinie badań naukowych i danej specjalności psychologii stosowanej	S2A_K04, S2A_K06, S2A_K07
7.	K_K07	przejawia kompetencje interpersonalnej mediacji i negocjacji z osobami i grupami społecznymi w różnych środowiskach i kontekstach społecznych	S2A_K04, S2A_K05
8.	K_K08	rozpoznaje potencjalne zagrożenia dla zdrowia psychicznego i somatycznego oraz propaguje zasady dbałości o zdrowie psychiczne i fizyczne	S2A_K06
9.	K_K09	jest systematyczny i wytrwały w pracy nad długoterminowymi projektami naukowymi, edukacyjnymi, pomocowymi i promocyjnymi	S2A_K07

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny:

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Janusz Trempała przewodniczący	Profesor/ Dyrektor Instytutu Psychologii/ Kierownik Katedry Rozwoju Człowieka
Alicja Malina	doktor/adiunkt/ Z-ca Dyrektora Instytutu Psychologii
Barbara Ciżkowicz	dr hab. / prof. UKW / Kierownik Zakładu Metodologii Badań Społecznych
Elżbieta Kasprzak	dr hab. / prof. UKW / Kierownik Zakładu Psychologii Organizacji i Zarządzania
Ewa Danek	Doktor / st. wykładowca/ Zakład Psychologii Organizacji i Zarządzania
Anna Kobierecka –Dziamska	Doktor / adiunkt / Zakład Psychologii Klinicznej
Anna Nogaj	Doktor / adiunkt / Zakład Psychologii Ogólnej i Zdrowia
Maciej Michalak	Doktor / adiunkt / Zakład Psychologii Organizacji i Zarządzania / Kierownik Pracowni Badań Eksperymentalnych
Monika Deja	Magister / asystent / Katedra Psychologii Rozwoju Człowieka

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów.....	1
Prezentacja uczelni	9
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim.....	9
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się.....	9
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	16
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie.....	22
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	29
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	35
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	41
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku.....	45
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	51
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach.	55
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	56
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	59
Część III. Załączniki	62
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów.....	62

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego (UKW) jest państwową uczelnią wyższą działającą zgodnie z ustawą z 20 VII 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668), nad którą nadzór w zakresie zgodności działania jej organów z przepisami ustawowymi i statutem sprawuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Jej początki sięgają końca lat 60., kiedy to decyzją Ministerstwa Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z 28 VI 1969 r. powstała Wyższa Szkoła Nauczycielska (Dz.U. Nr 18, poz. 134), która 20 VIII 1974 r. na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów została przemianowana w Wyższą Szkołę Pedagogiczną (Dz.U. Nr 30, poz. 177). Na mocy ustawy Sejmu RP z 7 VI 2000 r. powstała Akademia Bydgoska im. Kazimierza Wielkiego (Dz.U. Nr 60, poz. 695), którą zgodnie z ustawą z 21 IV 2005 r. przekształcono w Uniwersytet Kazimierza Wielkiego (Dz.U. Nr 90, poz. 755).

UKW jest dynamicznie rozwijającym się ośrodkiem akademickim i zarazem uczelnią największą w Bydgoszczy, a drugą w regionie kujawsko-pomorskim tak pod względem liczby profesorów i samodzielnych pracowników naukowych, prowadzonych badań, liczby oferowanych kierunków kształcenia (ponad 40 kierunków I, II, III stopnia), a także liczby studentów i absolwentów zasilających potrzeby środowiska społeczno-gospodarczego miasta i regionu.

Kształcenie na kierunku *Psychologia* realizowane jest na Wydziale Pedagogiki i Psychologii (WPiP). Wydział ten jest największą jednostką podstawową UKW. W jego skład wchodzi dwa instytuty: Instytut Pedagogiki oraz Instytut Psychologii. Wydział Pedagogiki i Psychologii UKW uzyskał kategorię naukową A i posiada uprawnienia doktoryzowania w zakresie pedagogiki, psychologii oraz do nadawania stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie pedagogika.

Instytut Psychologii oferuje pięcioletnie studia jednolite magisterskie na kierunku psychologia (w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym), studia III stopnia oraz studia podyplomowe w zakresie: logopedii z emisją głosu, neurologopedii, psychologii klinicznej oraz psychologii sądowej i mediacji. Strukturę Instytutu Psychologii aktualnie tworzy: 1 katedra, 5 zakładów, 4 pracownie i 1 pracownia na poziomie zakładu. W Instytucie zatrudnionych jest 9 profesorów (w tym 2 profesorów tytularnych), 19 adiunktów, 4 starszych wykładowców i 5 asystentów wymiarze ½ etatu oraz 1 magister na stanowisku naukowym. Instytut Psychologii dba o stały rozwój naukowy zatrudnionej kadry i jest wysoko oceniany przez studentów w zakresie jakości oferowanych zajęć dydaktycznych.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

W celu zachowania spójności stosowanego nazewnictwa z obowiązującym w Ustawie 2.0 oraz w raporcie samooceny PKA, w całym raporcie używano określenia „program studiów” i „efekty uczenia się” w miejsce obowiązujących do 1.10.2019 nazw: „program kształcenia” i „efekty kształcenia”.

Tradycje kształcenia psychologicznego w Bydgoszczy sięgają czasów międzywojennego Seminarium Nauczycielskiego. Jednakże samodzielny Zakład Psychologii powstał dopiero w 1974 roku na Wydziale Pedagogicznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy (WSP).

29 grudnia 1995 r. Minister Edukacji Narodowej zatwierdził uchwałę Senatu WSP o uruchomieniu 5-letnich studiów magisterskich na kierunku psychologia. Powstały Instytut Psychologii (IPs) został dołączony do Wydziału Pedagogicznego, który w roku 1996 na mocy decyzji Senatu WSP w Bydgoszczy, zmienił nazwę na Wydział Pedagogiki i Psychologii (WPiP) i pod tą nazwą, niezależnie

od zmieniającego się statusu prawnego Uczelni, istnieje do chwili obecnej. Studia w dyscyplinie psychologia zostały uruchomione od roku akademickiego 1996/1997.

Koncepcja kształcenia w Instytucie Psychologii UKW osadzona jest w dyscyplinie psychologia. W opracowanej koncepcji kształcenia psychologicznego kierowano się dbałością o integrację kształcenia i badań naukowych oraz o najwyższą jakość kształcenia. W roku akademickim 2011/12 podjęto prace nad wdrożeniem Krajowych Ram Kwalifikacji (KRK)¹, co wiązało się z dostosowaniem programów kształcenia do wymagań określonych w Rozporządzeniu MNiSW z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia² oraz określeniem efektów uczenia się (EU) na kierunku psychologia zgodnych z EU dla kwalifikacji drugiego stopnia w dziedzinie nauk społecznych (profil ogólnoakademicki)³. W roku akademickim 2018/2019 dokonano dostosowania efektów kształcenia do charakterystyki drugiego stopnia określonej w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji.⁴ Efekty uczenia się odnoszą się do zadań i zakresu działalności zawodowej psychologów określonych w certyfikacie EuroPsy⁵ realizując tym samym jednocześnie europejskie standardy kształcenia zawodowego psychologów.

Koncepcja kształcenia psychologicznego oraz efekty uczenia się określone w Uchwale Senatu UKW⁶ zostały podporządkowane celom określonym w Strategii rozwoju Uniwersytetu na lata 2011-2015⁷ oraz w zaktualizowanej i przyjętej przez Senat w 2016 roku Strategii rozwoju UKW na lata 2016 – 2020, a także zadaniom Uczelni sformułowanym w Statucie UKW.

Koncepcja kształcenia na kierunku psychologia UKW w Bydgoszczy jest zgodna z misją i celami zawartymi w dokumencie Strategia rozwoju WPiP UKW w Bydgoszczy na lata 2017-2021⁸. Strategia rozwoju WPiP UKW wytyczając kierunki rozwoju podstawowej jednostki organizacyjnej na lata 2017-2021 wpisuje się w misję Uniwersytetu łączenia nauki z edukacją oraz główne założenia strategiczne UKW, w tym zapewniania najwyższej jakości kształcenia, wzmacniania pozycji naukowej Uniwersytetu i efektywności współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Zgodnie z *Misją* WPiP w IP kształcimy psychologów-specjalistów dla rynku pracy i liderów społecznych, a także w poszanowaniu wolności nauki i rzetelności wiedzy, godności człowieka i sprawiedliwości społecznej. Biorąc pod uwagę cele strategiczne, dążymy głównie do: (a) zapewnienia najwyższej jakości kształcenia (i wychowania); (b) wzmacniania pozycji naukowej Instytutu Psychologii; (c) zwiększania aktywności studentów i absolwentów; oraz (d) rozwoju infrastruktury i kadry naukowo-dydaktycznej. Naszym celem stało się wykształcenie wszechstronnego psychologa, który rozumie potrzebę ciągłego podnoszenia kwalifikacji (ang. *lifelong learning*) i dysponuje wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi przydatnymi we współczesnym, otwartym społeczeństwie obywatelskim.

W pracach nad koncepcją kształcenia uczestniczyli interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. W pierwszej grupie znaleźli się przedstawiciele Samorządu Studenckiego, doktoranci oraz pracownicy naukowo-dydaktyczni, których reprezentanci zasiadają w Radzie Instytutu Psychologii, Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia oraz Rada Programowa. Drugą grupę, która miała wpływ na kształt koncepcji, tworzyli członkowie Polskiego Stowarzyszenia Studentów i Absolwentów Psychologii, od

¹ na podstawie art. 11 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 z późn. zm.)

² Dziennik Ustaw z 2011 r. Nr 243, poz. 1445

³ Dziennik Ustaw z 2011 r. Nr 253, poz. 1520

⁴ Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji z dnia 14 listopada 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 2218).

⁵ <http://europsy.info.pl>

⁶ Uchwała Senatu UKW Nr 156/2012/2013 z dnia 25 września 2013 r.

⁷ Uchwała Senatu UKW Nr 27/2011/2012 z dnia 31 stycznia 2012 w sprawie uchwalenia dokumentu pt. „Strategia Rozwoju UKW na lata 2011-2015”

⁸ Uchwała Rady WPiP Nr 239/ 2015/2016 z dnia 20 września 2016 roku w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju WPiP UKW w Bydgoszczy na lata 2017-2021

których pozyskiwano wiedzę o losach zawodowych absolwentów oraz opinie o przydatności programów kształcenia psychologicznego w kształtowaniu kariery zawodowej, reprezentanci placówek oświatowych, ochrony zdrowia, innych potencjalnych miejsc pracy oraz praktyk, z którymi Instytut Psychologii współpracuje (zał. Nr 7 do dokumentacji programu kształcenia z 2012 r. pod nazwą: Lista osób spoza Wydziału lub konsultujących projekt programu kształcenia; dokumentacja z 2013 r.) oraz Rady Interesariuszy (aktualną listę zawiera załącznik 1). Reprezentanci różnych gremiów wyrażali opinie co do przyjętych rozwiązań, składając swoje podpisy w dokumentacji programu kształcenia.

Wymagania, jakie stawiane są kandydatom ubiegającym się o przyjęcie na pierwszy rok studiów, kierunku psychologia, jednolite studia magisterskie, tryb stacjonarny i niestacjonarny, określa Uchwała Senatu⁹. Oferta edukacyjna skierowana jest do osób legitymujących się „nową”, i „starą” maturą, oraz kandydatów z Dyplomem Międzynarodowej Matury (IB). Przyjęcie kandydatów na I rok studiów odbywa się na podstawie rankingu średniej ocen (punktów) uzyskanej na egzaminie maturalnym („nowa matura”, matura międzynarodowa) lub na egzaminie dojrzałości („stara matura”). Ocenom ze świadectwa dojrzałości uwzględnianym w procesie kwalifikacji przyznaje się liczbę punktów wg § 2 ust. 2 Uchwały. Jeżeli kandydat na egzaminie maturalnym lub na egzaminie dojrzałości zdawał biologię to liczbę przyznanych punktów za wymieniony przedmiot podwyższa się o 20%.

Studenci kierunku psychologia mają możliwość uzyskania przygotowania pedagogicznego w rozumieniu §1, p.3 Rozporządzenia MEN z dnia 12.03.2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...) (Dz.U. nr 50, poz. 400 z późn. zm.) w ramach dodatkowego, częściowo odpłatnego modułu przygotowania pedagogicznego, realizowanego po III roku studiów.

W ofercie są również studia w języku angielskim. Na studia prowadzone w języku angielskim mogą być przyjęci kandydaci, dla których język angielski jest językiem ojczystym, kandydaci posiadający znajomość języka angielskiego na poziomie co najmniej CAE (poziom B2) oraz kandydaci posiadający dyplom ukończenia studiów wyższych w języku angielskim. Szczegółowe zasady przyjęcia na studia w języku angielskim oraz odpłatność za studia zamieszczone są w Uchwale Senatu.¹⁰

Istotnym elementem koncepcji kształcenia studentów psychologii UKW jest pogłębienie wiedzy oraz nabycie umiejętności i kompetencji praktycznych z określonej subdyscypliny w ramach modułów specjalnościowych. Pod koniec trzeciego roku studenci wybierają jeden z czterech modułów. Z uwagi na wybór po trzecim roku studiów oferta modułów specjalnościowych może ulec zmianie¹¹. Proponowane moduły kształcenia wynikają zarówno z koncepcji badań naukowych prowadzonych w Instytucie, potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego, jak i zainteresowań badawczych i doświadczeń zawodowych pracowników. W ofercie są cztery moduły specjalnościowe: psychologia kliniczna, psychologia społeczna stosowana, psychologia wspomaganie rozwoju, psychologia zdrowia i rehabilitacji, których opis znajduje się na stronie IPs¹².

Koncepcja kształcenia psychologicznego, również w zakresie kształcenia specjalnościowego, wiąże się z rozwojem psychologii jako dyscypliny naukowej oraz prowadzonymi w Instytucie badaniami naukowymi.

Realizując zadania statutowe, przyjmujemy maksymę *badaj i kształć*, właściwą modelowi Uniwersytetu Humboldtów. Zakładamy komplementarność badań i dydaktyki a poziom naukowy

⁹ Uchwała Senatu Nr 60/2017/2018 z dnia 27 marca 2018 r. zmieniająca Uchwałę Senatu UKW Nr 87/2016/2017 z dnia 30 maja 2017 r. w sprawie ustalenia szczegółowych warunków i trybu rekrutacji na studia w roku akademickim 2018/2019 na podstawie art. 169 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r., poz. 2183 z późn. zm.)

¹⁰ Załączniku Nr 1 do Uchwały Senatu Nr 13/2018/2019 z dnia 18 grudnia 2018 r.

¹¹ Załączniku Nr 1 do Uchwały Senatu Nr 13/2018/2019 z dnia 18 grudnia 2018 r.

¹² https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/psychologia_ukw

traktujemy jako podstawę kształcenia. Wydział Pedagogiki i Psychologii UKW w ostatniej ewaluacji jednostek naukowych otrzymał kategorię A.

W latach 2014-2018 trzydziestu paru pracowników (liczba zmienna) zatrudnionych w Instytucie Psychologii:

- opublikowało 469 prac o łącznej wartości 4254,00 punktów w ocenie MNiSW, w tym 278 artykułów (3227 pkt.), 10 recenzowanych książek naukowych (250 pkt.) oraz 143 rozdziały w recenzowanych książkach (566,5 pkt.). Artykuły zostały opublikowane w krajowych i zagranicznych czasopismach, w tym 47 z listy A; sumaryczny wskaźnik wpływu tych publikacji obliczony na podstawie bazy *Journal Citation Reports* wynosi $IF=81,273$. Wskaźniki wpływu publikacji pracowników IPs UKW w bazie Google Scholar są zarazem wyższe, bowiem uwzględniają prace w języku polskim (oraz autocytowania). Wszystkie publikacje wnoszą wkład do dyscypliny psychologia (biorąc pod uwagę badania interdyscyplinarne). Współautorami wielu z tych publikacji są studenci. Ich udział w projektach naukowych nauczycieli akademickich uznajemy za jeden z najefektywniejszych sposobów kształcenia młodych kadr badaczy i praktyków;

- pozyskało zewnętrzne dofinansowanie 12 projektów badawczych o łącznej wartości 4 496 399 zł¹³, w tym: w ramach konkursów ogłoszonych przez NCN (6); przez NCBiR (2); przez MNiSzW (2); a pozostałe przez instytucje resortowe. Członkami zespołów badawczych w znacznym procencie są doktoranci (jako stypendyści, a także w ramach umowy-zlecenia oraz umowy o pracę), a studenci studiów magisterskich współpracują w procesie przeprowadzania badań (głównie jako wolontariusze). Uczestniczą również w projektach badawczych finansowanych ze środków na wzmacnianie potencjału badawczego;

- zorganizowało 17 konferencji i sympozjów naukowych, w tym o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym (na przykład: XVII Kongres Polskiego Towarzystwa Neuropsychologicznego, XXXVI Zjazd Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, XXVI Kolokwia Psychologiczne PAN, Międzynarodową Konferencję CICA "Developmental and Social Conditions of Conflict and Aggression"), oraz 12 cyklicznych ogólnopolskich konferencji studenckich (np. Interdyscyplinarne Konferencje Doktorantów i Młodych Naukowców, Konferencje Studenckich Kół Naukowych *Psyche –Ciało*, czy Sympozja Kół Naukowych Psychologii Sportu)¹⁴. Konferencje naukowe zawsze były okazją do włączania studentów głównie w prace organizacyjne, a ich zaangażowanie i pomoc były niezbędne dla sprawnego przebiegu tych wydarzeń. Z drugiej strony, wspólna ze studentami działalność naukowa i organizacyjna sprzyjała kształtowaniu postaw społecznych i współpracy oraz wzorców zachowania w interakcjach społecznych. Wizytujący Instytut profesorowie z kraju i zagranicy podkreślają wysoką kulturę osobistą i wrażliwość społeczną naszych studentów.

Dorobek naukowy i doświadczenie praktyczne pracowników stanowi podstawę konstruowania i realizacji programu kształcenia oraz przydziału zajęć dydaktycznych.

Badania naukowe prowadzone w jednostce są skoncentrowane wokół czterech głównych wątków badań: psychologii rozwoju człowieka, psychologii klinicznej, psychologii zdrowia oraz psychologii społecznej. Kierunki tych badań odpowiadają utworzonym modułom kształcenia specjalnościowego.

W ramach psychologii rozwoju człowieka pracownicy IPs zajmują się badaniami dotyczącymi takich zagadnień jak np.: (i) natura i mechanizmy zmian rozwojowych w ciągu życia; (ii) sposoby wspomagania rozwoju ludzi w różnym wieku; (iii) modele i pomiar zmian rozwojowych, itp.

W ramach psychologii klinicznej takie, jak np.: (i) uwarunkowania zaburzeń zachowania w różnym wieku w sytuacji choroby i leczenia; (ii) znaczenie zasobów osobistych w funkcjonowaniu; (iii) diagnostyka kliniczna itp.

¹³ https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/projekty_badawcze/30257/projekty_badawcze

¹⁴ www.https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/konferencje_ukw

W obszarze psychologii zdrowia, np.: (i) zdrowie człowieka w sytuacji choroby i niepełnosprawności; (ii) komunikacja kliniczna z pacjentem; (iii) neurorehabilitacja chorych, itp.

W obszarze psychologii społecznej, np.: (i) kształtowanie procesów psychicznych i zachowania ludzi w sytuacjach społecznych; (ii) różnice międzykulturowe i wewnątrzgrupowe w interakcjach społecznych; (iii) przemiany w życiu społecznym ludzi, itp.

Ważny wkład w kształtowanie dorobku naukowego Instytutu mają także projekty badawcze w zakresie psychologii pracy i psychologii sportu oraz psychometrii. Szczegółowe informacje na temat podejmowanych tematów i zadań badawczych znajdują się na stronach poszczególnych jednostek organizacyjnych Instytutu.¹⁵

Działalność naukowa doprowadziła w okresie ostatnich 5 lat do awansu siedmiu pracowników Instytutu do stopnia naukowego doktora w dyscyplinie psychologia, oraz trzech do stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia. Dwie osoby złożyły wnioski o uruchomienie w dotychczasowej procedurze postępowania o tytuł profesora, a jedna osoba przygotowuje wniosek habilitacyjny. Efektem powiązania działalności badawczej pracowników z kształceniem są liczne w okresie oceny nagrody naukowe studentów (Diamentowy Grant, stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Prezydenta Miasta, a także 2 stypendia Fulbrighta dla absolwentów).

Koncepcja kształcenia psychologicznego w IP's pozwala na przygotowanie teoretyczne i praktyczne oraz wszechstronny rozwój studenta w ramach profilu studiów szczególnie w zakresie prowadzenia badań naukowych zgodnie z ogólnoakademickim profilem kształcenia. Studenci mają możliwość kształtowania własnego rozwoju naukowego poprzez udział w licznych kołach naukowych¹⁶, w badaniach naukowych pracowników, program tutorialny, konkursy adresowane do studentów z wykorzystaniem aparatury badawczej¹⁷, organizację i udział w konferencjach, zachęcanie i stwarzanie warunków działalności wolontarystycznej, możliwości udziału w programach wymiany międzynarodowej a także praktyki związane z wybranym modułem specjalnościowym. Kształcenie psychologiczne, wpisując się w misję Uniwersytetu oraz Wydziału, odpowiada na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego. Wyrazem tego jest zatrudnianie naszych absolwentów w poradniach psychologicznych, poradniach rodzinnych, sądownictwie, szkołach, przedszkolach, ośrodkach wychowawczych, szpitalach, placówkach rehabilitacyjnych, więziennictwie, policji, mediach, bankach, przedsiębiorstwach, administracji państwowej i w innych ośrodkach.

Ranking magazynu „Perspektywy” w kategorii „Preferencje pracodawców”, badający najchętniej zatrudnianych absolwentów przez lokalne firmy potwierdza, że to właśnie absolwenci UKW są najchętniej zatrudniani przez bydgoskie przedsiębiorstwa. Raport z monitorowania karier zawodowych absolwentów psychologii z roku 2015 (studia jednolite magisterskie), jest tego potwierdzeniem (95 % badanych jest zatrudnionych, w tym 85% pracujących absolwentów uważa, że ich praca jest związana z kierunkiem kształcenia). Dane z 2018 roku (badany rocznik: 2016/2017) wskazują, że: 95% badanych absolwentów jest zatrudnionych i/lub pracuje na własny rachunek (prowadząc działalność gospodarczą). 75% uważa, że wykonuje pracę związaną z ukończonym kierunkiem studiów. Nasi absolwenci podejmujący pracę w regionie stanowią potem cenne źródło informacji na temat tego jakie kierunki zmian w kształceniu psychologicznym są oczekiwane przez rynek.

Zgodnie z wynikającą z koncepcji kształcenia sylwetką, absolwenci jednolitych studiów magisterskich kierunku psychologia UKW są przygotowani do diagnozy i pomocy psychologicznej jednostkom oraz grupom społecznym w sytuacjach trudnych i w rozwiązywaniu problemów pojawiających się w różnych obszarach życia. Znają podstawy teoretyczne psychologii i posiadają

¹⁵ https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/struktura_pracownicy_psycholog

¹⁶ https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/

¹⁷ https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/informacje_instytut_psychologi/37057/konkusstddaseyetracker

wiedzę umożliwiającą zrozumienie złożonych mechanizmów funkcjonowania i rozwoju człowieka. Potrafią krytycznie ocenić nabytą wiedzę i są świadomi konieczności stałego doskonalenia zawodowego. Przejawiają wrażliwość etyczną i odpowiedzialność w wykonywaniu zawodu zaufania publicznego. Posiadają umiejętność samodzielnego lub zespołowego prowadzenia badań naukowych. Znajdują zatrudnienie w charakterze psychologa w placówkach ochrony zdrowia, opieki społecznej, penitencjarnej a także w przedsiębiorstwach, urzędach państwowych i samorządowych. Po uzupełnieniu kwalifikacji pedagogicznych, mogą ubiegać się o stanowisko nauczyciela psychologa w placówkach oświatowych. Podejmują także samodzielną działalność gospodarczą.

Szczególnie uzdolnieni kontynuują edukację na studiach III stopnia z psychologii prowadzonych w IPs UKW.

Koncepcja kształcenia psychologicznego wyróżnia się z jednej strony przekazywaniem gruntownej, zróżnicowanej wiedzy w zakresie nauk podstawowych w psychologii. Z drugiej strony dodatkowym kształceniem umiejętności praktycznych w ramach proponowanych w IPs czterech modułów specjalnościowych oraz pozostałych modułów fakultatywnych. Za wyjątkową uznajemy koncepcję kształcenia psychologów klinicznych w ramach Akademickiego Centrum Pomocy Psychologicznej, wdrożoną przez prof. Małgorzatę Kościelską (praca z dziećmi z zaburzeniami rozwojowymi i ich rodzinami, w którą zaangażowani są studenci w ramach zajęć dydaktycznych). W ofercie zajęć fakultatywnych znajduje się również rzadko spotykana w innych ośrodkach psychologia muzyki i psychologia sportu. Jednocześnie koncepcja kształcenia uwzględnia wzorce krajowe i międzynarodowe, czemu sprzyja rozwój współpracy międzynarodowej w zakresie badań naukowych, wyjazdy studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych do uczelni zagranicznych, wymiana doświadczeń i myśli naukowej w ramach konferencji i projektów naukowych. Wyrazem procesu umiędzynarodowienia kształcenia w IPs jest uzyskanie Europejskiego Certyfikatu Psychologa EuroPsy¹⁸, poprzedzona potwierdzeniem zgodności programu kształcenia na kierunku psychologia w Instytucie Psychologii UKW ze standardami wykonywania usług psychologicznych w poszczególnych krajach Unii Europejskiej.

Koncepcja kształcenia psychologicznego jest zgodna z celem strategicznym dotyczącym polityki projakościowej kształcenia w UKW (zapewnienie najwyższej jakości kształcenia¹⁹) oraz odpowiadającymi mu celami operacyjnymi, które odnoszą się do rozwijania i optymalizowania oferty kształcenia, doskonalenia Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, doskonalenia procesu kształcenia, dbałości o środowisko kształcenia, internacjonalizacji kształcenia.

Koncepcja kształcenia na kierunku psychologia nie uległa zmianie w zakresie określonych w Uchwale Senatu z 2012 roku kierunkowych EU. Uwzględniając jednak wyniki prac Rady Programowej, zespołów ds. jakości kształcenia, zwłaszcza na poziomie Wydziału i Instytutu, zmiany w prawie, rozwój psychologii jako dyscypliny naukowej, modyfikacje w programie kształcenia wprowadzane są na bieżąco.

W działaniach projakościowych brane są także pod uwagę potrzeby wyrażane przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, zwłaszcza w zakresie proponowanych modułów specjalnościowych oraz powiązanych z nimi praktyk zawodowych.

Współpraca w ramach porozumień z interesariuszami zewnętrznymi, reprezentującymi takie miejsca pracy jak: Centrum Onkologii im. Prof. F. Łukaszczyka, Poradnia Zdrowia Psychicznego, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna NR 2, NZOZ Centrum Kultury, Higieny i Zdrowia Psychicznego, Klinika i Katedra Psychiatrii, a także podejmowane działania w celu monitorowania karier absolwentów prowadzone przez Biuro Karier

¹⁸ <http://europsy.info.pl/>

¹⁹ <https://www.ukw.edu.pl/akty-prawne/szukaj//str/1>

UKW, dostarczają pełniejszej informacji dotyczącej oceny funkcjonowania naszych absolwentów na rynku pracy oraz potrzeb w tych obszarach kształcenia.

Systematycznie prowadzona okresowa ocena i analiza programów kształcenia pod względem ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, potrzebami rynku pracy wyrażanymi przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, potrzebami zmian zgłaszanymi przez koordynatorów modułów, lub kierowników modułów specjalnościowych, skutkuje m.in. zmianami w planie i programie studiów a także zmianami w macierzy efektów. Istotne zmiany wprowadzone w roku akademickim 2012/13 dotyczyły nowego planu w ramach specjalności zdrowia i rehabilitacji oraz korekt w planach studiów w ramach specjalności społecznej (obecnie funkcjonujących jako moduły specjalnościowe). Istotne propozycje projakościowe, zgłaszane przez dyrekcję instytutu, kierowników specjalności, członków Rady Instytutu, skutkowały kolejnymi zmianami w planach studiów w roku akademickim w 2014/15, w tym również w ramach specjalności wspomagania rozwoju i wymagały jednocześnie naniesienia odpowiednich korekt w macierzy efektów uczenia się. Zmiany te dokonywane były po zasięgnięciu opinii Rady Programowej, Wydziałowej Komisji ds. Studenckich i Jakości Kształcenia oraz zatwierdzone uchwałą Rady WPiP.

Efekty uczenia się dla jednolitych studiów psychologicznych zostały wprowadzane w roku akademickim 2012/2013. Rada Programowa dla Kierunku Psychologia korzystając z możliwości doskonalenia programu kształcenia w trakcie pierwszego roku pierwszego cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013²⁰, po analizie programu kształcenia, w tym zakładanych efektów uczenia się, przygotowała nową dokumentację programu kształcenia, w tym nowy opis zakładanych efektów uczenia się na kierunku psychologia. Zmodyfikowany opis zakładanych efektów uczenia się został sformułowany w sposób bardziej użyteczny z punktu widzenia ewaluacji efektów uczenia się. W aktualnej wersji EU zostały określone w Uchwale Senatu UKW²¹, opublikowane na stronie UKW²² i są zgodne z EU dla kwalifikacji drugiego stopnia w dziedzinie nauk społecznych (profil ogólnoakademicki)²³ z uwzględnieniem Polskiej Ramy Kwalifikacji²⁴ oraz założonymi celami kształcenia. Kierunkowe EU uwzględniają osiągnięcie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.

Kształcenie w Instytucie Psychologii UKW osadzone jest całościowo w dyscyplinie psychologia, co wpisuje się w tradycyjny model kształcenia psychologicznego. Efekty kierunkowe dla zakładanego poziomu kwalifikacji oraz profilu kształcenia uwzględniają wiedzę z zakresu dyscyplin podstawowych dla psychologii, pogłębioną wiedzę teoretyczną w podstawowych działach psychologii, zrozumienie złożonych mechanizmów funkcjonowania i rozwoju człowieka, wiedzę i umiejętności diagnozy i pomocy psychologicznej, umiejętności krytycznej oceny nabytej wiedzy i świadomość konieczności stałego doskonalenia zawodowego, wrażliwość etyczną i odpowiedzialność w wykonywaniu zawodu zaufania publicznego, umiejętności językowe w zakresie psychologii, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, umiejętność samodzielnego i zespołowego prowadzenia badań naukowych.

Kierunkowe efekty uczenia się zostały opisane i zestawione w formie macierzy, uwzględniającej w kolejności: przedmioty z zakresu nauk podstawowych, przedmioty ogólne, moduły kształcenia specjalnościowego (do wyboru: psychologia kliniczna, psychologia wspomagania rozwoju, psychologia społeczna, psychologia zdrowia i rehabilitacji), uczelniany wykład monograficzny, moduły kształcenia do wyboru kierunkowe (seminarium magisterskie, seminarium monograficzne-teoretyczne, seminarium monograficzne-empiryczne, TKR, wykład monograficzny), praktyki zawodowe.

²⁰ § 2. 1. Rozporządzenia MNiSzW z 23.08.2012

²¹ Uchwale Senatu UKW Nr 156/2012/2013 z dnia 25 września 2013 r.

²² https://www.ukw.edu.pl/zdj/ftp/2854/ukw_zalcznik_wpip_do_uchwaly_156_2012_2013.pdf

²³ Dziennik Ustaw Nr 253 poz. 1520

²⁴ Dziennik Ustaw 2016 poz. 1594

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Program kształcenia na kierunku psychologia jest analogiczny w obu formach kształcenia (stacjonarnej i niestacjonarnej). Pracownicy mają obowiązek przygotować taką samą ofertę zajęć do wyboru na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Studenci niezależnie od formy kształcenia muszą spełnić te same wymagania kryterialne w procesie weryfikacji efektów kształcenia.

Liczba godzin na studiach stacjonarnych obejmuje 2805 (na studiach niestacjonarnych - 1775) godzin realizowanych w kontakcie z nauczycielem prowadzącym zajęcia. Treści kształcenia są zgodne z efektami uczenia się dla kierunku psychologia, uwzględniają aktualny stan wiedzy i nowe wyniki badań. Ponadto mają ścisły związek z badaniami naukowymi prowadzonymi w jednostce przez pracowników i nauczycieli na kierunku psychologia. Badania naukowe osadzone są wyłącznie w psychologii i dotyczą funkcjonowania oraz rozwoju osób w zdrowiu, chorobie i leczeniu, zachowań organizacyjnych, diagnozy osób w specyficznej sytuacji społecznej (tematy badań omówione są szerzej w opisie kryterium 1). Treści kształcenia umożliwiają realizację zakładanych efektów uczenia się np. umiejętność projektowania i prowadzenia badań empirycznych z zakresu psychologii nabywana wstępnie w ramach przedmiotu metodologia badań psychologicznych, proseminarium z psychologii ogólnej oraz pozostałych przedmiotów z nauk podstawowych, i rozwijana podczas seminariów magisterskich przyczynia się do osiągnięcia efektu kierunkowego uczenia się np. K_U13 i K_U14 (potrafi samodzielnie zaplanować i przeprowadzić badanie eksperymentalne oraz empiryczne nad procesem zmian).

Realizacja programu studiów przebiega w oparciu o bloki przedmiotów ogólnych, przedmioty z nauk podstawowych, oraz przedmiotów realizowanych w ramach modułów specjalnościowych. Przedmioty ogólne (*język obcy, technologie informatyczne, wychowanie fizyczne*) realizowane są w czterech pierwszych semestrach. Przedmioty z zakresu nauk podstawowych trwają od pierwszego semestru do ostatniego przez cały okres kształcenia ale ich układ cechuje się narastającym poziomem złożoności problematyki, aby zgodnie z celami kształcenia dla kierunku student mógł realizować własną ścieżkę edukacji psychologicznej oraz uczestniczyć w badaniach naukowych z zakresu psychologii. Dostosowanie programu kształcenia do oczekiwań poszczególnych studentów jest aktualne także wobec osób z niepełnosprawnościami. Uczelnia w znacznym stopniu wspiera tych studentów za pośrednictwem Biura ds. Osób Niepełnosprawnych. Nasi studenci z niepełnosprawnościami ruchowymi, niedowidzeniem i niedosłuchem mają możliwość skorzystania z dodatkowej pomocy prowadzących zajęcia (dodatkowe konsultacje, dostosowane formy zaliczeń, możliwość nagrywania wykładów). Zważając na obecne możliwości informatyczne (np. aplikacje czytające tekst dla osób niewidomych, dostęp do literatury on-line) oraz wsparcie asystenta osoby niepełnosprawnej i dobre przygotowanie infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami ruchowym. Niezbędna konieczność wspierania studentów niepełnosprawnych wyraża się w formalnych ułatwieniach dla studentów niepełnosprawnych (albo studentów -młodych rodziców), którzy mogą skorzystać z indywidualnej organizacji studiów albo z indywidualnego toku studiów co reguluje §16 i §17 Regulaminu Studiów UKW²⁵ (ten aspekt organizacji studiów szerzej opisany jest w kryterium 8).

Przedmioty z bloku zajęć z nauk podstawowych odnoszą się do kluczowych zagadnienia z zakresu psychologii np. *Metodologia badań psychologicznych, Podstawy statystyki, Statystyka zaawansowana, Proseminarium z psychologii ogólnej, Etyka zawodu psychologa, Procesy poznawcze, Percepcja i uwaga, Myślenie, pamięć, uczenie, Emocje i motywacje, Osobowość, Psychologia różnic*

²⁵https://www.ukw.edu.pl/strona/sprawy_organizacyjne/regulamin_studiow

indywidualnych, Psychologia społeczna, Psychologia rozwoju człowieka, Psychometria, Diagnoza psychologiczna (wszystkie przedmioty widnieją w programie oraz planach studiów stanowiący załącznik do niniejszego raportu). W ramach tego blok realizowane są również przedmioty z obszarów, z którymi psychologia bydgoska najsilniej się identyfikuje, tj. w zakresie psychologii klinicznej, zdrowia i rehabilitacji, w tym neuropsychologii i diagnozy klinicznej.

W pierwszych 3 latach student osiąga efekty uczenia z zakresu psychologii w naukach podstawowych w dyscyplinie psychologia, co stanowi bazę dla trafnego wyboru jednego z 4 modułów specjalnościowych, a następnie pogłębienia wiedzy i umiejętności specyficznych dla działalności zawodowej psychologa oraz psychologa badacza w jednym z 4 kontekstów działalności psychologicznej: *psychologia kliniczna, zdrowia i rehabilitacji, psychologii społecznej oraz wspomagania rozwoju*. Przykładem kształcenia stopniowo przybliżającego studenta do wiedzy i kompetencji badawczych oraz praktycznych o pogłębionej złożoności oraz uwzględniającej kontekst analizy poszczególnych zjawisk psychologicznych są przedmioty z zakresu biologicznych aspektów zachowania. Ten blok tematyczny rozpoczyna się od przedmiotu *biologiczne podstawy zachowania* i wyprzedza przedmiot *genetyka zachowania* a następnie: *psychiatrię z elementami neurologii i neuropsychologię*. Diagnoza psychologiczna, obejmująca metody badania osobowości, różnic indywidualnych, procesów poznawczych, rozwoju czy zachowań społecznych, jest blokiem przedmiotów realizowanym nie tylko po zakończeniu kształcenia dotyczącego tych procesów ale bezpośrednio przed podjęciem kształcenia specjalnościowego, gdzie następuje zogniskowanie m.in. procesu diagnozy do konkretnego kontekstu działalności zawodowej psychologa: kontekstu społecznego, rozwojowego albo klinicznego i zdrowia. Treści przedmiotów dobierane są w oparciu o dwa cele. Pierwszym jest możliwość osiągnięcia kierunkowych efektów uczenia, odnoszących się zgodnie z ogólnoakademickim profilem kształcenia, do umiejętności prowadzenia badań, a drugim jest powiązanie z problematyką badań realizowanych przez pracowników prowadzących zajęcia dla kierunku psychologia. Dominująca pozycja zajęć związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dyscyplinie psychologia odzwierciedlona jest w 208 punktach ECTS przypisanych zajęciom odnoszących się do badań naukowych z psychologii.

Osiągnięcie efektów kierunkowych na poziomie studiów jednolitych magisterskich czyli efektów, które obejmują pogłębiony stopień i zaawansowaną wiedzę oraz trendy rozwojowe dyscypliny psychologii wymaga odniesienia treści przedmiotowych do wiedzy z zakresu teorii psychologicznych oraz najnowszych wyników badań, w tym badań prowadzonych przez pracowników Uczelni. I tak, efekt uczenia się z zakresu wiedzy (W07) „zna podstawowe teorie i koncepcje osobowości oraz ma świadomość istnienia alternatywnych interpretacji wielu zjawisk życia psychicznego w wymiarze indywidualnym, jak i grupowym” jest realizowany poprzez treści zajęć: *osobowości, współczesne teorie zaburzeń psychicznych, psychosomatyka czy z psychologii pracy i organizacji*. Treści z przedmiotu *osobowość* w sposób naturalny wszystkie stanowią instrument do poznania różnych teorii osobowości (np. psychodynamiczne, uczeniowe, koncepcji obrazu siebie Rogersa, stanów „ja” Higginsa, społeczno-informacyjna Bandury i Mischela i in.). W przedmiocie *psychologia pracy i organizacji* ten efekt osiąga się poprzez następujące treści: koncepcje osobowości efektywnego menadżera oraz funkcji potrzeb psychologicznych (autonomii, kompetencji i relacji) w kształtowaniu motywacji wewnętrznej pracownika (model SDT Ryana i Deciiego). Ten sam efekt uczenia się osiągany jest w przedmiocie *współczesne teorie zaburzeń psychicznych* poprzez właściwe treści np. dialektyczno-behawioralna koncepcja zaburzeń osobowości. Realizacji tego efektu służy aktywność badawcza pracowników Instytutu Psychologii np. badania statutowe na temat: *Resilience – w Polsce i w Australii, pomiar konstruktów oraz jego znaczenie dla relacji z partnerem; Uzależnienie od alkoholu w świetle teorii psychodynamicznych i przywiązaniowych*; czy realizowane w ramach grantu badania na temat: *Podmiotowe i sytuacyjne uwarunkowania elastycznego radzenia sobie ze stresem w próbie polskiej* (projektu nr 2016/21/B/HS6/03786).

Efekt uczenia się (W08) „posiada wiedzę na temat różnic indywidualnych w funkcjonowaniu i rozwoju człowieka” osiągany na przedmiotach: np. *psychologia różnic indywidualnych* oraz *badanie różnic indywidualnych w praktyce* poprzez właściwe treści odnoszące się do np. biologicznych koncepcji temperamentu J. Graya albo cech temperamentu i charakteru R. Cloningera albo RTT Strelaua czy koncepcji inteligencji (np. inteligencja wieloraka, społeczna i emocjonalna). Te i inne teorie temperamentu oraz inteligencji stanowią kanwę do poznania narzędzi (kwestionariuszy oraz testów) do badania temperamentu (np. Formalna Charakterystyka Zachowania) oraz inteligencji (np. Skala inteligencji Wechslera dla dorosłych). Natomiast na przedmiocie *psychologia pracy i organizacji* wykorzystuje się wiedzę o inteligencji jako zdolności ogólnej do zrozumienia jej roli w zachowaniach organizacyjnych takich jak np. zachowania proaktywne i twórcze w pracy oraz stanowi istotny czynnik badany w rekrutacji na różne stanowiska (np. w służbach korzystających z broni, w wojsku, u kierowców). Z kolei temperament jest doskonałym wyjaśnieniem uwarunkowań zachowań niebezpiecznych i ryzykownych w pracy, doświadczania stresu i wypalenia zawodowego, jest również czynnikiem determinującym wybór reakcji na sytuacje trudne w pracy co stanowi treści przedmiotu *psychologia pracy i organizacji*. Realizacji efektu W08 służy aktywność badawcza w obszarze badań statutowych pracowników Instytutu Psychologii np. *Elastyczne radzenie sobie ze stresem w zdrowiu i w chorobie lub Funkcjonowanie psychologiczne kobiet z mutacją genu BRCA1 i/lub BRCA2* a także grant realizowany w Instytucie Psychologii: „*Rola czynników poznawczych i emocjonalnych w adaptacji do choroby nowotworowej*” (projekt nr. 2017/25/N/HS6/01365).

W zakresie umiejętności, efekt (U09) „potrafi diagnozować poziom rozwoju osoby, ocenić możliwości i zagrożenia oraz opracować program wspomaganie rozwoju osób lub grup społecznych w różnym wieku” realizowany jest poprzez różne treści 17. przedmiotów np. *metody badania procesów poznawczych* (poprzez treści np. korzystanie z testu Kalifornijski Test Ucznia się Werbalnego, DUM), *metody badania rozwoju* (w treściach: analiza zachowania na podstawie obserwacji i wnioskania diagnostycznego) albo *analiza i animacja społeczności lokalnych* (treści: projekt animacji wybranego środowiska społecznego wraz z technikami oddziaływań i ocena projektu) albo *muzykoterapia jako metoda wspomaganie rozwoju* (i treści tego przedmiotu w postaci aktywnej i receptywnej muzykoterapii oraz relaksacji Jacobsona. Poza tym, efekt ten jest realizowany na wszystkich zajęciach z modułu specjalnościowego wspomaganie rozwoju (np. *metody pracy psychologicznej z rodziną* wraz z jej treściami odnoszącymi się do zasad wspomaganie rodziny zgodnie z modelem międzypokoleniowym terapii rodzin lub *metody diagnozy potencjału zawodowego* i ich treści w zakresie diagnozowania kompetencji społecznych, profesjonalnych, osobowościowych w procesie rekrutacji do zawodu). Realizacji tego efektu uczenia się służy realizowany przez pracowników Instytutu Psychologii grant: *Kompensacyjna aktywność mózgu osób starszych. Poszukiwanie wskaźników elektrofizjologicznych zaangażowanych w nią procesów poznawczych i jej możliwych zmian pod wpływem treningu pamięci operacyjnej* (nr projektu 2017/25/B/HS6/00360).

Kształcenie językowe na kierunku psychologia objęte jest szczególną troską. Studenci uczą się języka angielskiego, a ci którzy posiadają znajomość języka angielskiego mogą wybrać inny język obcy nowożytny. Do wyboru mają języki: niemiecki, rosyjski i francuski. Studenci uczą się języka przez dwa lata (120 godz.). Zgodnie z efektami uczenia się student po zakończonym kursie językowym potrafi przygotować wystąpienie ustne i pisemne w języku polskim i w języku angielskim w dziedzinie psychologii lub w obszarze leżącym na pograniczu dyscypliny (K_U17); ma umiejętności językowe w zakresie psychologii, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (K_U18); poddaje krytycznej ocenie swoją wiedzę i umiejętności, zna swoje w tym zakresie ograniczenia oraz rozumie potrzebę ustawicznego kształcenia (K_K01). Osiągnięcie tych umiejętności i kompetencji jest możliwe poprzez nabycie znakomitej znajomości słownictwa psychologicznego w języku obcym pozwalającego sprawnie komunikować się w sprawach zawodowych oraz rozwijać swoje kompetencje psychologiczne w

przyszłości. Treści z tego zakresu odnoszące się do zagadnień leksykalno-konwersatoryjnych np.: pamięci, percepcji, stresu, strachu, leku, fobii stanowią dobry przykład na powiązanie treści z umiejętnościami językowymi studenta na poziomie B2+. Psychologia jako nauka jest silnie osadzona w anglosaskim systemie wiedzy oraz korzysta z transmisji wiedzy w języku angielskim, stąd komunikowanie się w tym języku jest tak ważne. Poszerzenie umiejętności komunikacyjnych w języku obcym (angielskim) następuje także na przedmiotach niejęzykowych. Na większości przedmiotów wprowadzana jest specjalistyczna terminologia anglojęzyczna oraz wskazywana jest literatura anglojęzyczna jako uzupełniająca. Niektórzy nauczyciele korzystają z anglojęzycznych treści jako ilustracji do zajęć (np. krótkie filmy dydaktyczne, wykłady z psychologii zarejestrowane na portalach i w sieci głoszone przez profesorów o światowej randze). Dzięki temu studenci widzą cel kształcenia się w języku angielskim. W celu pogłębienia kompetencji językowych studentów w Instytucie Psychologii przygotowano ofertę zajęć prowadzonych w języku angielskim, to jest: seminarium monograficzne-empiryczne do wyboru na 2 roku studiów: *Designing and performing psychological trainings for business* oraz *Sex, gender and sexuality - truths, myths and controversies*. Studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych uczestniczą także w wykładach prowadzonych w języku angielskim przez profesorów wizytujących (na przykład w 2015 roku z gościnnym wykładem dla społeczności IPs pt. *Family as a Cultural Factor of Personality's Actualization and Empathy Development* wystąpiła Prof. Larysa Zhuravlova z Ukrainy; w 2016 roku z wykładem pt. *Attachemnt Concepts and Measurements in adolescence* wystąpiła Prof. Adriana Lis z Uniwersytetu w Padwie, w 2019 roku z wykładem pt. *Looking Beyond Secondary Trauma and Compassion Fatigue: The Impact on Healthcare Professionals of Working with Trauma Violence, and Diverse Health Conditions* Prof. Hadass Goldblatt z University of Haifa) oraz w ramach zajęć dla studentów z programu ERASMUS+ (na przykład: *Health psychology – health and disease, Psychometrics, Problems of adaptation of minorities, Aggressive behaviour in childhood and adolescence, Psychology of ageing, Psychology of creativity, Family Communication and relations between members, Cross-Cultural Psychology, Cognitive Behavioral Therapy (CBT) the Main Assumptions and Applications*) (więcej informacji na ten temat znajduje się w kryterium 7).

Istotnym elementem programu kształcenia na psychologii jest możliwość wyboru modułu poszerzającego wiedzę studenta w postaci bloku przedmiotów do wyboru oraz modułu specjalnościowego. Zgodnie z programem zajęcia do wyboru obejmują 123 punkty ECTS (moduł kształcenia specjalnościowego do wyboru - 61 ECTS, moduły kształcenia do wyboru (kierunkowe) - 50 ECTS, praktyki - 12 ECTS), co znacznie przekracza wartość wymaganą prawem. Student zyskuje możliwość poszerzenia, uzupełnienia, a zarazem ukierunkowania zdobywanej wiedzy i umiejętności poprzez realizację własnej ścieżki kształcenia, zgodnej z jego zainteresowaniami bądź planami zawodowymi. Od drugiego roku studiów studenci dokonują wyboru przedmiotów: *seminarium monograficzne-empiryczne, seminarium monograficzne-teoretyczne, wykładu monograficznego, teoretycznego kursu rozszerzający* oraz *seminarium magisterskiego*. Nazwy tych przedmiotów odzwierciedlają różnorodne metody pracy ze studentami: wykład, seminarium, teoretyczny kurs rozszerzający (obejmujący aktywizujące i wykładowe formy prowadzenia zajęć). Zajęcia do wyboru (poza specjalnością oraz seminarium magisterskim) obejmują 355 godzin realizowanych w kontakcie z nauczycielem specjalistą w zakresie prowadzonego przedmiotu do wyboru na studiach stacjonarnych i 195 godzin na studiach niestacjonarnych. W roku akademickim 2018-19 na studiach stacjonarnych zostało uruchomionych 5 wykładów monograficznych z tematyki: agresji i przemocy, współczesnego życia społecznego, psychologii pozytywnej, psychologii muzyki, rozwoju mowy; 7 seminariów teoretycznych obejmujących problematykę: psychoseksualności dziecka i człowieka dorosłego, wpływu społecznego, psychologii twórczości, psychopatologii dzieci i młodzieży, religijności i duchowości człowieka, uzależnień, komunikacji klinicznej; 10 seminariów empirycznych obejmujących problematykę: rozwoju psychoseksualnego, obrazu własnego ciała w zdrowiu i

chorobie, projektowania i realizacji warsztatów i szkoleń, diagnozy i terapii zaburzeń seksualnych, metod badania religijności, muzykoterapii, diagnozy i terapii związków, aspektów macierzyństwa, psychologii penitencjarnej, wychowania seksualnego. Na studiach niestacjonarnych zostały uruchomione 4 wykłady monograficzne z tematyki: psychologii pozytywnej, psychologii w szkole, uzależnień, rozwoju mowy; 4 seminaria teoretyczne obejmujące problematykę: psychopatologii dzieci i młodzieży, uzależnień, treningu mentalnego, komunikacji klinicznej; 9 seminariów empirycznych obejmujących problematykę: obrazu własnego ciała w zdrowiu i chorobie, projektowania i realizacji warsztatów i szkoleń, metod badania religijności, muzykorelaksacji, aspektów macierzyństwa, psychologii prokreacji, umiejętności dziecka na starcie szkolnym, wychowania małego dziecka, zaburzeń odżywiania. *Teoretyczny kurs rozszerzający* to przedmiot, który pogłębia wiedzę i umiejętności studenta w zakresie jednej z dwóch (do wyboru przez studentów) subdyscyplin psychologicznych: neuropsychologii i psychologii rozwoju człowieka. Tematyka zaproponowanych zajęć do wyboru w naszej ocenie jest ofertą ukazującą ważne, aktualne i jednocześnie rzadko podejmowane wątki badawcze. Zależy nam, aby przedmioty i bloki zajęć do wyboru pozwoliły studentom na zindywidualizowanie procesu uczenia się, stawały się drogowskazem w preorientacji zawodowej studenta oraz zwiększały jego konkurencyjność na lokalnym i globalnym rynku pracy. Zważając, że przedmioty do wyboru mogą być zgłaszane wyłącznie przez badaczy o uznanym dorobku z zaproponowanej tematyki (co jest udokumentowane w własnych publikacjach wskazanych w literaturze do przedmiotu) stanowią one dobry przykład zaangażowania badawczego nauczycieli prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Ta sama zasada - dobierania przedmiotów do specjalności badawczej nauczycieli, dotyczy realizacji zajęć specjalnościowych. Tu oprócz kompetencji naukowych nauczyciele mają specjalistyczne umiejętności praktyczne zdobyte poza uczelnią. Chcąc zadbać o wysoki poziom merytoryczny zajęć w modułach specjalnościowych do prowadzenia poszczególnych zajęć często zapraszani są psychologowie praktycy o uznanej renomie w określonej szkole terapeutycznej albo technice diagnozy czy wsparcia. W stałej ofercie są 4 moduły specjalnościowe: *psychologii klinicznej, psychologii wspomagania rozwoju, psychologii społecznej oraz zdrowia i rehabilitacji*. Z uwagi na liczebność studentów spośród tych bloków uruchamiane są 3, najchętniej wybierane przez studentów. Zasada wybieralności, a także treści programowe modułu kształcenia specjalnościowego są dostosowane do indywidualnego charakteru danego modułu i jednocześnie odzwierciedlają naukowe zainteresowania i osiągnięcia nauczycieli wykładających przedmioty specjalnościowe.

W celu optymalnego osiągnięcia efektów uczenia się nauczyciele przedmiotów wykorzystują różnorodne metody kształcenia. Zawsze metody są dostosowane do zaplanowanego efektu uczenia się, do którego dobrano także właściwą formę zajęć oraz treści programowe. W ramach wykładów stosowane są metody podawcze oraz aktywizujące studentów, to jest wykład problemowy oraz interaktywny (np. na wykładzie *psychologia pracy i organizacji*). Metody wykładowe wzbogacone są o prezentację multimedialną, filmy dydaktyczne, zadania i mini ćwiczenia polemiczne. Wśród aktywizujących metod, dominujących na zajęciach konwersatoryjnych są dyskusja, pogadanka, praca z tekstem źródłowym, krytyczna analiza, projekcje multimedialne (filmów np. archiwalnych, studiów przypadków). Kształcenie specjalistyczne ma charakter głównie warsztatowo laboratoryjny i obejmuje: dyskusję, prace z podgrupach, rozwiązywanie zadań, case study, prezentacje studenckie i inne. Część godzin zajęć (niekiedy cały przedmiot) jest prowadzona w placówkach i instytucjach społecznych: agencje pracy tymczasowej, Centrum Integracji Społecznej, Szpital Psychiatryczny, Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, firmy trenerskie i coachingowe (np. przedmiot: *ćwiczenia terenowe* w ramach modułu *psychologia społeczna*).

Ważnym elementem procesu dydaktycznego jest włączanie studentów w proces badawczy. Studenci wprowadzani są w działania naukowo-badawcze pracowników naukowych poszczególnych katedr, np. poprzez udział w grantach badawczych pracowników Instytutu Psychologii (przykłady

włączania studentów w projekty badawcze znajdują się w opisie kryterium 4), prace badawcze realizowane w naukowych kołach studenckich (opis ich działalności znajduje się w kryterium 8). *Seminarium magisterskie* a wcześniej *proseminarium z psychologii ogólnej* przygotowują studentów do podjęcia samodzielnej pracy badawczej. Pod kierunkiem prowadzącego zajęcia studenci określają problem badawczy, poszukują odpowiedniej literatury na wybrany temat, stawiają hipotezy, a następnie opracowują w formie pisemnej i realizują swoje projekty badawcze. Prace magisterskie mają postać prac empirycznych, albo artykułów naukowych opublikowanych w recenzowanych czasopiśmie. Studenci mają możliwość prezentacji wyników badań własnych, w formie referatów i posterów, podczas corocznej Interdyscyplinarnej Konferencji Doktorantów i Młodych Naukowców²⁶ organizowanej przez studentów od 9 lat oraz podczas sesji magistrantów organizowanej od 10 lat. W sesji magistrantów uczestniczą studenci 4 i 5 roku. W ostatniej edycji swoje prace badawcze zaprezentowało 11 studentów. Wystąpienia studentów są dyskutowane i oceniane przez jury złożone z pracowników naukowych Instytutu a najlepsze są wyróżniane Nagrodą Dyrektora Instytutu Psychologii.

Każdy przedmiot realizowany na kierunku opisany jest w sylabusie, który zawsze na pierwszych zajęciach omawiany jest przez prowadzącego zajęcia. W sylabusie znajduje się wykaz literatury specjalistycznej (obowiązkowej i uzupełniającej), pozwalającej studentom na samodzielne przyswojenie treści oraz zweryfikowanie wiadomości przekazywanych im na zajęciach. Wśród zalecanej literatury znajdują się również często źródła internetowe, także w językach obcych. Kontakt ze źródłami powstałymi za granicą stwarza możliwość konfrontowania, np. poglądów głoszonych na wykładach czy konwersatoriach z wiedzą i interpretacją faktów naukowych przez badaczy z innych krajów.

Liczebność grup zajęciowych jest adekwatna do rodzaju zajęć. Liczebności grup studenckich zależnie od rodzaju zajęć reguluje Uchwała Senatu UKW²⁷. Zgodnie z powyższą uchwałą grupa konwersatoryjna i ćwiczeniowa liczy od 25 do 35 osób, laboratoryjna/warsztatowa 12-20 a seminaryjna maksymalnie 16 osób. Te wytyczne są obowiązujące na przedmiotach z nauk podstawowych na kierunku psychologia, natomiast w kształceniu w ramach modułów specjalnościowych zachowana jest minimalna liczebność powyższych grup (przykładowo na 4 oraz 5 roku studiów w roku akademickim 2018/19 grupa konwersatoryjna liczy 14 osób, seminaryjna 11 osób a laboratoryjna 15 osób). Taka wielkość grup utrzymywana jest od lat na podobnym poziomie – nieznaczne różnice mogą wynikać z różnic liczebności poszczególnych modułów specjalnościowych. W naszej ocenie taka wielkość jest optymalna dla prawidłowego przebiegu procesu kształcenia, w rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb studentów i osiągnięciu efektów uczenia się. Szczególnie ważne jest prowadzenie w małych grupach laboratoryjnych i seminaryjnych zajęć służących osiągnięciu umiejętności praktycznych oraz złożonych umiejętności badawczych np. diagnostyki inteligencji, psychoterapii i psychiatrii, diagnozy klinicznej czy trenowaniu umiejętności np. wychowawczych albo społecznych. W ramach współpracy z władzami Uczelni trwają dyskusje nad poszerzeniem puli zajęć prowadzonych w małych grupach, np. z diagnozy psychologicznej. Warto jednocześnie zauważyć, że ze względu na specyfikę nauczania psychologii wymagającej bezpośredniej interakcji nauczyciela ze studentem część zajęć (treningi zachowań interpersonalnych i umiejętności społecznych) odbywa się za zgodą Rektora UKW w małych, 12 osobowych grupach wypełniając tym samym dolny zakres limitu studentów w grupie laboratoryjnej/ warsztatowej. Instytut Psychologii szczególną dbałość przykładła do zachowania odpowiedniej proporcji liczby godzin zajęć form aktywizujących i wykładów. Te proporcje wynoszą: 60% do 40%. Podobne proporcje zachowane są na studiach niestacjonarnych.

²⁶ www.ikd.edu.pl

²⁷ Uchwała Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 121/2016/2017 z dnia 27 czerwca 2017 r.

Praktyki realizowane na kierunku psychologia reguluje przyjęty przez Radę Instytutu program praktyki zawodowej²⁸ zgodny z wymogami określonymi w Zarządzeniu Rektora UKW²⁹. Realizacja praktyki ukierunkowana jest na osiągnięcie efektów uczenia się w zakresie aplikacji wiedzy o mechanizmach psychicznych człowieka do poszczególnych obszarów praktyki zawodowej oraz projektowania i wdrażania struktury podstawowych czynności zawodowych psychologa z uwzględnieniem etyki zawodowej (W05, U05, U08, K02, K08). Praktyka zawodowa realizowana jest w dwóch etapach – praktyka ogólnozawodowa i specjalnościowa. Pierwsza część realizowana jest po 6 semestrze jako praktyka wprowadzająca studenta w zakres zadań zawodowych psychologa. Druga, realizowana po 8 semestrze jako praktyka specjalnościowa, służąca implementacji umiejętności osiągniętych w kształceniu uniwersyteckim do praktycznej działalności zawodowej psychologa. Ta część praktyki jest powiązana treściowo z wybranym przez studenta modułem specjalnościowym. Łącznie praktyki zawodowe obejmują 125 godzin (50 + 75 godzin) realizowanych w bezpośrednim kontakcie z klientem/ pacjentem oraz z psychologiem praktykiem w miejscu odbywania praktyk³⁰. Realizacja praktyki odbywa się w oparciu o współpracę czterech stron: pracownik Studium praktyk UKW (aspekt formalny), opiekun kierunkowy (opiekun specjalności, aspekt merytoryczny), opiekun placówkowy (odpowiedzialny za realizację zadań studenta w placówce) i student-praktykant (realizator zadań). Istnieje wieloletnia historia współpracy pomiędzy UKW a szeregiem placówek realizacji praktyk, które traktujemy jako godne zaufania, i w których często pracują nasi absolwenci a profil ich działalności jest ściśle powiązany z działalnością zawodową psychologa. Student może skorzystać z istniejącej listy placówek lub zaproponować własną. Akceptacja placówki odbywa się po weryfikacji merytoryczno-formalnej przez opiekuna kierunkowego i pracownika Studium praktyk. Podstawowe kryteria merytoryczne dotyczą obecności w placówce zatrudnionego psychologa, który może pełnić funkcję opiekuna praktyki oraz zgodności profilu placówki z zakresem zadań przyjętych dla każdej ze stron realizujących praktykę. Studenci realizują praktyki w obszarze oświaty i wychowania (poradnie psychologiczno-pedagogiczne, szkoły, ośrodki opiekuńczo-wychowawcze, piecza zastępcza), w obszarze służby zdrowia (kliniki psychiatryczne, szpitale, poradnie zdrowia psychicznego, hospicja), w obszarze biznesu (HR, PR, firmy konsultingowo-szkoleniowe), w obszarze służb mundurowych (wojsko, straż pożarna, policja) i innych specjalistycznych obszarach praktyki psychologicznej. Jakkolwiek na profilu ogólnoakademickim nie wymaga się realizacji praktyk, to zgodnie z tradycją kształcenia psychologicznego w Polsce oraz zgodnie z wymaganiami stawianymi przyszłym psychologom otrzymującym certyfikat EuroPsy odbywanie praktyk traktujemy jako obowiązkową formę wdrożenia studenta do zawodu, zwiększającą szansę na satysfakcjonujące zatrudnienie na zglobalizowanym rynku pracy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Warunki i tryb rekrutacji dostępne są na portalu rekrutacyjnym UKW³¹.

Przyjęcie kandydatów na I rok studiów odbywa się na podstawie rankingu średniej ocen (punktów) uzyskanej na egzaminie maturalnym („nowa matura”, matura międzynarodowa) lub na egzaminie dojrzałości („stara matura”). Jeżeli kandydat na egzaminie maturalnym lub na egzaminie dojrzałości zdał biologię, to liczbę przyznanych punktów za wymieniony przedmiot podwyższa się o 20%.

²⁸ https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/praktyki_psychologia).

²⁹ Zarządzenie nr 20/2017/2018 Rektora UKW z dnia 26 stycznia 2018 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Praktyk UKW, na podstawie art. 66 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r., poz. 2183 z późn. zm.).

³⁰ W roku akademickim 2017/2018 decyzją Rektora (uchwała Senatu nr 45/2016/2017 z dnia 28 lutego 2017r) nastąpiła redukcja godzin praktyk do 105 na studiach stacjonarnych i 70 na studiach niestacjonarnych. Zmiana objęciem studentów w roku akademickim 2020/2012.

³¹ www.rekrutacja.ukw.edu.pl

Szczegółowe wymagania, jakie stawiane są kandydatom ubiegającym się o przyjęcie na pierwszy rok studiów, kierunku psychologia, jednolite studia magisterskie, tryb stacjonarny i niestacjonarny, określa Uchwała Senatu UKW.³²

Statystyki dotyczące liczby kandydatów, przyjętych na studia, odsiewu studentów, liczby studentów kończących studia w terminie itd. prowadzi Dziekanat Wydziału Pedagogiki i Psychologii. W ostatnich 5 latach dane te kształtują się następująco (tabela 1).

Tabela 1. Statystyki dotyczące studentów psychologii w latach 2013-2018.

	St. Stacjonarne			St. niestacjonarne		
	Kandydaci/ Zrekrutowani	Absolwenci	Obronieni i w terminie	Kandydaci/ Zrekrutowani	Absolwenci	Obronieni w terminie
2013/2014	447/66 – 9/10	47	41	182/119 – 9/10	41	34
2014/2015	383/86 – 10/11	46	39	106/106 – 10/11	61	33
2015/2016	404/103 – 11/12	58	50	98/98 – 11/12	44	24
2016/2017	402/111 – 12/13	66	45	123/92 – 12/13	36	14
2017/2018	401/99 – 13/14	72	61	125/78 – 13/14	43	25

Do najczęstszych powodów skreślenia z listy studentów należą:

- Niepodpisanie umowy o warunkach odpłatności za studia i usługi edukacyjne
- Niepodjęcie studiów
- Niezaliczenie semestru/roku
- Niezaliczenie w terminie różnic programowych
- Niezłożenie w terminie pracy dyplomowej
- Rezygnacja ze studiów
- Przeniesienie na inny tryb/ rodzaj/ kierunek studiów
- Niewniesienie opłat związanych z odbywaniem studiów

W powyższych sytuacjach działania podejmowane przez pracowników Dziekanatu oraz Instytutu Psychologii są następujące:

1. Kontakty mailowe, telefoniczne informujące studentów o jego sytuacji związanej z tokiem studiów i wskazywanie rozwiązań regulaminowych, by uniknąć skreślenia.
2. Wysyłane monitów w sprawie uregulowania zaległości w opłatach za studia.
3. Przekazywanie przypomnień o konieczności podpisania umowy o warunkach odpłatności na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych lub aneksu do umowy.
4. W trudnych sytuacjach życiowych, zdrowotnych, opieki nad dzieckiem studentów informowanie o możliwościach uzyskania indywidualnego toku studiów, urlopu krótko lub długoterminowego, przedłużenia sesji egzaminacyjnej.
5. Udostępnienie na stronie Wydziału w zakładce dziekanat gotowych wniosków do pobrania przez studentów celem ułatwienia złożenia informacji w sprawach studenckich.

Dodatkowo Rada Programowa na bieżąco dokonuje oceny liczby kandydatów na studia na kierunku psychologia, analizuje powody rezygnacji z nauki studentów w trakcie procesu kształcenia i liczby studentów kończących studia w terminie. Uzyskane na tej podstawie wnioski wpływają na ewaluację procesu kształcenia i służą m.in. do aktualizowania limitów miejsc.

³² (Uchwała Senatu Nr 60/2017/2018 z dnia 27 marca 2018 r. zmieniająca Uchwałę Senatu UKW Nr 87/2016/2017 z dnia 30 maja 2017 r. w sprawie ustalenia szczegółowych warunków i trybu rekrutacji na studia w roku akademickim 2018/2019 na podstawie art. 169 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r., poz. 2183 z późn. zm.).

Procedura weryfikacji efektów uczenia się na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UKW została przyjęta Uchwałą Rady Wydziału WPiP³³. Wypracowany i wdrożony przejrzysty system oceny efektów uczenia się umożliwił systematyczną (zarówno etapową, jak i końcową) ich weryfikację oraz ocenę osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie kształcenia.

Metody weryfikacji efektów uczenia się ustalane są – dla poszczególnych przedmiotów – przez osoby odpowiedzialne za przygotowanie sylabusów. Do podstawowych metod weryfikacji należą: egzaminy pisemne i ustne (testy, kolokwia oraz prace projektowe), wypełnione dzienniki praktyk, prace dyplomowe. Zasady związane z oceną efektów uczenia się określone są w Regulaminie Studiów³⁴. Określa on w szczególności prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów, zdawaniem egzaminów, zaliczaniem etapów studiów i zakończeniem procesu kształcenia. Rozwiązania zawarte w Regulaminie wprowadzają odpowiednie regulacje związane z zaliczaniem przedmiotów i etapów kształcenia, określają ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułują uprawnienia odwoławcze oraz określają konsekwencje braku zaliczenia. W sytuacjach problematycznych student może wystąpić o egzamin komisyjny. Regulamin Studiów określa, że: *„Na pisemny wniosek studenta, w którym student zgłasza uzasadnione zastrzeżenia co do bezstronności, formy, trybu bądź przebiegu zaliczenia przedmiotu lub egzaminu, Dziekan zarządza egzamin komisyjny”*.

Regulamin określa również skalę stosowanych ocen w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta. Na Uczelni przyjęto wyrażanie poziomu osiągnięcia danego przedmiotowego efektu uczenia się w następującej skali ocen: bardzo dobry (5), dobry plus (4+), dobry (4), dostateczny plus (3+), dostateczny (3), niedostateczny (2). Warunkiem zaliczenia semestru jest osiągnięcie efektów uczenia się przypisanych dla przedmiotów realizowanych w danym semestrze.

Osiągnięte przez studentów efekty uczenia się są dokumentowane w postaci: testów, prac egzaminacyjnych, prac pisemnych (np. esejów, studiów przypadku, zadań indywidualnych i zespołowych), projektów zrealizowanych przez studentów (np. projektów multimedialnych), wypełnionych dzienników praktyk, prac dyplomowych, protokołów egzaminów oraz protokołów dyplomowych. Prace studenckie są przechowywane przez prowadzących zajęcia przez rok. Prace dyplomowe wraz z protokołami są przechowywane w archiwum Uczelni oraz w formie elektronicznej w Archiwum Prac Dyplomowych (APD). Taki tok postępowania jest zgodny z Procedurą weryfikacji efektów kształcenia na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UKW³⁵.

Praktyki zawodowe realizowane są przez studentów po 3 i 4 roku po – odpowiednio – 50 (praktyka ogólnozawodowa) oraz 75 godzin (praktyka specjalnościowa) (zgodnie z Programem Praktyki Zawodowej)³⁶. Miejscem odbywania praktyki może być tylko taka placówka, w której jest zatrudniony psycholog po akceptacji miejsca praktyki przez opiekuna kierunkowego. Do zadań studenta podczas odbywania praktyki należą: zapoznanie się ze specyfiką pracy psychologa w danej placówce, obserwacja uczestnicząca czynności wykonywanych przez psychologa, samodzielne wykonywanie wybranych czynności diagnostycznych/terapeutycznych po wyrażeniu zgody przez opiekuna w miejscu odbywania praktyki. Po realizacji praktyki student przedkłada dokumentację (opinię i szczegółowy dziennik praktyki wraz z ewentualnymi załącznikami) do wglądu i oceny merytorycznej opiekunowi kierunkowemu. Rozliczenia formalnego dokonuje pracownik Studium praktyk. Praktyka jest zaliczana jeśli spełnia następujące kryteria: odbyła się w miejscu zgodnym w wybraną specjalnością, student uzyskał pozytywną opinię wraz z oceną podpisaną przez opiekuna placówkowego, student prowadził i złożył w terminie dziennik praktyk zawierający opis wykonanych

³³ Uchwała Rady Wydziału WPiP Nr 135/2014/2015 z dnia 12 maja 2015 roku.

³⁴ https://www.ukw.edu.pl/strona/sprawy_organizacyjne/regulamin_studiow

³⁵ Uchwała Rady WPiP nr 135/2014/2015 z dnia 12 maja 2015 roku.

³⁶ https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/institut_psychologii/praktyki_psychologia.

czynności.³⁷ Weryfikacja efektów uzyskiwanych na praktykach odbywa się poprzez bezpośrednią codzienną obserwację dokonywaną przez opiekuna placówkowego, w której się ona odbywa, wykonywanych przez studenta precyzyjnie określonych zadań, a następnie poprzez weryfikację przez opiekuna praktyk z ramienia Uczelni rezultatów praktyk i ich zgodności z założonymi efektami uczenia się określonymi dla praktyk zawodowych (patrz kryterium 2). Warunkiem zaliczenia praktyk jest uzyskanie założonych w programie studiów i sylabusie efektów uczenia się, udokumentowane w sposób określony w dzienniku praktyk. Praktyki zalicza opiekun kierunkowy uwzględniając opinię opiekuna z ramienia instytucji przyjmującej.

Szczegółowe sposoby weryfikacji efektów uczenia się zawierają sylabusy przedmiotów dostępne w systemie USOS. W przypadku każdego modułu zajęć metody weryfikacji są dobierane indywidualnie w zależności od sposobu sformułowania poszczególnych efektów uczenia się. Przykładowo, w ramach kursu psychologia kliniczna efekt uczenia się w zakresie wiedzy (K_W05 - Student ma wiedzę na temat zdrowia psychicznego i jego zaburzeń w rozumieniu systemu klasyfikacyjnego zaburzeń zdrowia psychicznego ICD-10, sposobów diagnozowania, interwencji i profilaktyki) weryfikowany jest poprzez pisemne kolokwia i egzaminy (po jednym na zakończenie każdego z semestrów), odnoszące się do treści realizowanych podczas - odpowiednio - konwersatoriów i wykładów, jak i do zadanej literatury przedmiotu. Zarówno pisemne kolokwia, jak i pisemne egzaminy z *psychologii klinicznej* mają charakter testu wyboru oraz pytań otwartych, a jako kryteria oceny odpowiedzi przyjęto: poprawność i kompletność wypowiedzi, język naukowy, odwołanie się do konstruktów, modeli i badań psychologicznych. Próg zaliczenia to 65% punktów za poprawne odpowiedzi. Efekt uczenia się w postaci wiedzy w ramach przedmiotu *psychologia kliniczna* weryfikuje również przygotowywana przez studenta praca semestralna – esej naukowy, stanowiący rozważania na temat granicy między normą i patologią w kontekście filmowej ilustracji przypadku osoby. Esey oceniany jest pod względem: przyjętych perspektyw na rozumienie normy i patologii, głębokości analizy zachowań bohatera filmu i nawiązań do teorii psychologicznych oraz odwołań do literatury. Weryfikacja dla kryterium umiejętności (K_U08 - Student potrafi rozpoznawać zjawiska psychopatologiczne, przeprowadzić postępowanie diagnostyczne, nabywa umiejętności nawiązywania kontaktu klinicznego i podstawowego postępowania diagnostycznego na podstawie obserwacji, rozmowy, wywiadu, metod kwestionariuszowych oraz tworzyć scenariusze postępowania profilaktycznego i pomocowego dla osób z różnych grup ryzyka i zaburzeń psychicznych) odbywa się poprzez: obserwację i ocenę wykonania zadania praktycznego podczas zajęć, udział w dyskusji, przygotowanie interwencji w odniesieniu do konkretnego problemu klinicznego, analizę studium przypadku, analizę nagrania spotkania z klientem/pacjentem, odgrywanie scenek, obserwację aktywności studenta na zajęciach konwersatoryjnych, przygotowanie pracy semestralnej (j.w. – esej) oraz egzaminy (po jednym na zakończenie każdego z semestrów). Kryterium kompetencji (K_K01 - Poddaje krytycznej ocenie swoją wiedzę i umiejętności, zna swoje w tym zakresie ograniczenia oraz rozumie potrzebę ustawicznego kształcenia; K_K03 - Jest otwarty na potrzeby osób w złej sytuacji życiowej czy należących do różnych grup ryzyka zaburzeń, osób i grup społecznych przejawiających różnego rodzaju odmienność i dyskryminowanych oraz wykazuje gotowość do wspomagania jednostek i struktur społecznych, inicjowania takich działań i ujawnia postawę przedsiębiorczości) sprawdzane jest poprzez analizę merytorycznej aktywności i wypowiedzi studenta, obserwację i ocenę pracy w czasie realizowania zadania zespołowego lub indywidualnego podczas zajęć konwersatoryjnych.

³⁷ Zarządzenie Nr 20/2017/2018 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 26 stycznia 2018 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Praktyk Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego oraz Programu Praktyki Zawodowej na kierunku psychologia (dostępne na stronie: https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/praktyki_psychologia)

Zasady archiwizowania prac studentów określa procedura weryfikacji efektów kształcenia na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UKW³⁸. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w tym dokumencie nauczyciel akademicki przez rok od zaliczenia ma obowiązek przechowywać: 1) wykaz pytań z form ustnych zaliczeń wraz z przyporządkowaniem pytań do określonego efektu kształcenia, 2) matryce testów/kolokwium pisemnych wraz z przyporządkowaniem pytań do określonego efektu kształcenia, 3) pojedyncze prace studentów odpowiadające każdej cenie (jeżeli są zróżnicowane oceny); w przypadku braku zróżnicowania ocen przechowujemy pełną reprezentację.

Jednym z istotnych etapów weryfikacji efektów uczenia się jest proces dyplomowania. Warunkiem uruchomienia procedury związanej z obroną pracy dyplomowej jest zaliczenie wszystkich przedmiotów przewidzianych w planie studiów. Student składa pracę dyplomową w wersji elektronicznej wraz z wymaganymi dokumentami. Proces dyplomowania przebiega w oparciu o zasady określone w Zarządzeniu Rektora UKW³⁹ w sprawie zasad składania i archiwizacji prac dyplomowych z wykorzystaniem systemu APD oraz sprawdzania prac dyplomowych z wykorzystaniem Otwartego Systemu Antyplagiatowego (OSA). Na WPiP zostały one doprecyzowane i określone w dokumentach Procedura dyplomowania na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UKW⁴⁰ oraz Regulamin dyplomowania na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UKW⁴¹

Zgodnie z powyższym, także w Instytucie Psychologii opracowano zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego uwzględniając specyfikę kierunku. Zasady dyplomowania w Instytucie Psychologii zostały ujęte w *Regulaminie dyplomowania na kierunku psychologia* opracowanym przez Komisję Dyplomowania w Instytucie Psychologii (Komisję ds. ustalenia zasad przeprowadzania egzaminów magisterskich i weryfikacji efektów uczenia się). Regulamin ten został przyjęty uchwałą Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii w dniu 15.09.2015r. dokument ten zamieszczony jest na stronie Instytutu Psychologii.⁴²

Tematyka prac dyplomowych jest zgodna z zakładanymi efektami uczenia się. Uwzględnia: aktualne kierunki badań związane z psychologią, obszary aktywności zawodowej psychologów, jak i potrzeby społeczne. Jest jednak także zorientowana na studenta i jego zainteresowania badawcze co motywuje go do aktywnego udziału w procesie uczenia się.

W obszarze tematycznym dyplomowych prac magisterskich na kierunku psychologia, zgodnie z tematyką prowadzonych seminariów magisterskich, leżą: rozwój psychiczny człowieka, w szczególności starzenie się poznawcze, elastyczność w radzeniu sobie, znaczenie relacji międzyludzkich dla efektywnego funkcjonowania, psychospołeczne aspekty (nie)jedzenia, ustosunkowania do własnego ciała i zdrowia, psychologiczne wyznaczniki powodzenia na rynku pracy, wartość diagnostyczna wybranych metod psychologicznych i adaptacja nowych narzędzi pomiaru do polskich warunków. W okresie objętym oceną podjęto w ramach prowadzonych w Instytucie Psychologii seminariów magisterskich następujące przykładowe tematy:

- Więzy emocjonalna między matką a dzieckiem w okresie prenatalnym i postnatalnym a poziom odczuwanego przez nią stresu; Umiejętność odraczania gratyfikacji jako predyktor gotowości szkolnej dzieci sześciolatków; Effects of positive mood in the process of english vocabulary memorisation among polish school children; The relationship of n-back working memory training and the amplitude and latency of the P300 ERP komponent (Promotor: Prof. dr hab. J. Trempała);

- Elastyczność poznawcza i w radzeniu sobie a wypalenie zawodowe u pielęgniarek; Elastyczność poznawcza i w radzeniu sobie a skłonność do ruminacji i refleksji u osób chorujących na

³⁸ https://wydzialpedagogikiipsychologii.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_pedagogiki_psychologii/procedury

³⁹ Zarządzeniu Rektora UKW Nr 19/2016/2017 z 2 stycznia 2017

⁴⁰ Uchwała Rady Wydziału Nr 25/2016/2017 z dnia 15.11.2016

⁴¹ Uchwała Rady Wydziału Nr 24/2016/2017 z dnia 15.11.2016

⁴² https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/pliki_psychologia_ukw

nieswoiste zapalenie jelit; Styl przywiązania i komunikacja z matką a przystosowanie społeczne dzieci i młodzieży (Promotor: dr hab. M. Basińska, prof. UKW);

- Analiza trafności teoretycznej polskiej adaptacji narzędzia do badania pasji (Refined Scale Passion) Marsha i in. (2013); Analiza trafności kryterialnej i rzetelności polskiej adaptacji narzędzia do badania pasji (Refined Passion Scale) Marsha i in. (2013); Intencja zmiany pracy a satysfakcja z pracy i wsparcie społeczne; Kształtowanie pracy u osób prowadzących własną działalność gospodarczą (Promotor: dr hab. E. Kasprzak, prof. UKW);

- Temperament, uwaga oraz chronotyp kierowców ukaranych za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu; Wczesne nieadaptacyjne schematy wg Younga a głód alkoholu u osób uzależnionych; Osobowość a fantazje seksualne (Promotor: dr hab. P. Izdebski, prof. UKW);

- Regulacyjne znaczenie aktywności sportowej i zadowolenia z ciała dla ekspresji SGA u młodych kobiet w zależności od natężenia perfekcjonizmu; Znaczenie stosunku do własnej atrakcyjności fizycznej dla ekspresji symptomów dysmorfii mięśniowej u mężczyzn i kobiet czynnie uprawiających trening siłowy; Wpływ wirtualnych konwersacji typu *fat talk* oraz zachowań ortorektycznych na ryzyko wystąpienia zachowań fitorektycznych u dziewcząt w drugiej fazie adolescencji (Promotor: dr hab. B. Ziółkowska, prof. UKW).

Warto nadmienić, że zgodnie z §3 pkt. 2 Regulaminu dyplomowania na kierunku psychologia pracę dyplomową może stanowić artykuł opublikowany w czasopiśmie naukowym, będący rezultatem samodzielnego opracowania zagadnienia naukowego pod opieką promotora pracy⁴³. W 2017 roku odbył się egzamin dyplomowy absolwentki kierunku psychologia UKW na podstawie artykułu autorstwa studentki i jej promotora (Gołuńska K., Miotk-Mrozowska, M. (2017). Znaczenia nadawane urządzeniu dotykowemu przez rodziców małych dzieci w interakcji ja–dziecko–urządzenie mobilne – badanie eksploracyjne), opublikowanego w czasopiśmie *Psychologia Rozwojowa* (tom 22, nr 2, s. 87-110). Prace magisterskie mogą również być przygotowane w języku angielskim.

Praca dyplomowa podlega ocenie promotora pracy i recenzenta. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją dyplomową powołaną przez Prodziekana. Komisja egzaminacyjna wyznacza każdemu dyplomantowi podczas ustnego egzaminu dyplomowego trzy zagadnienia, obejmujące: a) zagadnienie związane z blokiem kształcenia ogólnego, kierunkowego; b) zagadnienie związane z blokiem kształcenia specjalnościowego; c) zagadnienie związane z pracą dyplomową lub artykułem opublikowanym, uznanym za pracę dyplomową (założenia teoretyczne projektu badawczego, procedura badań uwzględniająca wymogi metodologiczne i etyczne, dyskusja rezultatów, aspekt aplikacyjny problematyki pracy).⁴⁴ Odpowiedzi na pytania oceniane są komisyjnie, a ocena końcowa za egzamin dyplomowy wyznaczana jest w oparciu o średnią arytmetyczną z oceny za prezentację pracy oraz dwóch ocen za pytania egzaminacyjne. Na ocenę na dyplomie składają się: średnia ocen z toku studiów (50%), ocena z pracy dyplomowej (25%) oraz ocena z egzaminu dyplomowego (25%) (§ 42 Regulaminu Studiów UKW).

Szczegółowe warunki zmiany kierunku studiów lub/i specjalności oraz trybu studiów uchwalone zostały przez Radę Wydziału Pedagogiki i Psychologii.⁴⁵

W UKW opracowano również zasady i warunki przenoszenia osiągnięć stypendysty wymiany studenckiej, które są dostępne na stronie internetowej Biura Współpracy Międzynarodowej UKW.⁴⁶ Dokument ten reguluje zasady przeniesienia osiągnięć studenta uzyskanych poza uczelnią macierzystą, uznawania zaliczenia praktyk, a także ewentualnego wyrównania różnic programowych. Dokument, określający szczegółową organizację potwierdzania efektów uczenia się na Wydziale

⁴³ https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/pliki_psychologia_ukw

⁴⁴ § 7 pkt. 2 Regulaminu Dyplomowania na kierunku psychologia

(https://psychologia.ukw.edu.pl/download/21735/DYPLOMOWANIE_NA_KIERUNKU_PSYCHOLOGIA_UKW.pdf)

⁴⁵ Uchwała Rady Wydziału Nr 228/2014/2015 z dnia 15.09.2015 roku

⁴⁶ www.bwm.ukw.edu.pl/index.php?m=%202&_id=120

Pedagogiki i Psychologii UKW określa również warunki potwierdzania efektów uczenia się, nabytych poza edukacją formalną⁴⁷.

Na podstawie Uchwały Senatu UKW⁴⁸ na kierunku psychologia obowiązuje Ogólnouczelniana procedura monitorowania karier zawodowych absolwentów. Monitorowanie prowadzi się w celu: dostosowania programu kształcenia do potrzeb rynku pracy, zbierania informacji na temat sytuacji zawodowej absolwentów kierunku, zapoznania się z opinią absolwentów na temat przydatności wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zdobytych w czasie studiów oraz ich dostosowania do potrzeb rynku pracy. Instytut Psychologii uwzględnia w doskonaleniu programu kształcenia wnioski z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów. Losy absolwentów kierunku psychologia są monitorowane przez Biuro Karier UKW za pośrednictwem ankiety elektronicznej. Student kończący studia wypełnia deklarację zgody na udział w monitorowaniu karier zawodowych absolwentów UKW i przetwarzanie danych osobowych. Wyrażenie zgody oznacza możliwość skontaktowania się Biura Karier UKW ze studentem w celu wypełnienia ankiety w użyciu aplikacji internetowej. Na psychologii analizowane są również wyniki ankiet dostępne w Ogólnopolskim Systemie Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów MNiSW. W ramach środków pozyskanych z dotacji unijnej w 2017 r. został wdrożony system do monitorowania karier zawodowych absolwentów Uczelni, zastępujący poprzednią aplikację. Przydatność absolwentów kierunku psychologia na rynku pracy analizowana jest ponadto w trakcie spotkań z grupą interesariuszy zewnętrznych, celem dostosowania programu kształcenia do warunków rynku pracy.

Zgodnie z rezultatami monitoringu, zrealizowanymi poprzez system do monitorowania karier zawodowych absolwentów Uczelni, większość ankietowanych absolwentów kierunku psychologia (ok. 84% uwzględniając roczniki kończące studia w latach 2014-2017) twierdzi, że zdobyte podczas studiów kwalifikacje (wiedza i umiejętności) są przydatne na rynku pracy. Wysoko oceniane są takie kompetencje jak: umiejętność samodzielnego uczenia się, umiejętności organizacyjne, umiejętność podejmowania decyzji, umiejętność argumentowania i formułowania wniosków, umiejętność analizowania i rozwiązywania problemów, umiejętność wystąpień publicznych, wiedza kierunkowa, umiejętność wyszukiwania i selekcjonowania informacji. Absolwenci wskazują, że najbardziej przydatnymi kompetencjami w pracy są: umiejętność pracy w zespole, umiejętność analizowania i rozwiązywania problemów, umiejętności organizacyjne, umiejętności podejmowania decyzji, umiejętność argumentowania i formułowania wniosków. Ok. 78% ankietowanych absolwentów jest zdania, że ukończone studia spełniły ich oczekiwania. Absolwenci wskazują na praktyczny wymiar kształcenia. Ok. 80% ankietowanych absolwentów pracuje w obszarach: opieka/wychowanie/edukacja/szkolenia oraz służba zdrowia. Ok. 72% pracujących absolwentów uważa, że ich praca jest związana z kierunkiem kształcenia. Absolwenci najczęściej zdobywali wiedzę i doświadczenie świadcząc wolontariat (73%) korzystając z kursów, szkoleń i warsztatów (80%), udzielając się w kołach naukowych (55%), uczestnicząc w konferencjach i seminariach (53%) oraz poprzez samokształcenie (58%). Po ukończeniu studiów 85% ankietowanych absolwentów podnosi swoje kompetencje i kwalifikacje zawodowe najczęściej poprzez: kursy/szkolenia/warsztaty, studia podyplomowe i intensywne samokształcenie. Wyniki monitoringu losów absolwentów wskazują na wysoką przydatność na rynku pracy zakładanych na kierunku psychologia efektów uczenia się. Realizowane kształcenie, program studiów i efekty uczenia się spełniają potrzeby rynku pracy wyrażone w wynikach analizy losów absolwentów.

⁴⁷ Uchwałą Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii Nr 111/2015/2016 z dnia 08 marca 2016

⁴⁸ Uchwały Senatu UKW nr 123/2014/2015 z dnia 29 czerwca 2015 r.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Zajęcia dydaktyczne na kierunku psychologia są prowadzone przez doświadczony zespół. Kadra liczy 67 osób, z czego 38 pracuje na etacie w Instytucie Psychologii (pozostała kadra prowadząca zajęcia ze studentami to osoby z innych jednostek UKW m.in. z Instytutu Filozofii, Socjologii, Biologii Eksperymentalnej, Instytutu Techniki oraz lektorzy i pracownicy Centrum Edukacji Kultury Fizycznej i Sportu) ponadto osoby zatrudnione w ramach umów cywilno-prawnych oraz doktoranci. Ogółem w Instytucie Psychologii aktualnie zatrudnionych jest w ramach umowy o pracę 39 pracowników (32 na pełnym etacie): 10 na stanowisku profesora (w tym 2 profesorów zwyczajnych); 23 doktorów, w tym 4 na stanowisku starszego wykładowcy oraz 5 magistrów w wymiarze ½ etatu, dodatkowo 1 magister na stanowisku naukowym.

Dorobek Pracowników Instytutu Psychologii w okresie oceny obejmuje łącznie 469 punktowanych pozycji o łącznej wartości 4254,00 wg oceny MNiSW publikowanych w dyscyplinie psychologia, w tym 278 artykułów (3227 pkt.), 10 recenzowanych książek naukowych (250 pkt.) oraz 143 rozdziały w recenzowanych książkach (566,5 pkt.). Artykuły zostały opublikowane w krajowych i zagranicznych czasopismach, w tym 47 z listy A. Dorobek naukowy nauczycieli akademickich jest efektem zainteresowań badawczych adekwatnych do realizowanego programu i przyczynił się do uzyskania przez Wydział Pedagogiki i Psychologii kategorii naukowej A. Dyrekcja Instytutu zachęca pracowników do ciągłego rozwoju naukowego: publikowania w wysokopunktowanych czasopismach, ubiegania się o granty, nawiązywania współpracy międzynarodowej. Wsparcie zainteresowań naukowych kadry dydaktycznej znajduje także wyraz w organizowanych cyklicznie zebraniach naukowych dla pracowników Instytutu Psychologii. W bieżącym roku akademickim wykłady wygłosili: prof. dr hab. Beata Pastwa-Wojciechowska z Uniwersytetu Gdańskiego, : dr. hab. Mariusz Lipowski, prof. AWFIS oraz dr Paulina Michalska i dr Anna Szymanik-Kostrzewska z Katedry Psychologii Rozwoju Człowieka IP UKW. W ubiegłym roku akademickim łącznie odbyło się 5 tego rodzaju spotkań, a w poprzednich latach kilkanaście. Zebrania naukowe służą poszerzaniu wiedzy i kompetencji naukowo-dydaktycznych kadry a zarazem stanowią okazję do nawiązania współpracy pomiędzy reprezentantami UKW a innymi ośrodków akademickich w kraju. Tematyka proponowanych wykładów jest konsultowana z pracownikami i odpowiada ich bieżącym zainteresowaniom i potrzebom.

Zarówno liczba, jak i struktura kwalifikacji pracowników, jest w naszym przekonaniu właściwa i wystarczająca do obsady poszczególnych zajęć. Dyrekcja Instytutu Psychologii dokłada szczególnych starań by dorobek publikacyjny i/lub doświadczenie praktyczne poszczególnych osób odpowiadało ściśle prowadzonym przez nie zajęciom umożliwiając tym samym studentom osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się (na przykład zajęcia z *psychologii pracy* prowadzą osoby z dorobkiem publikacyjnym w tym obszarze, natomiast zajęcia z *psychologii klinicznej* osoby z doświadczeniem praktycznym oraz po lub w trakcie specjalizacji z zakresu psychologii klinicznej, posiadające certyfikację kompetencji diagnostycznych i terapeutycznych). W razie potrzeby, aby zapewnić studentom jak najlepszy poziom uczenia, Instytut sięga po specjalistów z zewnątrz. Tyczy się to zwłaszcza zajęć realizowanych w ramach modułów specjalnościowych np.: konwersatorium z *psychologii wojskowej* prowadzi osoba na co dzień pracująca w wojsku, a *trening umiejętności wychowawczych, metoda ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne* osoby pracujące terapeutycznie z dziećmi, natomiast zajęcia z *psychoterapii* prowadzą praktycy z wieloletnim doświadczeniem w tym obszarze posiadającym własną praktykę terapeutyczną. Kwalifikacje kadry są jednocześnie na tyle różnorodne że pozwalają studentom osiągać efekty uczenia się w wielu subdyscyplinach psychologii.

Do najważniejszych osiągnięć dydaktycznych Instytutu Psychologii z ostatnich 5 lat należą:

Autorstwo podręczników i rozdziały w podręcznikach:

Tłumaczenie (Magdalena Lewandowska, CKK) i redakcja merytoryczna (Anna Ratajska, Magdalena Horodeńska) książki *Skills for Communicating with Patient*, czyli Silverman J., Kurtz S., Draper J. (2018). *Umiejętności komunikowania się z pacjentami*. Medycyna Praktyczna: Kraków.

Izdebski P. (2015) tłumaczenie. S. P. Morreale, B. H. Spitzberg, J. K. Barge *Komunikacja między ludźmi. Motywacja, wiedza, umiejętności. Część I. Podstawy komunikacji*. Warszawa: PWN.

Wójtowicz-Szeffler M. (2018). *Diagnozowanie rozwoju małego dziecka. Część I.*, Warszawa: Difin.

Wójtowicz-Szeffler, M. (red.) (2018). *Dzieci przedwcześnie urodzone -możliwości wsparcia i pomocy*. Warszawa: Difin.

Wójtowicz-Szeffler, M. (red.) (2018). *Czy wcześniaki potrzebują wczesnego wspomaganie rozwoju*. Warszawa: Difin.

Zajac-Lamparska, L. (2018). Możliwości i metody wspomaganie funkcjonowania poznawczego osób starszych. W: M. Muszaliak, K. Kędziora-Kornatowska (red.). *Pielęgnowanie pacjentów w starszym wieku* (s. 66-75). Warszawa: PZWL.

Szymanik-Kostrzewska, A., Michalska P. (2019), Nagroda, informacja czy wyraz radości, czyli dlaczego matki chwala swoje dzieci? Warszawa: Difin.

Grabowska, M. (2018). Stereotypy starości i starzenia się. W: M. Muszaliak, K. Kędziora-Kornatowska (red.). *Pielęgnowanie pacjentów w starszym wieku* (96–111). Warszawa: PZWL.

Grabowska, M. (2018). Seksualność osób starzejących się. W: M. Muszaliak, K. Kędziora-Kornatowska (red.). *Pielęgnowanie pacjentów w starszym wieku* (112–124). Warszawa: PZWL.

Horodeńska M, Ratajska A (2016). Psychologiczne interwencje w pracy z pacjentami z chorobą onkologiczną. W: M. Krajnik, M. Malec-Milewska, J. Wordliczek (red.) *Chory na nowotwór - kompendium postępowania w wybranych sytuacjach klinicznych* Warszawa: Medical Education.

Ratajska A (2014). Komunikowanie się z pacjentem w sytuacjach trudnych. W: L Marcinowicz, S Chlabicz (red.) *Jak skutecznie rozmawiać z pacjentem i jego rodziną? Praktyka lekarza rodzinnego*. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL.

Zajac-Lamparska, L. (2018). Możliwości i metody wspomaganie funkcjonowania poznawczego osób starszych. W: M. Muszaliak, K. Kędziora-Kornatowska (red.). *Pielęgnowanie pacjentów w starszym wieku* (s. 66-75). Warszawa: PZWL.

Nagrody:

- dr Anna Nogaj: Brązowy Krzyż Zasługi Prezydenta RP (2018)
- dr Magdalena Grabowska: Medal Komisji Edukacji Narodowej (2018); wyróżnienie Profilaktyk Roku (2017)
- dr hab. Barbara Ciżkowicz, prof. UKW: Medal Komisji Edukacji Narodowej (2014)
- Prof. dr hab. Roman Ossowski: Medal Kazimierza Wielkiego Bydgoszczy *Casimirus Magnus* (2014), tytuł Profesora Maxime UKW (2015), Honorowego Profesora UMK (2018)
- Prof. dr hab. Janusz Trempała: Medal Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego *Casimirus Magnus* (2017)
- dr hab. Paweł Izdebski, prof. UKW: *Copernicus Prize* – Polish Neuropsychological Society (2014); nagroda *Profilaktyk Roku* (2015), *Polska Nagroda Inteligentnego Rozwoju dla Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego* za projekt Gradys-oprogramowanie w postaci ćwiczeń symulacyjnych z elementami wirtualnej rzeczywistości, wspomagających funkcje poznawcze

osób starzejących się prawidłowo i starzejących się patologicznie w przebiegu chorób otępiennych (2016, kierownik projektu).

- dr hab. Hanna Liberska, prof. UKW: Brązowy Krzyż Zasługi (2017); Medal Komisji Edukacji Narodowej (2017)
- dr hab. Monika Wilkość-Dębczyńska, prof. UKW: Brązowy Krzyż Zasługi (2017)

Popularyzacja:

- Udział w programach w TVP Bydgoszcz i TV Polsat dotyczących popularyzacji wiedzy na temat funkcjonowania psychicznego społeczeństwa w różnych obszarach, na przykład:
„Pielęgnowanie pamięci o zmarłych”, 31.10.2018:
<https://bydgoszcz.tvp.pl/39741941/rozmowa-dnia-31102018>
"Z pierwszej ręki", 01.10.2018: <https://bydgoszcz.tvp.pl/39266350/z-pierwszej-reki-1102018>
"Akcja innowacja", 07.09.2018: <https://bydgoszcz.tvp.pl/38892878/7092018>
"Wspólny mianownik", 30.03.2018: <https://bydgoszcz.tvp.pl/36609044/30032018>
"Akcja Innowacja", 22.09.2017: <http://bydgoszcz.tvp.pl/34102329/22092017>
"Dobrze wiedzieć", 11.04.2017: <http://bydgoszcz.tvp.pl/29903137/11042017>
- Artykuły w czasopismach popularnych "Charaktery" (2016 r.) - "Wszyscy jesteśmy Koziorożcami"; "Miasta Kobiet" (2018, 2019 r.):
- Liczne wykłady i prezentacje na zaproszenie organizacji takich jak: Kujawsko-Pomorskie Środowiskowe Centrum Opieki Psychogeriatrycznej, Lokalne Porozumienia na Rzecz Poprawy Jakości Opieki Nad Chorymi Otepiennie w Bydgoszczy a także organizacja warsztatów i wykładów w ramach Bydgoskiego Festiwalu Nauki.
 - Nagrywanie i udostępnianie studentom i doktorantom multimedialnych plików zawierających ćwiczenia z analizy danych realizowanych w pakietach Statistica, SPSS oraz SPSS Amos (dr hab. Barbara Ciżkowicz, prof. UKW)
 - Przygotowanie filmu promocyjnego IPs UKW prezentowanego na ważnych uroczystościach⁴⁹

Wielu nauczycieli przygotowanych jest do prowadzenia zajęć w języku angielskim co znajduje odzwierciedlenie w ofercie zajęć realizowanych w programie Erasmus+. (szczegóły dotyczące programu Erasmus+ znajdują się w kryterium 7). W bieżącym roku akademickim ofertę przygotowało 7 pracowników Instytutu. Studenci psychologii mają szansę wziąć udział w zajęciach w charakterze wolnego słuchacza. Spontanicznie organizowane są także wykłady i seminaria w języku angielskim. W ramach współpracy z międzynarodową szkołą *International School of Bydgoszcz* organizowane są seminaria w języku angielskim podczas, których uczniowie szkoły prezentują swoje projekty naukowe, a które dyskutowane są przez zainteresowanych studentów 3, 4 i 5 roku psychologii. W bieżącym roku akademickim przeprowadzono także blok zajęć z tematu *Psychology of creativity* na drugim roku studiów stacjonarnych z aktywnym współudziałem – poza studentami psychologii UKW – studentów z Turcji, Włoch i Hiszpanii. W okresie objętym oceną odbywały się także wykłady otwarte i seminaria dla pracowników i studentów psychologii z udziałem gości z zagranicy w języku angielskim. Byli to między innymi: prof. Julie Ann Pooley z Edith Covan University, prof. Larysa Żuravlova z Uniwersytetu im. Iwana Franki, prof. Yasser Khazaal z Université de Genève, prof. David Funder z University of California, Riverside, prof. Adriana Lis z University of Padova i inne. W tego rodzaju spotkaniach biorą udział zarówno pracownicy (podnosząc swoje kompetencje językowe i umiejętności w zakresie posługiwania się fachowym psychologicznym słownictwem w języku angielskim) jak i zainteresowani studenci. Innym przykładem takiej inicjatywy było zorganizowane w Instytucie seminarium otwarte dla studentów i doktorantów: *Experimental research methods in*

⁴⁹ http://www.psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologi

cognitive psychology, którego celem była wymiana doświadczeń w zakresie prowadzenia badań na gruncie psychologii poznawczej. Wykłady otwarte organizowane są także w ramach konferencji naukowych odbywających się w Instytucie Psychologii. Przykładem takiej inicjatywy były wykłady otwarte organizowane w ramach I Ogólnopolskiej Konferencji o Przywiązaniu. Z wykładami wystąpili: Prof. Marinus H. van IJzendoorn oraz Dr Claudia Werner. W 2016 odbyło się z kolei seminarium warsztatowe „Pomiar przywiązania – metody ilościowe i jakościowe” z udziałem Dr Karin Grossmann i Prof. Klaus Grossmann. Organizowano również sesje wykładowo-warsztatowe nt. *Coaching: From Theory to Practice* oraz *Coaching as a Helping Relationship* prowadzone przez Prof. J.L. Bennetta. Wszystkie tego rodzaju inicjatywy przyczyniają się do podnoszenia kompetencji dydaktycznych kadry w zakresie nauczania psychologii w języku angielskim.

Mimo stale podnoszonych kwalifikacji kadry w tym zakresie zajęcia w języku angielskim nie cieszą się dużym zainteresowaniem studentów. Oferta dydaktyczna wynikająca z planu studiów obejmuje następujące przedmioty w języku angielskim: zajęcia do wyboru (seminarium monograficzne-empiryczne, 2 rok): *designing and performing psychological trainings for business* oraz *sex, gender and sexuality - truths, myths and controversies*. W ofercie Instytutu Psychologii od roku 2012 są również studia w języku angielskim.⁵⁰ Studia nie zostały uruchomione z powodu niewystarczającej liczby kandydatów.

Nauczyciele akademicy zachęceni są do rozwoju i wszechstronnego doskonalenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie studentów. W okresie oceny brali udział w programie „Innowacyjny Dydaktyk UKW”⁵¹. Kompetencje nabyte w wyniku szkoleń są wykorzystane przez nauczycieli akademickich w procesie dydaktycznym.

Nauczyciele akademicy Instytutu Psychologii skorzystali ze szkoleń podnosząc swoje kompetencje dydaktyczne w następującym zakresie:

- Analiza danych ilościowych z wykorzystaniem pakietu Statistica – wykorzystanie w dydaktyce: dr hab. Monika Wiłkość-Dębczyńska
- Metodyka kształcenia zdalnego: dr hab. Elżbieta Kasprzak
- Narzędzia informatyczne wspierające proces dydaktyczny: dr hab. Barbara Ciżkowicz, dr Maciej Michalak
- Dydaktyka w języku angielskim (poziom C1): dr Anna Rasmus, dr Michalina Sołtys, dr Alicja Szmaus-Jackowska, dr hab. Monika Wiłkość-Dębczyńska, dr Anna Ratajska, dr Magdalena Zając, mgr Monika Deja

Kadra akademicka prowadząca zajęcia dydaktyczne w Instytucie dostrzega konieczność stałego uzupełniania kompetencji w związku z rosnącymi potrzebami interesariuszy. W związku z powyższym pracownicy regularnie doksztalcają się i podnoszą swoje kwalifikacje dydaktyczne także poza murami UKW. Taka aktywność jest zawsze wspierana przez Dyрекcję Instytutu Psychologii zarówno w wymiarze finansowym jak i organizacyjnym. Przykładami szkoleń pracowniczych finansowanych w ostatnim roku ze środków Instytutu Psychologii są szkolenie nt. „Modelowanie równań strukturalnych z programem IBM SPSS AMOS-cz. II” (Organizator: AGH, Predictive, Kraków Solutions, 2019), „Wprowadzenie do modelowania równań strukturalnych z AMOS-em” (Organizator: AGH, Predictive Solutions, Kraków, 2018), „Budowanie złożonych modeli regresji-analiza zmiennych pośredniczących oraz moderatorów w IBM SPSS Statistics” (Organizator: AGH,

⁵⁰ Szczegółowe zasady przyjęcia na studia w języku angielskim oraz odpłatność za studia zamieszczone są w Załączniku Nr 1 do Uchwały Senatu Nr 13/2018/2019 z dnia 18 grudnia 2018 r.

⁵¹ (POWER 2014-2020; Działanie 3.4. Zarządzanie w instytucjach szkolnictwa wyższego; Oś III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt realizowany jest w dwóch edycjach (rok akademicki 2017/2018, 2018/2019). Szczegółowe informacje dostępne pod adresem: https://innowacyjnydydaktyk.ukw.edu.pl/jednostka/innowacyjny_dydaktyk/

Predictive Solutions, Kraków, 2018), „Sieci neuronowe” (Organizator: StatSoft Polska; Kraków, 2018), czy szkolenie nt. „Wprowadzenie do statystyki odpornej” (Organizator: StatSoft Polska; Bydgoszcz, 2018). Warto w tym miejscu nadmienić, że szkolenia organizowane są również przez samych pracowników IPs. Przykładami takich inicjatyw są: warsztat poświęcony metodom statystycznym w badaniach nad zmianami rozwojowymi (dr L. Zając-Lamparska) w ramach XX Sympozjum Warsztatowego z cyklu „Metodologia badań nad rozwojem człowieka” czy Seminarium Warsztatowe „Pomiar Przywiązania – metody ilościowe i jakościowe”⁵² (dr. K. Lubiewska).

Mimo posiadania kwalifikacji do prowadzenia zajęć na odległość przez kilku Pracowników IPs nie jest to forma powszechnie stosowana. Ze względu na specyfikę kierunku większość zajęć wymaga bezpośredniego kontaktu ze studentami. Część z konsultacji prac etapowych odbywa się za pośrednictwem kanałów elektronicznych, na przykład za pośrednictwem Skype'a. Dopuszcza się także realizację zaliczeń i egzaminów za pośrednictwem Skype w przypadku przedłużającej się choroby studenta. Zasada ta ma charakter zwyczajowy. Ponadto dr hab. Barbara Ciżkowicz publikuje materiały dydaktyczne ze statystyki na kanale YouTube.⁵³ W roku akademicki 2018/2019, zgodnie z uchwałą Senatu UKW⁵⁴ do programu studiów wprowadzony został przedmiot w formie e-learningu (etyka zawodu psychologa), który realizowany będzie na 5 roku studiów. Obsługa platform e-learning znajduje się także w planie studiów doktoranckich w ramach przedmiotu E-learning (platformy edukacyjne) w wymiarze 30 godzin. Dzięki takiemu rozwiązaniu Instytut Psychologii zapewnia sobie przyszłą kadrę kompetentną do stosowania metod i technik kształcenia na odległość. Część z przeszkolonych w ramach studiów doktoranckich osób jest już pracownikami Instytutu Psychologii.

Co roku w Instytucie Psychologii organizowane są konferencje naukowe z zakresu psychologii oraz o charakterze interdyscyplinarnym. Sprzyja to włączaniu studentów w działalność o charakterze naukowym. Co roku w ramach Dni Psychologia organizowana jest sesja naukowa magistrantów, w ramach której studenci IV i V roku mają szansę zaprezentować swoje projekty dyplomowe szerokiemu gronu odbiorców. Studenci Instytutu Psychologii są także zachęceni do udziału w projektach badawczych realizowanych przez pracowników w charakterze badanych lub badających. Przykładem takich badań są projekty dotyczące bliźniąt i badania nad funkcjonowaniem młodych ojców realizowane przez dr hab. Hannę Liberską w Zakładzie Psychologii Społecznej i Badań nad Młodością. Do zadań studentów należy w zależności od projektu: udział w charakterze badanego, rekrutacja badanych, realizacja badania, wprowadzanie danych do bazy. Inny przykład stanowi projekt realizowany przez mgr Łukasza Warchoła z Katedry Psychologii Rozwoju Człowieka pt.: „*Neurofizjologiczne korelaty efektów treningu elementarnych funkcji poznawczych i ich transferu na inteligencję płynną w okresie wczesnej dorosłości*” (finansowane w ramach Diamentowego Grantu nr 0236/DIA/2015/44), w którym studenci biorą udział zarówno w charakterze osób badanych jak i badających. Kolejny przykład to realizowane przez Zakład Psychopatologii i Diagnostyki Klinicznej badania na temat „*Elastyczność w radzeniu sobie ze stresem*”. W ramach gratyfikacji i zachęty do udziału w badaniu, zgodnie z decyzją Rady Instytutu z dnia 15.12.2015 r. Podwyższeniu podlega ocena studenta uczestniczącego w badaniu o 0,5 (pod warunkiem zaliczenia na ocenę dostateczną) z dwóch wybranych przedmiotów, których prowadzący wyrażą na to zgodę.

W programie studiów 208 punktów ECTS przypisanych jest przedmiotom związanym z realizacją badań naukowych takim jak *Statystyka zaawansowana, Procesy poznawcze, Psychologia różnic indywidualnych, Psychologia społeczna, Psychologia rozwoju człowieka, Psychometria, Diagnostyka psychologiczna, Psychologia pracy i organizacji, Psychologia zdrowia* i inne. Zajęcia związane z realizacją badań naukowych prowadzone są przez naukowców z dużym doświadczeniem w realizacji

⁵² https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/informacje_instytut_psychologii/28856/seminarium_warsztatowe_pomiaru

⁵³ https://www.youtube.com/playlist?list=PL040rML2iUr4RWnTKG17x_WdWgX4Z4mha

⁵⁴ Uchwała Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 52/2017/2018 z dnia 27 lutego 2018 r.

badań w ściśle określonym obszarze. Kompetencje pozyskane w toku studiów umożliwiają studentom efektywną pracę z promotorem podczas seminarium magisterskiego.

Zgodnie z Misją WPiP Instytut Psychologii dba o zapewnienie najwyższej jakości kształcenia (i wychowania) oraz wzmacnianie pozycji naukowej Instytutu Psychologii poprzez wspieranie stałego rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej, wpisując się tym samym w realizację celów strategicznych Wydziału. Polityka kadrowa Instytutu Psychologii UKW oparta jest na klasycznych założeniach humboldtowskiego uniwersytetu o jedności badań naukowych i kształcenia studentów. Przyjmujemy, że podstawą efektywnego kształcenia jest rozwój naukowy nauczycieli i studentów. W związku z tym przywiązujemy dużą wagę do oceny osiągnięć pracowników w zakresie dokonań naukowych oraz w kształceniu młodych kadr naukowych.

W okresie podlegającym ocenie udało się wypracować narzędzia efektywnej ewaluacji dokonań i osiągnięć w tych dwóch zakresach z punktu widzenia kryteriów obowiązującej do tego roku Ustawy i odpowiednich rozporządzeń MNiSzW, regulujących finansowanie nauki i kształcenia oraz wymagania w postępowaniach awansowych (zob. Arkusz Oceny Pracownika)⁵⁵. Kryteria te były stosowane w okresowych ocenach pracowników, ich selekcji i rekrutacji kadry. Pracownicy (jak i rekrutowani kandydaci do pracy w IPS) są zapoznawani (indywidualnie, w systemie informatycznym Uniwersytetu oraz w trakcie Zebrań Instytutu i zebrań jednostek organizacyjnych Instytutu) z wymaganiami oraz zasadami okresowej oceny ich osiągnięć oraz zasadami zarządzania rozwojem naukowym i dydaktycznym kadry. W przeprowadzanych przez Dyrektora Instytutu rozmowach indywidualnych z pracownikami, dyskutowane są wyniki ankiet studenckich dotyczące ich zajęć oraz wyniki okresowych dokonań naukowych jak również ustalane są kierunki i warunki dalszego pomyślnego rozwoju.

Do podstawowych zasad zarządzania kadrą należy zaliczyć:

- (a) Analizę wyników okresowej oceny osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych pracownika jako warunek dalszego jego zatrudnienia;
- (b) Wspieranie (finansowe, administracyjne i organizacyjne) przedsięwzięć pracowników rokujących osiągnięcie indywidualnego awansu naukowego i/lub poprawę oceny Instytutu w ewaluacji naukowej;
- (c) Dbalność o zaspokojenie potrzeb, ambicji i aspiracji pracowników poprzez: (i) poprawianie infrastruktury (np. tworzenie nowych pracowni, stanowisk badawczych, modernizacja wyposażenia technicznego pomieszczeń socjalnych, badawczych i dydaktycznych, itp.), (ii) ogłaszanie i nagradzanie dokonań o szczególnym znaczeniu (w pracy naukowej, kształceniowej czy organizacyjnej); (iii) tworzenie tzw. kultury organizacyjnej (np. przydział zadań odpowiadający kompetencjom, rozwiązywanie konfliktów na drodze konsensusu, kultywowanie tradycji Instytutu, tj. Dni Psychologa, Bal Psychologa czy Wigilijno-Noworoczne Spotkania pracowników IPs, Zjazd Absolwentów, sesja poświęcona XX-leciu kształcenia psychologów, Kolacje Profesorskie, itp.).

Miarami skuteczności polityki kadrowej prowadzonej w IPS są znaczące w ocenianym okresie osiągnięcia kadry oraz studentów, opisane w innych miejscach Raportu.

W polityce kadrowej zakładamy równocześnie, że wymagania dotyczące rozwoju naukowego i jakości kształcenia nie mogą być oderwane od warunków realizacji tych dwóch zadań. Stąd, stosownie do możliwości systematycznie finansujemy: (i) poprawę infrastruktury badawczej (nowe pracownie i stanowiska badawcze) oraz dydaktycznej (ich techniczne uzbrojenie) i dalszą rozbudowę (realizowanie budowy Uniwersyteckiego Centrum Psychologicznego); (ii) publikacje autorów w wiodących wydawnictwach naukowych; (iii) cykliczne wydawnictwa studenckie; (iv) publikacje wspólne nauczycieli i ich studentów; (v) studenckie projekty badawcze z wykorzystaniem zaawansowanej technologicznie aparatury pomiarowej (konkursy Dyrektora Instytutu).

⁵⁵ https://wydzialpedagogikiipsychologii.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_pedagogiki_psychologii/ocena_nauczyciela_akademickieg

Do ważnych aspektów oceny jakości kadry zaangażowanej w proces dydaktyczny należą hospitacje zajęć dydaktycznych realizowane według zasad hospitacji obowiązujących w Instytucie Psychologii (załącznik 2) oraz zgodnie z wzorem protokołu hospitacji opracowanym w 2009 roku. Mają one na celu poprawienie warsztatu dydaktycznego, zwłaszcza pracowników z krótkim stażem dydaktycznym. Hospitacji dokonuje Kierownik Katedry/Zakładu (lub osoby przez niego upoważnione) oraz Dyrektor Instytutu (w przypadku profesorów), wyrażając swoją opinię na piśmie, a pracownik ma możliwość zapoznania się z protokołem hospitacji i ustosunkowaniem się do oceny prowadzonych zajęć.

Udziału różnych grup interesariuszy, w tym studentów w ocenie jakości procesu dydaktycznego wyrażony jest także poprzez ankiety zamieszczone w systemie USOS. Monitorowanie poziomu satysfakcji studentów z procesu kształcenia odbywa się regularnie, podczas corocznej analizy wyników wspomnianych ankiet zawierających anonimowe oceny studentów dotyczące poszczególnych zajęć. W roku akademicki 2017/2018 ponad 40% studentów psychologii wzięło udział w ankiecie dotyczącej oceny zajęć dydaktycznych oraz oceny warunków procesu kształcenia. Studenci pozytywnie wyrażają się na temat organizacji planu zajęć, liczebności grup konwersatoryjnych, dostosowania sal, obsługi spraw studenckich przez Dziekanat, wyposażenia sal w sprzęt i pomoce dydaktyczne (np. dostępności testów psychologicznych) oraz na temat zasobów biblioteki oraz zasad jej działania. Ich opinie są lepsze w porównaniu do wyników ankiet z lat ubiegłych. Ocena nauczycieli akademickich obejmuje dziesięć wymiarów: 1. Prowadzący zapoznał z programem przedmiotu na pierwszych zajęciach; 2. Prowadzący był dostępny na konsultacjach (dyżurach); 3. Zajęcia odbywały się punktualnie i zgodnie z planem; 4. Prowadzący był przygotowany do zajęć; 5. Treści przekazywane były w sposób jasny i przystępny; 6. Tempo zajęć było dostosowane do możliwości studentów; 7. Prowadzący był taktowny i życzliwy wobec studentów; 8. Zajęcia inspirowały do samodzielnego myślenia; 9. Zajęcia umożliwiły zdobycie nowej wiedzy i umiejętności; 10. Ocenianie było zgodne z podanymi kryteriami. Studenci mają także możliwość zamieszczania dodatkowych komentarzy. Wyniki ankiet przekazywane są zgodnie z procedurą zawartą w Zarządzeniu Rektora.⁵⁶

Każdy pracownik prowadzący zajęcia ze studentami podlega ocenie. Poza incydentalnymi i jednostkowymi przypadkami niezadowolonych studentów, większość ocen to oceny wysokie i bardzo wysokie. W przypadku oceny negatywnej Dyrektor Instytutu Psychologii ma obowiązek przekazać taką informację bezpośrednio przełożonemu osoby, której ocena dotyczy lub samemu zainteresowanemu. Zwraca się uwagę na wciąż stosunkowo niski odsetek studentów wypełniających ankiety w systemie USOS. Pracownicy są podczas zebrań proszeni o przypominanie studentom na początku zajęć i zachęcanie ich do wypełniania ankiet. Sami studenci są również informowani o możliwości wypełniania ankiet podczas spotkań z opiekunem roku.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Instytut Psychologii UKW mieści się przy ulicy Leopolda Staffa 1 w Bydgoszczy. Zajęcia dydaktyczne odbywają się głównie w siedzibie Instytutu. Jedynie mała część zajęć realizowana jest w kampusie głównym przy ul. Chodkiewicza 30 oraz w Centrum Edukacji Kultury Fizycznej i Sportu przy ul. Sportowej 2. Należy podkreślić, że Instytut Psychologii nie musi dzielić swoich pomieszczeń z innymi jednostkami uczelni. Budynek przy ulicy Staffa 1 posiada 3 sale wykładowe, które mogą pomieścić 40, 94 i 100 osób. Pozostałe 8 sal dydaktycznych wykorzystywane są głównie do zajęć

⁵⁶ Zarządzenie Rektora UKW Nr 90/2012/2013 z dnia 28.04.2013 r.

konwersatoryjnych i laboratoriów i przewidzianych jest w nich od 9 do 35 miejsc dla studentów. Każda sala wyposażona jest w rzutnik multimedialny. Ponadto w budynku znajduje się salka konferencyjna przeznaczona dla 45 osób.

Wszystkie budynki są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Instytut Psychologii UKW posiada następujące udogodnienia w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych: oznaczone miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnością; platforma pionowa; podjazd przed budynkiem; toaleta dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Ponadto Studentce niewidomej zapewniony jest asystent podczas zajęć dydaktycznych oraz zajęcia z orientacji przestrzennej. Studentka korzystała również z Akademickiej Biblioteki Cyfrowej. Na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego funkcjonuje Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, które współpracuje m.in. z Instytutem Psychologii w sprawach związanych z niezbędną pomocą i wsparciem dla niepełnosprawnych studentów.

Wszystkie budynki mają bezprzewodowy dostęp do Internetu. W budynku Instytutu udostępniony jest punkt kserograficzny⁵⁷. Studenci mają również dostęp do automatów z napojami i przekąskami oraz bufetu. Dziekanat Wydziału Pedagogiki i Psychologii znajduje się w kampusie głównym natomiast w Instytucie Psychologii studenci mają dostęp do sekretariatu. Przy Instytucie Psychologii zlokalizowane są parkingi i stojaki na rowery.

Uczelnia dysponuje dwoma domami studenckimi (łącznie 600 miejsc). W razie potrzeby studenci mogą korzystać też z domów studenckich innych uczelni. Domy studenckie znajdują się w niewielkiej odległości od budynków dydaktycznych.

Instytut Psychologii UKW w Bydgoszczy posiada pięć pracowni, w których realizowane są badania naukowe oraz zajęcia dydaktyczne z wykorzystaniem aparatury:

1) Pracownia Badań Eksperymentalnych dysponuje następującym sprzętem badawczym:

- Urządzenie do przeprowadzania procedury biofeedbacku – ProComp Infinity – urządzenie pozwalające na rejestrację sygnałów pochodzących z wielu kanałów jednocześnie, w tym aktywności elektrycznej mózgu.
- Na wyposażeniu pracowni znajduje się także aparatura służąca m.in. do badania kierowców: urządzenie do badania czasu reakcji prostej i złożonej, urządzenia do badania koordynacji wzorkowo-ruchowej tzw. aparat krzyżowy oraz aparat Piórkowskiego, urządzenie do badania widzenia przestrzennego tzw. stereometr.

Urządzenia wykorzystywane są w ramach badań naukowych oraz projektów studenckich np. prac magisterskich. Przykładowym projektem realizowanym w 2018r. w tej pracowni jest badanie nt. *Czy stymulacja słuchowa ma wpływ na sprawność kierowania pojazdem na drodze? Rola ulubionej muzyki podczas prowadzenia auta. Badanie eksperymentalne.*” (praca mgr prowadzona pod kierunkiem dr hab. E. Kasprzak, prof. UKW).

2) Pracownia Neuropsychologii dysponuje następującym sprzętem badawczym:

- Eyetracker Tobi x-120 - jest to urządzenie w postaci listwy podłączonej do laptopa. Parametry laptopa do którego sprzęt jest podłączony: Windows 10, Ram 16Gb, Procesor 4 rdzeniowy 3 GHz, Dysk twardy HDD 1Tb. Programy na laptopie: Office 2016, Tobii studio w wersji 4.48.

Sprzęt wykorzystywany jest w realizacji projektu studenckiego Koła Naukowego Neuronauk i Psychologii Poznań pt. *„Wpływ słuchania muzyki na efektywność zapamiętywania z uwzględnieniem pośredniczącej roli uwagi – badanie eksperymentalne z wykorzystaniem wskaźników*

⁵⁷ Czasowo punkt zamknięty, rozpisany jest przetarg na najem. W trybie awaryjnym zakupiono ogólnodostępny kserograf. 300 m od siedziby zlokalizowany jest punkt kserograficzny.

okulograficznych” zgłoszonego w ramach Konkursu Dyrektora Instytutu Psychologii na najlepszy projekt badawczy z wykorzystaniem eyetrackera Tobii Pro X3-120.

- Obserwator Twarzy – urządzenie do obserwowania twarzy w tym ekspresji i mikroekspresji mimicznej. Parametry laptopa do którego sprzęt jest podłączony: Windows 10, Ram 16Gb, Procesor 4 rdzeniowy 3 GHz, Dysk twardy HDD 1Tb. Oprogramowanie na laptopie: Office 2016, Move Maker-program do obróbki filmów, Observer - program służący do obserwacji twarzy.

Ogłoszony został Konkurs Dyrektora Instytutu Psychologii na najlepszy projekt badawczy z wykorzystaniem analizatora twarzy wraz z komputerem przeznaczony dla studentów psychologii.

- Sprzęt do ćwiczeń w wirtualnej rzeczywistości - trzy stanowiska, z których każde składa się z następujących elementów: 1x Oculus Rift dev V2 z kablem zasilającym, 1x mysz optyczna, 1x klawiatura USB, 1x jednostka centralna z kablem zasilającym, 1x pad Xbox one z kablem micro USB oraz antenką, 1x zestaw głośników 5.1 (1 główny głośnik i 5 małych głośników), 1x monitor LCD z kablem VGA oraz kablem zasilający
 - Oprogramowanie Gradys składa się z czterech modułów ćwiczeń poznawczych treningu: uwagi, pamięci, funkcji werbalnych, funkcji wzrokowo-przestrzennych. Każdy moduł ma trzy poziomy trudności.

Sprzęt wykorzystywany w badaniach naukowych nad osobami w śpiączkach oraz w badaniach osób z chorobami otępiennymi na przykład w ramach projektu pt. *"GRADYS – oprogramowanie w postaci ćwiczeń symulacyjnych z elementami wirtualnej rzeczywistości, wspomagających funkcje poznawcze osób starzejących się prawidłowo i starzejących się patologicznie w przebiegu chorób otępiennych"* finansowanego ze środków NCN (nr projektu /IS-1/004/NCBR/2014) realizowanego w latach 2014-2017. Obecnie trwa wdrażanie projektu „GRADYS” a sprzęt będący na wyposażeniu pracowni wykorzystywany do treningu funkcji poznawczych w ramach współpracy z Centrum Pychoneurologii Sue Ryder działającym w Domu Sue Ryder w Bydgoszczy (dr hab. Monika Wiłkość-Dębczyńska).

3) Pracownia badań nad starzeniem się poznawczym dysponuje następującym sprzętem badawczym:

- EEG Mitsar 20; 19-kanalowe wraz z fotostymulatorem - elektroencefalograf
- EEG Biosemi Active Two; 32-kanalowe – elektroencefalograf
- Oprogramowanie WinEEG - oprogramowanie do rejestracji danych EEG
- Oprogramowanie Biosemi ActiView - oprogramowanie do rejestracji danych EEG
- Oprogramowanie Mathworks Matlab 2016 i 2018 wraz z rozszerzeniami Wavelet Toolbox, Signal Processing Toolbox , Statistics and Machine Learning Toolbox, Optimization Toolbox - oprogramowanie do analizy statystyczno-matematycznej danych behawioralnych i sygnału EEG

Urządzenia wykorzystywane są do realizacji projektów badawczych oraz w ramach działalności Studenckiego Koła Neuronauk i Psychologii Poznawczej. Sprzęt będący na wyposażeniu pracowni był wykorzystywany w projektach takich jak: *Kompensacyjna aktywność mózgu osób starszych. Poszukiwanie wskaźników elektrofizjologicznych zaangażowanych w nią procesów poznawczych i jej możliwych zmian pod wpływem treningu pamięci operacyjnej* (finansowanie: NCN, nr projektu 2017/25/B/HS6/00360) (dr. Ludmiła Zajac-Lamparska); *Neurofizjologiczne korelaty efektów treningu elementarnych funkcji poznawczych i ich transferu na inteligencję płynną w okresie wczesnej*

dorosłości (finansowanie: Diamentowy Grant MNiSW, nr projektu: 0236/DIA/2015/44) (mgr. Łukasz Warchoń).

4. Pracownia Testów Psychologicznych UKW funkcjonuje od 1998 roku. W swoich zbiorach posiada niemal wszystkie testy psychologiczne, które zostały oficjalnie wydane w Polsce. Pracownia dysponuje m.in. testami mierzącymi inteligencję (np. WISC-R, WAIS-R, IDS, IDS-P, Skala Inteligencji Stanford-Binet 5), testami przydatnymi w psychologii zdrowia, psychologii pracy, testami neuropsychologicznymi (np. Benton, DUM, Bender), testami służącymi do pomiaru osobowości i temperamentu (np. EPQ-R, NEO-PI-R) oraz testami projekcyjnymi (np. ROR Test Rorschacha). Zbiory Pracowni Testów Psychologicznych są systematycznie powiększane. W ubiegłych latach zakupiono następujące metody: Kwestionariusz Uzdolnień Przedsiębiorczych, Krótką Skalę Rozwoju Dziecka, Skalę Inteligencji Stanford-Binet 5, Profil Sensoryczny Dziecka, Skale Inteligencji i Rozwoju Dziecka w Wiekach Przedszkolnym (IDS-P), Skalę Inteligencji i Rozwoju dla Dzieci w wieku 5-10 lat, Zestaw Kwestionariuszy do Diagnozy Spektrum Autyzmu (ASRS), Zestaw Kwestionariuszy do Diagnozy ADHD i Zaburzeń Współwystępujących (CONNERS) oraz Zestaw Kwestionariuszy do Diagnozy Depresji u Dzieci i Młodzieży (CDI2). Pracownia tworzy również *Bibliotekę Bydgoskich Testów Psychologicznych* opracowanych przez pracowników IPS. Naczelnym celem funkcjonowania Pracowni jest zapewnienie studentom oraz pracownikom UKW dostępu do najnowszych metod. Zbiory Pracowni wykorzystywane są przez wykładowców w ramach prowadzonych zajęć, gdzie zapoznaje się studentów z zasadami wykorzystywania testów psychologicznych w praktyce. Studenci mają możliwość korzystania ze wszystkich dostępnych metod, po odpowiednim przygotowaniu.

Testy dostępne w pracowni są regularnie wykorzystywane przez studentów przygotowujących prace magisterskie i doktorskie, a także pracowników w ich indywidualnych projektach badawczych. Pracownia udostępnia również swoje zbiory psychologom spoza Uniwersytetu.

5. Pracownia Psychologii Wspomagania Rozwoju

Działalność pracowni wyraża się w trzech głównych obszarach: 1) dydaktycznym: prowadzenie specjalności psychologia wspomagania rozwoju, 2) naukowo-badawczym: realizacja projektów badawczych dotyczących wyznaczników zachowań rodzicielskich, psychologii prokreacyjnej, 3) organizacyjnym: organizowanie sesji naukowych magistrantów, działalność studenckiego koła naukowego psychologii wspomagania rozwoju „Progresywni” - animacja życia środowisk lokalnych – popularyzacja wiedzy naukowej w szkołach, przedszkolach, domach dziennego pobytu, bezpłatne konsultacje logopedyczne i psychologiczne.

Przy Instytucie Psychologii UKW funkcjonuje także Akademickie Centrum Pomocy Psychologicznej (ACPP). Pokój wielkości około 50 m² wyposażony w pomoce do prowadzenia konsultacji, poradnictwa, badań diagnostycznych, a także działań diagnostycznych, psychoprophylaktycznych i terapeutycznych dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych poszukujących wsparcia psychologicznego.

Pokój jest monitorowany za pomocą 3 kamer stacjonarnych oraz 1 kamery ruchomej sprzężonych z 3 stacjonarnymi mikrofonami. Specjalistyczna aparatura umożliwia rejestrację, przechowywanie i przetwarzanie zgromadzonego materiału audiowizualnego dla potrzeb badań oraz kształcenia studentów. W pokoju znajduje się również lustro weneckie (za pomocą którego pokój 305 połączony

jest pokojem 304), które służy do celów dydaktycznych. Pomoc psychologiczna i badania diagnostyczne w ACPP jest udzielana w ramach zajęć dydaktycznych, prowadzonych w Instytucie Psychologii (np. w ramach przedmiotu *metody badania rozwoju*). Lustro weneckie oraz sprzęt audiowizualny do monitoringu umożliwiają studentom IP przyglądanie się różnym formom działań diagnostycznych lub pomocowych udzielanych przez wykwalifikowanych psychologów/nauczycieli bezpłatnie dla ludności miasta Bydgoszczy⁵⁸, zapewniając rozszerzoną formę uczenia się praktycznej psychologii a także supervizję działań studentów w trakcie zajęć. W ramach współpracy między studentami a pracownikami Instytutu Psychologii pokój wykorzystywany jest również do prowadzenia badań naukowych w ramach pracy magisterskiej, seminarium monograficznego-empirycznego itp., a także działalności kół naukowych funkcjonujących przy Instytucie Psychologii UKW.

Funkcje ACPP przejmie i rozwinię budowane Uniwersyteckie Centrum Psychologiczne. W centrum znajdować się będzie dodatkowa infrastruktura: pracownie i gabinety psychologiczne z zapleczem aparaturowym. Studenci będą mogli korzystać z dostępnej infrastruktury np. podczas realizowania praktyk studenckich, wolontariatów.

W Instytucie Psychologii poza ACPP znajduje się jeszcze jedno pomieszczenie wyposażone w lustro weneckie, które wykorzystywane jest głównie do zajęć o charakterze treningu (np. *trening zachowań społecznych, komunikacji klinicznej itp.*) oraz zajęć z zakresu muzykoterapii.

Sala komputerowa, w której studenci odbywają zajęcia z podstaw statystyki i statystyki zaawansowanej wyposażona jest w 20 stanowisk komputerowych. Na komputerach zainstalowane jest oprogramowanie Microsoft Office 2010 (Word, Excel, PowerPoint), Open Office 4.1.5. oraz specjalistyczne oprogramowanie: Statistica 13.3 (z licencją umożliwiającą dodatkowo instalację na komputerach prywatnych studentów, co usprawnia proces dydaktyczny), pakiet SPSS z modułem AMOS oraz środowisko R 3.4. Każdy komputer jest podłączony do Internetu posiada przeglądarki: Chrome, Mozilla Firefox, Internet Edge, Internet Explorer. Przeglądarki służą też do czytania plików PDF.

W ramach działalności kół naukowych, realizowanych zajęć dydaktycznych, jak również w ramach realizacji prac magisterskich studenci mają dostęp do opisanych powyżej pracowni i ich, wyposażenia.

Infrastruktura miejsc praktyk jest monitorowana przez koordynatora praktyk. W każdym zaakceptowanym miejscu praktyk studenci realizują zadania w gabinecie psychologicznym pod opieką psychologa praktyka. Gabinety są wyposażone w narzędzia niezbędne do wykonywania pracy zawodowej psychologa (testy, kwestionariusze, inną aparaturę pomiarową np. aparaty do badania kierowców: aparaty do badania czasów reakcji, stereometr, aparat krzyżowy).

Biblioteka UKW wraz z Biblioteką Psychologiczną wspomagają działalność naukowo-dydaktyczną Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Nowy gmach Biblioteki UKW, która pełni funkcję biblioteki centralnej na Uczelni, został oddany do użytku w październiku 2013 r. i mieści się przy ul. Szymanowskiego. Powierzchnia całkowita budynku przy ul. Szymanowskiego 3 wynosi 18 000 m² i mieści scalone zbiory w liczbie blisko 800 000 jednostek. Do zasobów włączono zbiory pięciu bibliotek filialnych (w tym Biblioteki Psychologicznej). W nowym głównym budynku Biblioteki UKW znajdują się nowoczesne magazyny, sale dydaktyczne, pracownie i czytelnie, jak również duży obszar z wolnym dostępem do książek, pomieszczenia do pracy indywidualnej i grupowej, pracownie internetowe i multimedialne, a także przestrzenie wystawowe i sala konferencyjna na 200 osób. Budynek jest w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, które mogą korzystać z licznych udogodnień oraz ze specjalistycznego sprzętu i oprogramowania (m.in. windy, napisy w języku Braille'a, usługa Tłumacza Migam). Biblioteka uhonorowana została dyplomem „Przyjazny 2013” przyznawanym przez Bydgoski oddział Stowarzyszenia Architektów Rzeczypospolitej Polskiej, za troskę o jakość przestrzeni dla wszystkich użytkowników w kategorii budynków użyteczności

⁵⁸ <http://www.acpp.ukw.edu.pl/>

publicznej. Biblioteka centralna czynna jest dla użytkowników przez sześć dni tygodnia, w sumie 60 godzin tygodniowo. Godziny otwarcia biblioteki filialnej dostosowane są do zajęć dydaktycznych studentów (6 dni tygodnia, w sumie 47 godzin tygodniowo).

Biblioteka Psychologiczna usytuowana w Instytucie Psychologii przy ul. Staffa 1, co stanowi element wyróżniający i ważne ułatwienie dla studentów. Biblioteka Psychologiczna działa od 1997 roku. Gromadzi zbiory z psychologii i nauk pokrewnych: filozofii, medycyny, socjologii, pracy, prawa, religii, sportu, ekonomii również z pedagogiki i logopedii. Profil księgozbioru dostosowany jest do potrzeb naukowych pracowników i studentów Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Studenci i wykładowcy mają dostęp do książek i czasopism, które są im polecane w sylabusach.

Oprócz katalogu komputerowego, który zawiera wszystkie książki zakupione przez bibliotekę od 1994 r., dostępny jest tradycyjny katalog kartkowy.

Do obsługi wszystkich etapów pracy wykorzystuje się system biblioteczny Horizon. W tym systemie tworzony jest centralny katalog on-line.

Tabela 2. Zasoby biblioteczne UKW w Bydgoszczy

Jednostka Biblioteki	Rodzaj zbiorów			
	Książki	Zbiory specjalne (nieelektroniczne)	Roczniki czasopism	
Biblioteka Główna (BG)	68 6265	35 492	59 058	
Biblioteka Psychologiczna	11 600	8	7200 wol.	
Ogółem:	697865	35 500		

Zasoby Biblioteki centralnej zawierają około 35 670 woluminów z zakresu psychologii, z czego około 28 160 wol. przechowywanych jest w magazynach zamkniętych. W Bibliotece Psychologicznej (Staffa 1) mamy dostęp do 11 600 woluminów. Do chwili obecnej opisy 83 % zbiorów zostały włączone do systemu bibliotecznego Horizon, co umożliwia czytelnikom zamawianie ich zarówno na terenie biblioteki, jak i z dowolnego komputera podłączonego do Internetu.

Księgozbiór każdej z dziedzin jest systematycznie powiększany poprzez zakupy, dary i wymianę. Na bieżąco pracownicy zgłaszają także potrzeby zakupu konkretnych książek. Poza tym biblioteka cyklicznie raz w roku przesyła mailem wszystkim pracownikom informacje o zakupione przez dział zakupów biblioteki centralnej nowych pozycjach z zakresu psychologii i pokrewnych. Pracownicy ze swoich grantów badawczych zakupują głównie pozycje anglojęzyczne uzupełniając tym samym zbiory biblioteki.

W strefie Wolnego Dostępu użytkownicy mają możliwość bezpośredniego dostępu do najnowszych i najbardziej poczytnych książek. Do 31 grudnia 2017 roku zgromadzono łącznie w tym obszarze 136 872 jednostki biblioteczne. Literatura z zakresu nauk pedagogicznych i psychologicznych zaszerogowana jest w obszarze kolekcji brązowej oznaczonej literą G, w której obecnie zgromadzono 25 152 jednostek - z tego ponad 7 510 jednostek literatury dotyczy psychologii.

Z czasopism w wersji drukowanej, zarówno polskich jak i zagranicznych, można korzystać w Czytelni Oddziału Czasopism oraz w oddziale filialnym. Z zakresu nauk psychologicznych Biblioteka przy ul. Szymanowskiego 3 w swoich zbiorach posiada 38 tytułów czasopism i serii wydawniczych w języku polskim oraz 6 tytułów w językach obcych. W Bibliotece Psychologicznej można korzystać z 74 tytułów czasopism i serii wydawniczych w języku polskim oraz z 48 tytułów w językach obcych (ok. 7200 wol.).

Dzięki Wirtualnej Bibliotece Nauki użytkownicy mają możliwość korzystania ze źródeł elektronicznych. Biblioteka oferuje dostęp do pełnotekstowych i bibliograficznych baz danych:

- EBSCO Publishing,
- Web of Science,
- NATURE,
- Wiley-Blackwell,
- AIP (kolekcji czasopism elektronicznych American Institute of Physics),
- APS (kolekcji czasopism elektronicznych American Physical Society),
- PsycARTICLES (czasopisma naukowe American Psychological Association),
- System Informacji Prawnej – Legalis,
- będących w czasowym dostępie.
- Elsevier – Science Direct,
- Springer,
- SCIENCE,
- Scopus,

Na platformie EBSCO uruchomiony jest dostęp do baz dziedzinowych, w tym również z zakresu psychologii: PsychARTICLES, ACADEMIC SEARCH COMPLETE, WILEY, SCIENCE DIRECT, SPRINGER.

Tabela 3. Liczba tytułów czasopism tematycznych dostępnych elektronicznie

Baza	Psychologia
Ebsco PsychArticles (80)	742 + 80 (ok. 70% w pełnym tekście)
Wiley	132
ScienceDirect	203
Springer	112
Razem	1269

Oddział Informacji Naukowej Biblioteki UKW prowadzi i uzupełnia Bazę Dorobku Naukowego Pracowników UKW. Do bazy wprowadzonych jest 28 540 opisów. Wprowadzone do tej bazy opisy publikacji są automatycznie importowane do strony pracownika ORCID. Pracownicy UKW mają możliwość umieszczania swoich prac w Repozytorium, które liczy obecnie 4 240 publikacji. Głównym celem serwisu jest upowszechnianie dorobku naukowego oraz promocja badań prowadzonych na bydgoskim uniwersytecie.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Koncepcja kształcenia, efekty uczenia się, program studiów i jego realizacji, w tym sposób realizacji praktyk zawodowych na kierunku psychologia w Instytucie Psychologii UKW stanowią odpowiedź na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego i są projektowane zgodnie z wymogami stawianymi absolwentom psychologii na rynku pracy lokalnym, regionalnym oraz ogólnopolskim.

Współpraca Instytutu Psychologii z różnymi instytucjami społeczno-gospodarczymi ma charakter stały i realizowana jest w różnych formach. Po pierwsze, odbywa się ona poprzez konsultacje z

zewnętrznymi interesariuszami (załącznik 1) zgodnie z Zarządzeniem Rektora UKW⁵⁹ w sprawie wprowadzenia procedury opracowania, przechowywania i konsultowania programu kształcenia. Konsultacje te prowadzone są przez Dyрекcję Instytutu Psychologii indywidualnie i grupowo. Zakres konsultacji obejmuje okresową ocenę programu studiów, efektów uczenia się i praktyk. Interesariusze zewnętrzni opiniują program kształcenia w zakresie psychologii w odniesieniu do jego zgodności z aktualnymi potrzebami na rynku pracy.

Po drugie, Instytut Psychologii UKW od wielu lat współpracuje z różnymi podmiotami na rynku pracy, wykorzystującymi dorobek naukowy i praktyczny w zakresie psychologii. Współpraca odbywa się głównie w ramach dydaktycznych zajęć terenowych, realizacji prac etapowych i dyplomowych, studenckiego wolontariatu czy działalności Kół Naukowych, jak i organizacji praktyk zawodowych. Instytut Psychologii UKW pozostaje w kontakcie przede wszystkim z: regionalnymi placówkami ochrony zdrowia - poradniami i oddziałami szpitalnymi (psychiatrycznymi i somatycznymi), domami pomocy społecznej, szkołami i poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, agencjami pracy, wojskową pracownią psychologiczną, korporacjami w ramach procesu rekrutacji pracowników, jak i poszukiwania innowacyjnych rozwiązań. Współpraca z podmiotami rynku pracy i Radą Interesariuszy zewnętrznych, opiera się o podejmowany dialog dotyczący umiejętności, jakimi powinien charakteryzować się przyszły absolwent psychologii, by jego kształcenie stanowiło odpowiedź na potrzeby rynku pracy. Współpraca z tymi placówkami umożliwia również rozwój kompetencji społecznych i kwalifikacji zawodowych studentów.

W zakresie współpracy z różnymi podmiotami w obszarze społeczno-gospodarczym należy wymienić aktywności takie jak:

- odbywanie przez studentów zajęć terenowych i zajęć stażowych w Klinice Psychiatrii Collegium Medicum UMK;

- organizację dla studentów zajęć terenowych w: Domach Pomocy Społecznej przy ul. Łomżyńskiej w Bydgoszczy oraz w Nakle nad Notecią przy ul. Parkowej 8 (dr A. Szmaus-Jackowska), Warsztacie Terapii Zajęciowej przy Kujawsko-Pomorskim Centrum Kultury, Agencji Psychological Solutions Group, Firmie outsourcingowej IQor, Agencji Manpower, Telewizji Polskiej, Bydgoskim Zespole Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Firmie IPRON, Centrum Integracji Społecznej (dr D. Suwalska-Barancewicz), Centrum Medycyny Pracy w Bydgoszczy (dr P. Michalska), Zespole Szkół Zawodowych im. Gen. Stanisława Maczka w Koronowie (dr A. Kruczek), wojskowej pracowni psychologicznej (dr M. Michalak);

- realizację prac etapowych i dyplomowych studentów w placówkach służby zdrowia czy placówkach oświatowych, np. w Klinice Psychiatrii CM UMK, Regionalnym Centrum Onkologii, czy Państwowym Zespole Szkół Muzycznych im. A. Rubinsteina;

- realizację studenckich projektów animacji środowisk lokalnych (środowiska osób starszych, uczestników UTW MCK w Bydgoszczy; środowiska osób z niepełnosprawnością ruchową, podopiecznych Fundacji Aktywnej Rehabilitacji) (dr E. Danek);

- angażowanie studentów w ramach Kół Naukowych i zajęć seminaryjnych do współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym poprzez przygotowywanie warsztatów, będących odpowiedzią na społeczne zapotrzebowanie: np. Studenckie Koło Naukowe Psychologii Wspomagania Rozwoju *Progresywni* przeprowadziło cykl warsztatowych spotkań tematycznych pt. „*Jak zostać asem uczenia się?*” (psychoedukacja na temat funkcjonowania pamięci i procesu zapamiętywania, efektywne narzędzia uczenia się, radzenie sobie ze stresem), dla uczniów klas piątych szkoły podstawowej w Zespole Szkół Katolickich w Bydgoszczy;

- wolontariat studencki, realizowany pod opieką nauczycieli akademickich, zakładający przygotowywanie i prowadzenie warsztatów psychoprophylaktycznych, psychoedukacji rodziców i

⁵⁹ Zarządzeni Rektora UKW Nr 65/2012/2013 z dnia 24 kwietnia 2013 r.

konsultacje dla nauczycieli, konsultacje trudności adaptacyjnych podopiecznych, szkolenie wolontariuszy ze względu na specyfikę kontaktu z młodzieżą z różnymi dysfunkcjami, np. w Zespole Szkół nr 26 w Bydgoszczy dla uczniów klas 1-3, Ośrodka Szkolno-Wychowawczym nr 1 im. Louisa Braille'a w Bydgoszczy, Przedszkolu Integracyjnym nr 61 w Bydgoszczy, Stowarzyszeniu Pomocy Osobom z Zespołem Aspergera w Bydgoszczy (opiekun: dr I. Grzankowska);

- udział w Bydgoskim Festiwalu Nauki poprzez przygotowanie przez studentów pod merytoryczną opieką pracowników warsztatów, np.: „Ja i inni – przeciwdziałanie wykluczeniu w grupie” (ówczesny Zakład Psychopatologii i Diagnostyki Klinicznej); „Twórcze zabawy” i „Wierszyki na dziecięce masażyki” (dr M. Wójtowicz-Szeffler); „Komunikacja interpersonalna, czyli jak rozmawiać?” (dr A. Malina); „Muzykoterapia dla najmłodszych, w oparciu o model Mobilnej Rekreacji Muzycznej „W muzycznym świecie Disney’a””, „W 80 minut dookoła świata” (dr E. Danek); „Jak zostać poligłotą? – psychologiczne uwarunkowania nauki języków obcych” (Studenckie Koło Naukowe Diagnostyki Klinicznej);

- organizowanie spotkań popularyzujących osiągnięcia naukowe: corocznych Ogólnopolskich Studenckich Konferencji Naukowych pod hasłem Psyche-Ciało, organizowanej przez Studenckie Koło Naukowe Psychoterapii pod honorowym patronatem Małgorzaty Kościelskiej, emerytowanej profesor IP, Sesji Naukowych Magistrantów Instytutu Psychologii UKW; Ogólnopolskich Konferencji Psychologii Sportu, pod honorowym patronatem Dyrektora Instytutu Psychologii.

- współpracę z mediami lokalnymi (Express Bydgoski i Gazeta Pomorska) i ogólnopolskimi (Polityka) w celu popularyzacji wiedzy z zakresu psychologii i seksuologii (dr M. Grabowska, prof. J. Trempała); (Express Bydgoski) w zakresie popularyzacji wiedzy z zakresu muzykoterapii i muzykorelaksacji oraz promocji IP (dr E. Danek);

- współpracę z regionalną telewizją oraz radiem (programy „Zbliżenia”, „Akcja Innowacja”), popularyzującą wiedzę z psychologii i promującą IP (prof. R. Ossowski, prof. J. Trempała, prof. M. Basińska, prof. E. Kasprzak, prof. H. Liberska, prof. P. Izdebski, dr A. Ratajska, dr L. Zajac-Lamparska, dr K. Litwic-Kaminska, dr A. Nogaj, dr M. Miotk-Mrozowska);

- współpracę z Kazimierzowskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku (KUTW), na którym nauczyciele akademicy IP realizują zajęcia z psychologii, aktywizując tym samym osoby w okresie późnej dorosłości oraz przewodniczą Radzie Naukowo-Programowej KUTW (prof. R. Ossowski), Radzie Naukowo-Programowej Artystycznego Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Miejskim Centrum Kultury w Bydgoszczy (prof. J. Trempała);

- spotkania z psychologami praktykami w ramach zebrań Kół Naukowych, np. Studenckiego Koła Naukowego Psychoterapii (cykl spotkań „100 pytań do psychologa/psychoterapeuty...”);

- udział w projekcie „Program rozwoju UKW w Bydgoszczy” w zakresie zadań związanych z Biznesem i Przedstawicielami Pracodawców w kierunku poszukiwania nowoczesnych ścieżek kształcenia studentów, dostosowanych do potrzeb rynku pracy – dzisiaj i jutro B2E oraz E2B: Business to Education & Education to Business! (dr E. Danek).

Należy nadmienić, że współpraca społeczno-gospodarcza Instytutu Psychologii UKW będzie w przyszłości rozwijana w obszarze świadczenia specjalistycznych usług psychologicznych mieszkańcom Bydgoszczy i województwa kujawsko-pomorskiego. W trakcie realizacji jest bowiem umowa konsorcyjna pt. *Medycyna a zdrowie człowieka. Kujawsko-pomorski interdyscyplinarny program diagnostyki spersonalizowanej i opieki zdrowotnej*, zawarta w 2017 roku pomiędzy Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego, Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu i *Collegium Medicum* Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, zakładająca budowę Uniwersyteckiego Centrum Psychologicznego przy ulicy Staffa 1. Centrum ma stanowić odpowiedź na potrzeby społeczności lokalnej a zarazem być miejscem, w którym prowadzona będzie działalność naukowa i doskonalenie zawodowe.

Po trzecie, w ramach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym należy również wymienić podejmowanie przez studentów kierunku psychologia na własną rękę i poza zajęciami wolontariatu studenckiego. Wolontariat studentów IPs sprzyja wzrostowi aktywności społecznej studentów i rozwojowi ich kompetencji społecznych, wiąże się z udzielaniem wsparcia organizacjom pozarządowym i instytucjom rynku pracy poprzez oferowanie im swojej pomocy, jak i przygotowuje do pełnienia roli zawodowej psychologa. Studenci podejmują wolontariat np. w Klinice Psychiatrii Szpitala Uniwersyteckiego nr 1 im. A. Jurasza w Bydgoszczy, Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Świeciu, czy w Stowarzyszeniu Pomocy Osobom z Zespołem Aspergera ASPI.

Po czwarte, współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest również realizowana poprzez zajęcia specjalistyczne w ramach modułów specjalnościowych. Każdy z oferowanych modułów specjalnościowych stanowi przygotowanie studentów do pełnienia roli psychologa w określonych gałęziach działalności społeczno-gospodarczej, poprzez kształtowanie specjalistycznych umiejętności. Zajęcia specjalistyczne prowadzą między innymi pracownicy naukowo-dydaktyczni, mający doświadczenie praktyczne w zawodzie psychologa, współpracujący z różnymi podmiotami na rynku pracy, jak i przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego w ramach zajęć zleconych (psycholodzy praktycy, lekarze specjaliści, w tym psychiatrzy i inni). W ten sposób na bieżąco dostosowują oni treści zajęć do oczekiwań stawianym psychologom na rynku pracy (np. w zakresie diagnozy czy możliwości pomocy psychologicznej). Co istotne, w ramach tych zajęć studenci trenują umiejętności praktyczne, co zwiększa szansę przyszłych absolwentów na znalezienie pracy. W ramach zajęć w modułach specjalnościowych realizowane są także przedmioty związane z rozwojem kompetencji miękkich (miedzy innymi: komunikacji społecznej i klinicznej, rozwiązywania konfliktów). Studenci mają ponadto szansę na rozwój tych umiejętności podczas udziału w warsztatach organizowanych w trakcie licznych przedsięwzięć na terenie Instytutu Psychologii: Dni Psychologa, konferencji naukowych, czy warsztatów w ramach Bydgoskiego Festiwalu Nauki. Warto także nadmienić, że Instytut Psychologii UKW jest siedzibą bydgoskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Psychologicznego⁶⁰ - instytucji zrzeszającej psychologów praktyków. W ramach działalności bydgoskiego oddziału przewidziana jest organizacja wykładów i szkoleń z zakresu psychoterapii i diagnozy psychologicznej a także udział przedstawicieli Zarządu Oddziału w pracach nad Ustawą o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów. Jest też siedzibą Polskiego Towarzystwa Badań nad Emocjami i Przywiązaniem SEAS-Polska⁶¹ oraz siedzibą Centrum Komunikacji Klinicznej - dydaktyczno-badawczej jednostki międzyuczelnianej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy oraz Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy⁶². Ponadto pracownicy Instytutu Psychologii redagują i sprawują opiekę merytoryczną nad czasopismem naukowym Polskie Forum Psychologiczne⁶³, utworzonym w 1996 roku, znajdującym się w wykazie czasopism punktowanych MNiSW.

Wyrazem współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest także analiza losów absolwentów kierunku, prowadzona przez Biuro Karier UKW, dostarczająca corocznie informacji na temat przydatności na rynku pracy zakładanych na kierunku psychologia efektów uczenia się. Rezultaty ankiet wskazują jak dotąd na ich wysoką przydatność i zgodność z wymaganiami rynku pracy. Większość ankietowanych absolwentów kierunku psychologia (ok. 84% uwzględniając roczniki kończące studia w latach 2014-2017) twierdzi, że zdobyte podczas studiów kwalifikacje (wiedza i umiejętności) są przydatne na rynku pracy. Ok. 72% pracujących absolwentów uważa, że

⁶⁰ <http://ptpbydgoszcz.pl/>

⁶¹ <http://seaspolska.org>

⁶² <https://ckk.ukw.edu.pl/jednostka/centrum-komunikacji-klinicznej>

⁶³ <https://pfp.ukw.edu.pl/>

ich praca jest związana z kierunkiem kształcenia (szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w kryterium 3).

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest poddawana systematycznej analizie, poprzez ocenę poprawności doboru instytucji, z którymi współpracuje IPs na rynku pracy. Monitorowaniu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym sprzyja wymiana informacji z zewnętrznymi interesariuszami, a także analiza przez opiekunów z ramienia Uczelni dokumentacji praktyk zawodowych. Dzięki dziennikom praktyk i opiniom wystawionym studentom opiekun ma dostęp do zadań stawianych studentom psychologii, a nawiązujących do obowiązków zawodowych psychologa, i wgląd do wykonanych przez studenta czynności podczas praktyk, jak i stopnia sprawności realizacji stawianych studentom zadań. Oczekiwania stawiane studentom podczas praktyk przez potencjalnie przyszłych pracodawców (np. znajomość określonych narzędzi diagnostycznych, metody oddziaływań terapeutycznych, sporządzanie opinii psychologicznej) znajdują odzwierciedlenie w efektach uczenia się dla kierunku, zarówno w zakresie wiedzy, kompetencji, jak i umiejętności. Wyniki monitoringu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym mają zastosowanie w ulepszaniu współpracy, co przekłada się na udoskonalanie programu studiów.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Instytut Psychologii UKW stwarza warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu procesu kształcenia i rozwoju współpracy międzynarodowej.

Umiędzynarodowienie realizowane jest poprzez nieustanne wspieranie międzynarodowej mobilności studentów kierunku psychologia oraz nauczycieli akademickich. Studenci kierunku psychologia ubiegają się każdego roku o wyjazdy stypendialne w ramach programu Komisji Europejskiej - Erasmus+⁶⁴. Program w dziedzinie szkolnictwa wyższego włącza wymiar międzynarodowy w rzeczywistość edukacyjną ludzi młodych i kadry naukowej. Stąd wspiera w sposób szczególny akcje zorientowane na międzynarodową mobilność osób uczących się, a także kadry pomiędzy krajami partnerskimi UE. Tym samym stwarza kontekst promujący wielojęzyczność, czyli promuje uczenie się języków i rozwijanie wiedzy i świadomości różnorodności językowej. Polscy studenci natomiast mają realne możliwości sprawdzenia swoich kompetencji językowych poza granicami kraju.

W latach 2014-2019 z programu Erasmus/Erasmus+ skorzystało i/lub korzysta 21 studentów. Przy czym stałą i licznie niską tendencję udało się z sukcesem zmienić w bieżącym roku akademickim co pokazano na wykresie 1.

⁶⁴ Szczegółowe informacje o programie znajdują się na stronie Biura Współpracy Międzynarodowej UKW pod adresem: http://www.bwm.ukw.edu.pl/index.php?_m=2&_id=120

Wykres 1. Udział studentów psychologii w Programie Erasmus + w latach 2014-2019

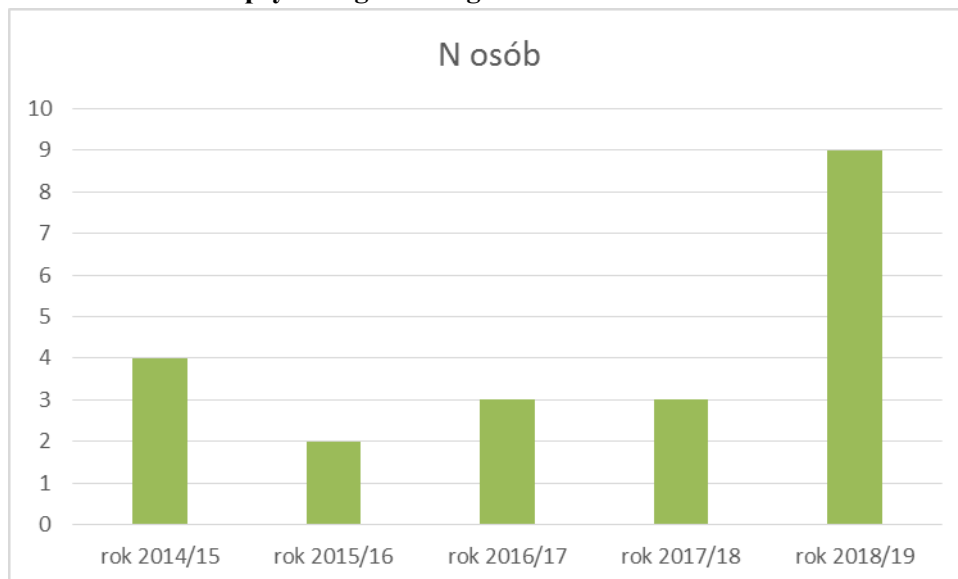

Tabela 4. Wykaz uniwersytetów, do których wyjechali studenci IP

Lp.	Kraj	Instytucja
1	Chorwacja	University of Zagreb
2	Wielka Brytania	University of London
3	Hiszpania	Universitat Rovira i Virgili
4	Włochy	Universita degli Studi di Padova
5	Cypr	European University Cyprus
6	Niemcy	Sozialpsychiatrische Initiative Paderborn e.V.
7	Portugalia	Universidade do Minho Universidade do Porto (Rectorate)

W ramach programu Erasmus+ pracownicy naukowo-dydaktyczni IPs opracowali i realizują moduły kursowe z szerokiego zakresu tematów dla studentów przyjezdnych (zob. tabela 5).

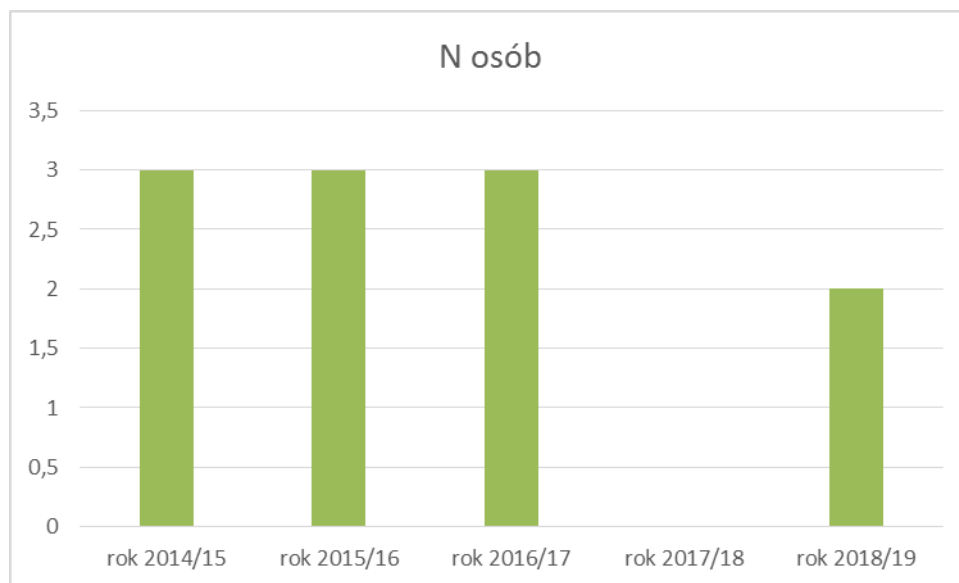
Tabela 5. Oferta kursowa pracowników IP

Kurs	Prowadzący	Ilość godzin
Methodology	Bogdan Pietrulewicz, Prof.	30
Statistic Advanced	Bogdan Pietrulewicz, Prof.	30
Statistic Basics	Bogdan Pietrulewicz, Prof.	30
Psychometrics	Bogdan Pietrulewicz, Prof.	30
Cross-Cultural Psychology	Monika Wiłkość-Dębczyńska, Prof. mgr Daria Kukuła	15
Cognitive Behavioral Therapy (CBT) – the Main Assumptions and Applications	Monika Wiłkość- Dębczyńska, Prof. mgr Klaudia Ołownia	15

Problems of adaptations of minorities	Hanna Liberska, Prof.	15
Aggressive behavior in childhood and adolescence	Hanna Liberska, Prof.	15
Psychology of ageing	Aleksandra Błachnio, PhD	15
Psychology of creativity	Aleksandra Błachnio, PhD	15
Health Psychology: Health and disease	Paweł Izdebski, Prof.	15
Psychology of transport	Paulina Michalska, PhD	15
Cognitive ageing and cognitive interventions in older adults	Ludmiła Zając-Lamparska, PhD	15
Family - communication and relations between members	Magdalena Miotk-Mrozowska, PhD	15
Introduction to Clinical Psychology	Michalina Sołtys, PhD	15

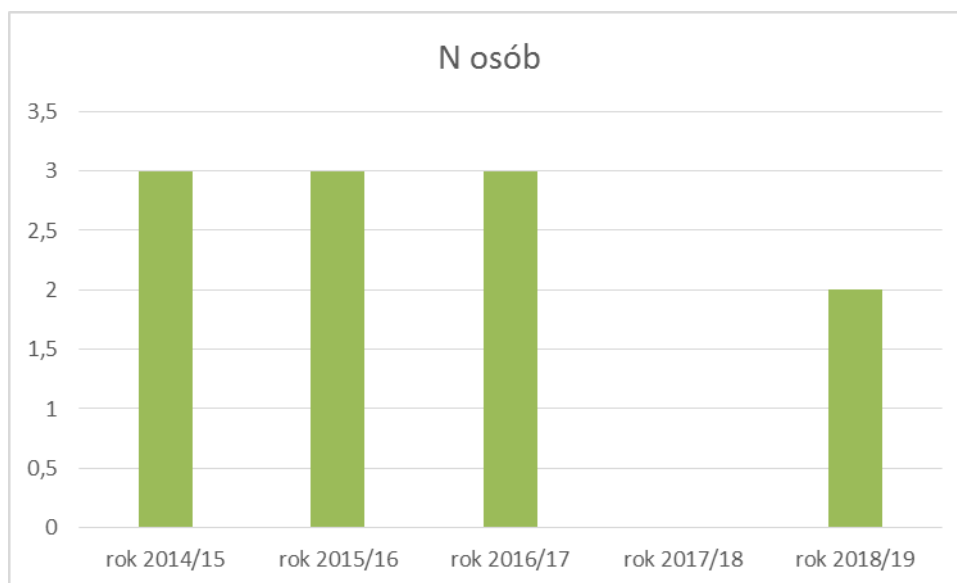
W analizowanym okresie do Instytutu Psychologii przyjechało 9 osób, a 2 kolejne będą realizowały wykłady w semestrze letnim 2018/2019. Statystyki pokazano na wykresie 2.

Wykres 2. Liczba nauczycieli akademickich przyjeżdżających do Instytutu Psychologii w ramach Programu Erasmus+ w latach 2014-2019

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia odbywa się również w zakresie mobilności pracowników IPs oraz stwarzania możliwości udziału w projektach wraz z partnerami zagranicznymi. Udział pracowników IPs w Programie Erasmus+ sprowadza się do 3 wyjazdów w roku akademickim. Wyjazdy nauczycieli odbywają się niemal corocznie co ilustruje wykres 3.

Wykres 3. Udział kadry Instytutu Psychologii w Programie Erasmus + w latach 2014-2019

Poza programem Erasmus+ pracownicy naukowo-dydaktyczni IPs posiadają szeroki zakres stałych kontaktów z uczelniami zagranicznymi. Formy współpracy są zróżnicowane i obejmują wykłady, konsultacje czy wspólne przedsięwzięcia naukowo-dydaktyczne. Wykładowcy IPs systematycznie współpracują między innymi z naukowcami z następujących krajów i placówek badawczych:

- Australia, Perth, Edith Covan University - prof. Julie Ann Pooley,
- Ukraina, Żytomierz, Uniwersytet im. Iwana Franki - prof. Larysa Żuravlova,
- Szwajcaria, Genewa, Université de Genève - Prof. Yasser Khazaal,
- Szwajcaria, Sankt Gallen, University of St.Gallen - dr Andreas Krafft,
- USA, Riverside, University of California, Riverside - Prof. David Funder,
- Włochy, Pavia, University of Pavia - prof. Pierluigi Politi,
- Luksemburg, University of Luxembourg - dr Isabelle Albert,
- USA, Allendale, Michigan, Grand Valley State University - Prof. Wolfgang Friedlmeier.

Umiędzynarodowienie na kierunku psychologia odbywa się także poprzez ofertę zajęć prowadzonych w języku angielskim. W ostatnim okresie wykłady i prezentacje wygłosili: Prof. Larysa Zhuravlova, Prof. Adriana Lis, Prof. John Bennet, Prof. Hadass Goldblatt, Prof. David Funder, dr Lars-Erik Malmberg, Prof. Marinus H. van IJzendoorn, Dr Claudia Werner, alni: Dr phil. Karin Grossmann i Prof. Emeritus Klaus Grossmann. W ramach współpracy z międzynarodową szkołą International School of Bydgoszcz organizowane są seminaria w języku angielskim z udziałem uczniów tej szkoły. W bieżącym roku akademickim przeprowadzono także w języku angielskim blok zajęć pod nazwą *Psychology of creativity* z aktywnym współudziałem studentów z Turcji, Włoch i Hiszpanii.

W roku akademickim 2018/2019 w ofercie zajęć do wyboru w języku angielskim przewidziano dwa przedmioty: Seminarium monograficzne-empiryczne: *Designing and performing psychological trainings for business, Sex, gender and sexuality - truths, myths and controversies* 2 rok. W ofercie Instytutu Psychologii od roku 2012 są również studia w języku angielskim.⁶⁵ Na studia prowadzone w języku angielskim mogą być przyjęci kandydaci, dla których język angielski jest językiem ojczystym, kandydaci posiadający znajomość języka angielskiego na poziomie co najmniej

⁶⁵ Szczegółowe zasady przyjęcia na studia w języku angielskim oraz odpłatność za studia zamieszczone są w Załączniku Nr 1 do Uchwały Senatu Nr 13/2018/2019 z dnia 18 grudnia 2018 r.

CAE (poziom B2) oraz kandydaci posiadający dyplom ukończenia studiów wyższych w języku angielskim.

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia na kierunku psychologia wspierane jest również poprzez realizację międzynarodowych projektów badawczych. Np. we współpracy prof. Mary H. Kalfoss z Diakonova University College dr A. Błachnio dokonuje procedury adaptacji kulturowej narzędzia the WHOQOL Assessment Groups Attitudes to Ageing Questionnaire; dr z upr. dr hab. Bogdan Pietrulewicz współpracuje z prof. J. Tivendellem i prof. R. Paradis z Universite de Montreal, czego owocem jest skonstruowany wspólnie kwestionariusz *Dark Side Personality*.

Nauczyciele akademicy Instytutu Psychologii uczestniczą w międzynarodowych konferencjach i seminariach. Poniżej znajdują się wybrane przykłady.

- Conference of International Society for the Study of Individual Differences 2017, Warszawa, 24-28.07.2017; udział dr hab. M. Wiłkość-Dębczyńska i dr L. Zając-Lamparskiej; referat pt. Associations of melanopsin gene polymorphism with chronotype, actigraphic sleep-wake timing measures and attention in a Polish population;

- Aspects of Neuroscience 2017 (24-26.11.2017, Warszawa; udział: mgr Ł. Warchoł., mgr H. Bartosz, dr L. Zając-Lamparska, prof. J. Trempała; plakat pt. The relationship of the P300 ERP component measured in the n-back task and performance on fluid intelligence tests);

- 2 International Scientific And Training Conference: The art of conversation is the basis of diagnosis. 21-22.04.2018, Bydgoszcz; udział: dr A. Ratajska; referat: The science of communication in end of life care;

- International conference: Chronic fatigue-medical and psychosocial aspects. Collegium Medicum UMK Bydgoszcz, 21.04.2018; udział: dr E. Sygit-Kowalkowska, referat: Fatigue in a helping professions. Their specificity and risks;

- 5th International Conference on Behavioral Addictions, 23-25.04.2018, Kolonia, Niemcy. Organizator: International Society for the Study of Behavioral Addictions (ISSBA); udział: dr M. Michalak, dr hab. P. Izdebski, mgr J. Ocalewski, mgr K. Stenka, referat: Comparison of Internet Gaming Disorder measured with IGDS9-SF and IGDT-10 among Polish children aged 11-16;

- The 3rd International Conference "Personal Growth: Theory and Practice", 27.04. 2018, Zhytomyr, Ukraina; udział: dr hab. H. Liberska, referat: The life-span approach to human development in Polish psychology in the second half of the twentieth century;

- International Conference ISRA, Paris, 10-14.07.2018; udział: dr hab. H. Liberska - prowadzenie sesji na temat: Czynniki zagrażające pomyślnemu rozwojowi w dorosłości; dr hab. H. Liberska i dr A. Szmaus-Jackowska, plakat: Satisfaction with Life, Social Skills, Physical Activity and Level of Aggression of Young People;

- 38th Annual Conference of the Society of Reproductive and Infant Psychology, konferencja międzynarodowa, organizator: Uniwersytet Śląski i SRIP (11-12.09.2018, Łódź); udział: dr M. Miotk-Mrozowska, referat: Attachment, social support, self-esteem and life satisfaction among partners expecting their first child;

- 1st International Seminar "Heritage and Cultural Diversity" w Khalsa College of Education w Amritsar, (19 lutego 2019, Indie); udział dr A. Nogaj, referat: About the extraordinary power of music which influence on human's life;

- Fertility 2019 (3-5 stycznia 2019, Birmingham) udział dr A. Malina, plakat: The meaning of supportive social interactions in infertility treatment;

- 4th International Congress of Clinical and Health Psychology on Children and Adolescents (15-17 listopada 2018, Palma de Mallorca); udział dr D. Suwalska-Barancewicz, dr A. Malina, dr hab. H. Liberska, plakat: The quality of relationship with a child and the satisfaction with life among young mothers – the mediating role of resilience.

Pracownicy Instytutu Psychologii zasiadają także w radach naukowych czasopism zagranicznych i o międzynarodowym zasięgu oraz są członkami w międzynarodowych towarzystwach naukowych na przykład:

- prof. dr hab. Janusz Trempała: Journal of Moral Education, New Educational Review, Current Issues in Personality Psychology, Roczniki Psychologiczne/Psychological Annals;
- prof. B. Pietrulewicz: Current Issues in Personality Psychology;
- dr Anna Ratajska - Krajowy Reprezentant International Association for Communication in Healthcare, członek Advisory Committee.
- dr Ludmiła Zająć-Lamparska została zaproszona do Zarządu towarzystwa naukowego European Cognitive Aging Society (EUCAS)

Należy nadmienić, że proces umiędzynarodowienia wspierają realizowane dla nauczycieli akademickich kursy doskonalące z języka angielskiego w ramach programu Innowacyjny Dydaktyk UKW⁶⁶. W realizowanym w ramach programu kursie doskonalącym kompetencje w zakresie posługiwania się językiem angielskim wzięło do tej pory 7 pracowników IPS.

Istotnym przejawem podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia jest wdrażanie na kierunku psychologia Europejskiego Certyfikatu Psychologa EuroPsy, poprzedzonego potwierdzeniem zgodności programu kształcenia na kierunku psychologia w Instytucie Psychologii UKW ze standardami wykonywania usług psychologicznych w krajach Unii Europejskiej⁶⁷. Wniosek o certyfikację został zaakceptowany pod warunkiem uzupełnienia przez aplikującego 250 godzin praktyk poza programem studiów. Certyfikacja EuroPsy jest dowodem na to, że kierunek spełnia międzynarodowe standardy kształcenia w zakresie psychologii oraz że na kierunku psychologia zapewnione są jednolite i wysokie standardy kształcenia w świadczeniu usług psychologicznych przez absolwentów kierunku.

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia na kierunku psychologia realizowane jest również poprzez ofertę kształcenia w zakresie języków obcych. Studenci kierunku psychologia obligatoryjnie uczestniczą w lektoracie z wybranego języka nowożytnego. Nauka język obcego realizowana przez Studium Języków Obcych trwa 4 semestry, co daje 120 godzin. Po dwóch latach nauki studenci przystępują do egzaminu pisemnego (od roku akademickiego 2017/2018) na poziomie B2+, który składa się z: wypowiedzi pisemnej na temat związany z tekstem zaprezentowanym na egzaminie, rozumienia tekstu czytanego, zadań gramatycznych i leksykalnych. Zgodnie z Uchwałą Senatu UKW⁶⁸ od roku akademickiego 2019/2020 lektorat na studiach stacjonarnych będzie trwać 5 semestrów, zapewniając studentowi 150 godzin kształcenia, w tym obejmować będzie zajęcia z języka obcego specjalistycznego w zakresie dziedziny nauki w wymiarze 30 godzin.

Na kierunku psychologia okresowo dokonywana jest ocena stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Odbywa się ona poprzez analizy i przeglądy programu nauczania w zakresie kształcenia w językach obcych. Efektem tych analiz jest wprowadzanie do oferty kształcenia przedmiotów w języku obcym, jak i zachęcanie studentów do korzystania z oferowanych zajęć. Rada Instytutu Psychologii, wspierana przez Biuro Współpracy Międzynarodowej oraz instytutowego Koordynatora Erasmus+, dokonuje również analizy zakresu i zasięgu współpracy z uczelniami zagranicznymi. Podejmuje w sposób stały starania, by wykładowcy z zagranicy regularnie odwiedzali Instytut Psychologii i realizowali wykłady dla społeczności Instytutu. Biuro Współpracy Międzynarodowej systematycznie zachęca nauczycieli akademickich oraz studentów do udziału w programach zagranicznych oraz organizuje spotkania informacyjne. Doskonalenie warunków podnoszących stopień umiędzynarodowienia realizowane jest poprzez: zwiększenie liczby godzin kształcenia w zakresie języka obcego na kierunku psychologia, prowadzenie zajęć w języku angielskim, wzrost

⁶⁶ Szczegółowe informacje dostępne pod adresem: https://innowacyjnydydaktyk.ukw.edu.pl/jednostka/innowacyjny_dydaktyk/

⁶⁷ <http://europsy.info.pl/>

⁶⁸ Uchwała Senatu UKW Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego nr 6/2018/2019 z dnia 27.11.2018

zainteresowania międzynarodową mobilnością ze strony studentów, politykę kadrową w zakresie zapewniania doskonalenia kompetencji językowych nauczycieli akademickich, jak i nieustanne podejmowanie starań na rzecz zwiększenia mobilności międzynarodowej nauczycieli akademickich (poprzez motywowanie oraz oferowanie wsparcia organizacyjnego i finansowego przez Uczelnię). Udział pracowników IPs w międzynarodowych konferencjach naukowych, zapraszanie wykładowców z zagranicznych ośrodków, współpraca naukowa z badaczami spoza Polski, jak i mobilność studentów owocują wprowadzaniem do programu studiów treści odnoszących się do bieżących i międzynarodowych doniesień naukowych, świadcząc o pozytywnym wpływie rezultatów umiędzynarodowienia na realizację programu studiów. Rezultaty prowadzonych analiz w zakresie umiędzynarodowienia są wykorzystywane do intensyfikacji umiędzynarodowienia procesu kształcenia.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

W Instytucie Psychologii UKW studiuje 680 studentów (373 osoby na studiach stacjonarnych oraz 307 na studiach niestacjonarnych). Pomimo tak dużej liczby studentów można stwierdzić, iż wiele sytuacji dydaktycznych (stosunkowo małe grupy zajęciowe, intensywny kontakt podczas zajęć specjalnościowych) przyczynia się do nawiązywania bezpośrednich kontaktów między wykładowcami a studentami.

Zróznicowane okoliczności naukowej współpracy studentów z pracownikami naukowo-dydaktycznymi są jednocześnie dla studentów formą szeroko rozumianego wsparcia. Nauczyciele akademicy pełnią regularne dyżury, w tygodniu dla studentów stacjonarnych, oraz w weekendy – w dni prowadzonych przez siebie zajęć – dla studentów niestacjonarnych. Ich terminy publikowane są na stronach internetowych pracowników⁶⁹. Każdy rocznik studentów psychologii ma swojego opiekuna roku, do którego może w pierwszej kolejności zgłaszać ewentualne trudności czy zapytania. Studenci mogą także korzystać ze wsparcia Samorządu Studenckiego, którego działalność określa Regulamin Samorządu Studenckiego UKW⁷⁰. Wartym podkreślenia jest fakt, że 12 studentów psychologii czynnie zaangażowanych jest w działalność Samorządu Studenckiego UKW a sam samorząd wydziałowy ma swoją siedzibę na terenie IPs.

Odrębna lokalizacja Instytutu Psychologii, w oddaleniu od kampusu całej Uczelni, pozwala na stworzenie swoistego klimatu, w którym zarówno pracownicy naukowo-dydaktyczni jak i administracyjni są łatwo dostępni dla wszystkich zainteresowanych studentów. Ponadto najważniejsze informacje dotyczące spraw studenckich znajdują się na stronach internetowych Uczelni, Wydziału oraz Instytutu. Komunikację studentów z pracownikami usprawnia system USOS-web.

Psychologię studiuje także osoby z różnymi formami niepełnosprawności, w tym osoby z niepełnosprawnością ruchową lub niewidome czy słabowidzące. Mogą oni korzystać ze wsparcia Biura ds. Osób Niepełnosprawnych UKW, a szczególnie z pomocy Pełnomocnika Rektora UKW ds. osób niepełnosprawnych oraz ze wsparcia psychologicznego⁷¹. Aktualnie w Instytucie Psychologii studiuje 23 osoby niepełnosprawne, zarówno na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Najbardziej powszechną formą dostosowania procesu kształcenia do indywidualnych możliwości studentów niepełnosprawnych jest dostosowanie formy zaliczeń i egzaminów do potrzeb studenta. W wybranych przypadkach istnieje konieczność odpytywania ustnego podczas egzaminu lub zaliczenia,

⁶⁹ https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/struktura_pracownicy_psycholog

⁷⁰ https://drive.google.com/file/d/1pUG6YvCPSJ_VNUTeaLn1rW3w6L6VZWrl/view

⁷¹ <https://niepelnosprawni.ukw.edu.pl/strona/niepelnosprawni/>

zamiast formy pisemnej. Istnieje także czasem konieczność przedłużania sesji egzaminacyjnej z uwagi na częste absencje wynikające z choroby lub niepełnosprawności.

Studenci Instytutu Psychologii mają możliwość ubiegania się o indywidualny program studiów lub o indywidualną organizację studiów, co istotnie ułatwia dostosowanie harmonogramu zajęć i egzaminów do potrzeb osób studiujących. W ubiegłym i bieżącym roku akademickim z indywidualnej organizacji studiów korzysta 18 studentów. Szczegółowe warunki uzyskania indywidualnej organizacji zamieszczone zostały na stronie Wydziału Pedagogiki i Psychologii.⁷² Studenci spoza Bydgoszczy mają możliwość ubiegania się o miejsce w Domu Studenckim, a zasady przyznawania miejsca w Domu Studenckim określają wytyczne dotyczące przydzielania miejsc w domach studenckich UKW oraz praw niepełnosprawnych⁷³.

Szczególną formą wsparcia studentów i motywowania ich do rozwoju naukowego jest Program Tutorialny, polegający na ścisłej indywidualnej współpracy studenta z nauczycielem akademickim, który pomaga mu w realizacji projektu badawczego. Szczegóły Programu określa Regulamin Zajęć w ramach Programu Tutorialnego Instytutu Psychologii UKW⁷⁴. Aktualnie z Programu Tutorialnego korzysta 5 studentów. Przykładem podejmowanych w ramach programu aktywności jest organizowane przez dr hab. Pawła Izdebskiego spotkanie naukowe z udziałem wszystkich studentów i ich tutorów, podczas którego dzielą się oni efektami swojej pracy. Efekt pracy tutorów ze studentami był także przedmiotem prezentacji konferencyjnych (na przykład: Izabela Dankowska, referat *Imersja w Escape Roomach*, podczas Studenckiej Konferencji Naukowej Psych-On 2018, Uniwersytet Łódzki, 8-9 grudnia 2018).

Drugim ważnym programem, z którego mogą korzystać studenci Instytutu Psychologii UKW jest Program Mobilności Studentów i Doktorantów MOST⁷⁵. Z Programu MOST w ubiegłym i bieżącym roku akademickim korzysta 2 studentów. Aby doskonalić swoje umiejętności studenci wyjechali na Uniwersytet Jagielloński i Uniwersytet Adama Mickiewicza.

Szczególnym zainteresowaniem studentów cieszy się podejmowanie aktywności w ramach zróżnicowanych tematycznie kół naukowych. W Instytucie Psychologii UKW funkcjonują koła naukowe z zakresu psychologii społecznej, rozwojowej, wspomaganie rozwoju, psychoterapii, diagnozy klinicznej, seksuologii, psychologii sportu, psychologii muzyki, psychologii zdrowia, psychologii biznesu, młodego badacza, neuronauk i psychologii poznawczej oraz psychologii badań nad osobowością⁷⁶. W trzynastu kołach naukowych aktywność naukową, badawczą i organizacyjną podejmuje niemal 170 studentów. Studenci:

- 1) podejmują się realizacji badań, których wyniki prezentują na konferencjach studenckich w Instytucie Psychologii UKW jak i w innych ośrodkach naukowych; są współautorami publikacji:
 - a. udział studentów w konferencjach studenckich w innych ośrodkach w kraju, m.in.:
 - A. Kasprzak, E. Matula, M. Szklarska, referat *Narcyzm i inteligencja emocjonalna u osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych* wygłoszony podczas II Ogólnopolskiej Konferencji Studentów i Młodych Naukowców Psych-On, w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Łódzkiego (7.12.2017),
 - K. Skiba, referat *Preferencje muzyczne melomanów a ich nastroj wynikający z uczestnictwa w koncertach symfonicznych* wygłoszony podczas V Ogólnopolskiej Konferencji Kół naukowych Edukacji Muzycznej, w Akademii Muzycznej w Gdańsku (14 kwietnia 2018),

⁷² https://wydzialpedagogikiipsychologii.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_pedagogiki_psychologii/pliki_wpip_ukw

⁷³ https://www.ukw.edu.pl/strona/akademiki/wnioski_ds-ukw

⁷⁴ https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/pliki_psychologia_ukw

⁷⁵ https://most.ukw.edu.pl/jednostka/most_ukw

⁷⁶ https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/kolo_mlodego_badacza

- K. Mudło-Głagolska, M. Lewandowska, plakat *Charakterystyka formalna karier młodych Polaków* podczas Ogólnopolskiej Społecznej Konferencji Naukowej, Inkubator Przedsiębiorczości – Fundacja Rozwoju Lubelszczyzny w Lublinie (25.11.2017).

b. działalność publikacyjna studentów:

- Malina, A., Błaszczewicz A., Owczarz U. (2016). Psychospołeczne aspekty niepłodności i jej leczenia, *Ginekologia Polska* 87/2016, s. 527–531.
- Minda, M., Piasecka, A., Kotyśko, M. (2017). Percepcja postaw rodzicielskich i nadzieja na sukces - porównanie młodzieży aktywnej i nieaktywnej sportowo. *Psychologia Rozwojowa*, t.22 (4), s.41-54.
- Piasecka, A., Kolmetz, M., Kotyśko, M., Stankiewicz, B. (2018). Subjective and objective evaluation of one's physical fitness – the role of self-esteem, motivation, and the need for social approval. *Journal of Education, Health and Sport.*, 8(01), s. 280-293.

2) uczestniczą w realizacji badań swoich opiekunów, realizujących granty naukowe,

3) organizują i współorganizują konferencje studenckie o wymiarze międzyuczelnianym:

- a. coroczna ogólnopolska konferencja studencka *Psyche – ciało – (nie)możliwość*,
- b. coroczne Interdyscyplinarne Konferencje Doktorantów i Młodych Naukowców⁷⁷,
- c. coroczne ogólnopolskie sympozja naukowe kół psychologii sportu,
- d. współorganizacji Konferencji Magistrantów Instytutu Psychologii

4) podejmują się współpracy z różnymi ośrodkami i instytucjami, w których poszerzają praktyczny zakres swoich kompetencji lub propagują wiedzę psychologiczną w ramach zróżnicowanych tematycznie warsztatów, dla różnych grup odbiorców⁷⁸

Jednocześnie, z uwagi na fakt, że istnieje grupa studentów Psychologii, którzy studiują jednocześnie inny kierunek studiów lub profesjonalnie zajmują się jakąś dodatkową aktywnością, np. artystyczną czy sportową, przyczyniają się oni do upowszechniania interesujących ich dyscyplin psychologicznych takich jak psychologia sportu, czy psychologia muzyki. Przykładem artystycznej aktywności jest inicjatywa studentów, aby przygotowywać repertuar kolęd, pastorałek i piosenek bożonarodzeniowych, prezentowanych podczas Wigilii społeczności Instytutu Psychologii. Warty podkreślenia jest fakt, że studenci organizują także rokrocznie Dni Psychologa w Instytucie Psychologii, podczas których obok warsztatów tematycznych jest czas na integrację studentów i pracowników Instytutu (np. w ramach Balu Psychologa).

Studenci Instytutu Psychologii bardzo chętnie uczestniczą także w działaniach na rzecz organizacji Bydgoskiego Festiwalu Nauki. W ostatnim roku 10 studentów brało czynny udział w działaniach organizacyjnych, a 38 studentów prowadziło zróżnicowane tematycznie warsztaty dotyczącej takiej tematyki jak: nauka, kreatywność, rozpoznawanie emocji, gimnastyka mózgu, rozwój kompetencji osobistych/społecznych, mowa ciała, motywacja wewnętrzna a zewnętrzna, stres i wiele innych. Warto podkreślić, że tego rodzaju aktywność motywuje studentów do poszerzania wiedzy psychologicznej i zastosowania jej w praktycznym działaniu, a także rozwija kompetencje komunikacyjne, interpersonalne i społeczne. Każdy z przygotowanych przez studentów warsztatów był skonsultowany z wybranym pracownikiem naukowym Instytutu Psychologii.

Studenci Instytutu Psychologii korzystają także z międzynarodowych wyjazdów dydaktycznych w ramach Programu ERASMUS+. W bieżącym i ubiegłym roku na stypendia w ramach ERASMUS+

⁷⁷ www.ikd.edu.pl

⁷⁸ Szczegółowy wykaz osiągnięć studentów stanowi dokument przygotowany dla Zespołu Oceniającego do wglądu podczas wizytacji.

wyjechało 12 studentów, do ośrodków akademickich w Hiszpanii, Portugalii, Chorwacji, Niemczech i we Włoszech. Z kolei do Instytutu Psychologii w tym samym czasie przyjechało 32 studentów, głównie z ośrodków akademickich z Turcji, Hiszpanii, Chorwacji, Włoch, Czech, Słowacji i Indii.

Wsparcie studentów w poszukiwaniu pracy po studiach zapewnia Biuro Karier UKW, które oferuje studentom i absolwentom konsultacje z doradcą zawodowym, zapewnia dostęp do aktualnych ofert pracy, praktyk i staży, udziela informacji o szkoleniach i spotkaniach z pracodawcami, służy poradą w zakresie metod poszukiwania pracy, zakładania własnej działalności gospodarczej, itp. Biuro zajmuje się również monitorowaniem karier zawodowych absolwentów UKW. Aktualnie prowadzony jest projekt pt. „Biuro karier pomostem do kariery”⁷⁹ skierowany do studentów ostatnich roczników, z którego skorzystało 25 studentów Psychologii. Jesienią każdego roku organizowane są w Bydgoszczy Targi Pracy, w których uczestniczą uczelnie bydgoskie, również UKW. Jest to okazja do zapoznania się z ofertami pracy i nawiązania bezpośredniego kontaktu z pracodawcami. Współpraca wybranych pracowników Instytutu Psychologii z przedstawicielami sektora biznesu umożliwiła także studentom psychologii realizowanie płatnych stażów zawodowych w takich firmach jak IqOR, Atos, CyberCOM oraz PSG.

Jedną z form wspierania finansowego oraz motywowania studentów do nauki a także do podejmowania działalności badawczej jest system stypendiów socjalnych i stypendium Rektora dla najlepszych studentów, których przyznawanie reguluje Komisja ds. Socjalnych Samorządu Studenckiego UKW. Stypendia socjalne w ubiegłym i bieżącym roku akademickim przydzielono 161 studentom Psychologii (jest to liczba łączna studentów stacjonarnych i niestacjonarnych), a stypendia Rektora przydzielono 124 studentom. Obsługą studentów w zakresie pomocy materialnej zajmuje się Dział Rekrutacji i Spraw Studenckich, a zasady przyznawania stypendiów reguluje Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Komisję Stypendialną powołuje Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii, a w jej skład wchodzi pracownicy uczelni oraz studenci delegowani przez Samorząd Studenckiego, przy czym studenci stanowią większość składu komisji. Z kolei zasady przydzielania stypendiów dla najlepszych studentów określa Regulamin nagród i wyróżnień dla studentów i absolwentów UKW⁸⁰.

Studenci psychologii uzyskują stypendia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Prezydenta Miasta. W ubiegłym roku akademickim studentka Psychologii była jednocześnie najlepszą studentką Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Ponadto najlepsi studenci Instytutu otrzymują nagrody Dyrektora Instytutu za działalność naukową i pozanaukową lub otrzymują listy gratulacyjne podczas Rad Wydziału Instytutu Pedagogiki i Psychologii. Skuteczny system motywacji studentów do podejmowania działalności naukowo-badawczej skutkuje coraz liczniejszym naborem absolwentów Psychologii na realizowane w Instytucie studia doktoranckie. W ostatnich dwóch latach przyjęto ponad 10 absolwentów Instytutu Psychologii na studia III stopnia.

Należy pokreślić, że skuteczność systemu obsługi administracyjnej studentów jest potwierdzona certyfikatem „Dziekanat na 5-tkę”, jaki otrzymali pracownicy Dziekanatu Wydziału Pedagogiki i Psychologii UKW. Uczestniczyli oni także w zewnętrznych i wewnętrznych formach doskonalenia zawodowego, m.in. w szkoleniach z obszaru zmian prawnych, przetwarzania danych osobowych, obsługi systemów informatycznych. Warto wskazać, iż w poprzednim oraz w bieżącym roku akademickim Dziekanat nie odnotował żadnych skarg i wniosków ze strony studentów, które dotyczyłyby procesu dydaktycznego lub kwestii relacji międzyludzkich.

⁷⁹ <https://www.ukw.edu.pl/jednostka/pomost-do-kariery>

⁸⁰ https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/pliki_psychologia_ukw/

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach.

Na portalu rekrutacyjnym⁸¹ studenci mogą znaleźć informacje na temat oferty edukacyjnej UKW – zarówno studiów I i II stopnia, jednolitych studiów magisterskich, studiów III stopnia, podyplomowych oraz Kazimierzowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Dodatkowo informacje o możliwościach dalszego kształcenia absolwentów na studiach podyplomowych można znaleźć na stronie internetowej temu poświęconej⁸². Również na stronie internetowej Instytutu Psychologii zamieszczona jest oferta edukacyjna, dotycząca studiów magisterskich, ale również studiów doktoranckich czy podyplomowych, organizowanych przez Instytut⁸³. Informacje na temat aktualności i wydarzeń organizowanych w Instytucie Psychologii zamieszczone są na nowopowstałym funpage-u facebook prowadzonym przez dr M. Grabowską.

Na portalu rekrutacyjnym oraz na stronie internetowej Instytutu dostępne są informacje dla studentów o przyznawanych kwalifikacjach w ramach studiów oraz programie kształcenia. Dodatkowo na portalu rekrutacyjnym studenci znajdą informacje o krajach i uniwersytetach, w których można studiować w ramach międzynarodowej wymiany Erasmus+, a także dane na temat form wsparcia studentów (stypendia, akademiki, dopłaty do zakwaterowania, zapomogi, wsparcie studentów niepełnosprawnych) oraz możliwościach odbycia praktyk i pomocy w znalezieniu zatrudnienia. W tym ostatnim przypadku kandydaci, a potem studenci odsyłani są do strony Biura Karier⁸⁴.

Zapewnieniem publicznego dostępu do informacji o warunkach rekrutacji, programie kształcenia i jego realizacji zajmuje się także Dział Promocji UKW⁸⁵, który publikuje informacje rekrutacyjne w mediach oraz podejmuje działania mające na celu dotarcie z ofertą kształcenia do jak najszerszej grupy odbiorców w Polsce i za granicą (targi edukacyjne).

Dla studentów podstawowe uregulowania wewnętrzne UKW związane z procesem kształcenia i realizacją programu kształcenia, zawarte w Regulaminie Studiów, udostępnione są na stronie głównej UKW oraz na stronie Instytutu Psychologii. Na stronach Wydziału Pedagogiki i Psychologii i Instytutu Psychologii dostępne są dodatkowo informacje o osobach sprawujących funkcje na Wydziale i ich kompetencjach, godzinach otwarcia dziekanatu; załączone są też wzory wniosków dla studentów do przedłożenia Władzom Dziekańskim. Ponadto na portalu Uniwersytetu w dziale „Akty prawne” dostępne są zarządzenia i pisma okólne Rektora UKW oraz uchwały Senatu UKW⁸⁶.

Na stronie internetowej Instytutu Psychologii zamieszczone są informacje o realizacji programu kształcenia w zakresie psychologii – dostępne są plany zajęć, opis modułów specjalnościowych, opis programu tutorialnego, zajęć do wyboru, zasad dyplomowania. Dodatkowo na stronie Instytutu zamieszczane są bieżące informacje dla studentów na temat np. zasad wyboru przedmiotów, zmian w planie zajęć, wydarzeń odbywających się na terenie Uczelni, szkoleń i warsztatów dla studentów, konkursów dla studentów itp. Studenci znajdą również informacje na temat Kół Naukowych, działających w Instytucie. Znaczna część tych informacji dostępna jest także w gablotach, umieszczonych w Instytucie.

Ważne informacje, dotyczące np. organizowanych przez Instytut konferencji, wyróżnień otrzymanych przez pracowników, zdobytych grantów badawczych czy konkursów dla studentów

⁸¹ <http://www.rekrutacja.ukw.edu.pl/>

⁸² <https://www.studiapodyplomowe.ukw.edu.pl/>

⁸³ https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii

⁸⁴ <http://www.biurokarier.ukw.edu.pl/>

⁸⁵ www.promocja.ukw.edu.pl/jednostka/promocja

⁸⁶ <https://www.ukw.edu.pl/akty-prawne/>

zamieszczane są na wyświetlaczu na holu Instytutu Psychologii oraz na stronie www Instytutu w zakładce Aktualności⁸⁷.

Każdy z pracowników prowadzi także i na bieżąco aktualizuje stronę pracownika⁸⁸, gdzie zamieszcza godziny konsultacji dla studentów, a także może załączać dodatkowe materiały dla studentów (np. sylabusy, materiały potrzebne do zajęć) oraz informacje o dorobku naukowym. Ponadto każdy pracownik Instytutu ma obowiązek zamieszczenia w systemie USOS⁸⁹ sylabusa swojego przedmiotu, a w nim informacji na temat efektów uczenia się, zagadnień omawianych na zajęciach, literatury obowiązkowej i uzupełniającej oraz zasad weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Do serwisu USOS wpisywane są także zaliczenia oraz oceny, zdobyte przez studentów z poszczególnych przedmiotów. Do ogólnych informacji serwisu USOS⁹⁰ ma dostęp każdy użytkownik Internetu (książka adresowa e-mail, plan pracowników itp.). Do szczegółowych informacji osobowych i programowych mają dostęp jedynie zalogowani użytkownicy.

Ocena publicznego dostępu do informacji jest czyniona co najmniej dwa razy w roku przez Dyrektora IP i wyznaczone przez niego osoby. Ocena dotyczy aktualności stron pracowników, oferty dydaktycznej oraz informacji o działalności naukowej w Instytucie. Ponadto pracownicy są regularnie proszeni o załączanie swoich prac do repozytorium. Kontrolę nad tym zadaniem sprawuje Dziekan. Formę weryfikacji aktualizacji dorobku naukowego w repozytorium stanowi przygotowywanie sprawozdań z działalności albo z badań statutowych wyłącznie poprzez wydruk z repozytorium. Ponadto corocznie Dyrektor powołuje zespół, który sprawdza aktualność i kompletność sylabusów.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

W UKW funkcjonuje Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, którego podmioty, relacje między podmiotami oraz zakres kompetencji i obowiązków każdego z nich określa Zarządzenie Rektora UKW⁹¹ w sprawie wprowadzenia i stosowania w UKW WSZJK. Do zadań tych podmiotów należy: projektowanie, modyfikowanie, dokumentowanie i zatwierdzanie programów studiów, w tym efektów uczenia się. Nadzór nad realizacją postanowień WSZJK sprawuje Prorektor ds. Studenckich i JK.

W ramach struktury WSZJK na WPiP funkcjonuje Wydziałowa Komisja ds. Studenckich i JK (WKdsSiJK) oraz Rady Programowe⁹² powoływane przez Dyrektorów Instytutów, które wspomagają ich w zarządzaniu procesem dydaktycznym, w szczególności w opracowaniu i modyfikowaniu programów studiów. Na czas wykonywania określonych zadań Dyrektorzy Instytutów powołują Zadaniowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia. WKdsSiJK opracowuje projekty procedur dotyczących JK na poziomie WPiP⁹³, wskazuje i monitoruje działania projakościowe, opiniuje programy studiów, w tym opisy efektów uczenia się, opracowuje harmonogram prac projakościowych w jednostce, sporządza coroczny raport samooceny JK i przedkłada go Dziekanowi. Rada WPiP poświęca jedno swoje posiedzenie w roku doskonaleniu jakości kształcenia na Wydziale.

Rada Instytutu i przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych opiniują program studiów i projekt opisu efektów uczenia się oraz zgłaszają propozycje działań projakościowych. Zakres, formę udziału i wpływu na proces doskonalenia i realizacji programu studiów na kierunkach

⁸⁷ https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/informacje_instytut_psychologii

⁸⁸ <https://www.ukw.edu.pl/pracownicy/>

⁸⁹ [https://usosweb.ukw.edu.pl/kontroler.php?action=actionx:news/default\(\)](https://usosweb.ukw.edu.pl/kontroler.php?action=actionx:news/default())

⁹⁰ www.usosweb.ukw.edu.pl

⁹¹ Zarządzenie Rektora UKW Nr 60/2017/2018 Rektora UKW z dnia 3 lipca 2018 r.

⁹² https://wydzialpedagogikiipsychologii.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_pedagogiki_psychologii/komisje_i_zespoły

⁹³ https://wydzialpedagogikiipsychologii.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_pedagogiki_psychologii/procedury

prowadzonych przez UKW określa Uchwała Senatu UKW.⁹⁴ Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów określają dokumenty wewnętrzne UKW⁹⁵.

Opracowane w oparciu o WSZJK⁹⁶ zapewnianie i doskonalenie jakości kształcenia w UKW odbywa się na podstawie procedur ogólnouczelnianych oraz procedur szczegółowych wprowadzonych na poziomie WPiP i IP⁹⁷. Rada Programowa uwzględniając m.in. analizę dotyczącą weryfikacji efektów uczenia się oraz raporty z monitorowania karier zawodowych absolwentów, dokonuje modyfikacji programu studiów i przedkłada do zaopiniowania Radzie Instytutu. Wszystkie zamiany w programie studiów opiniowane są przez WKds.SiJK i zatwierdzane przez Radę WPiP. Rada Programowa przekazuje do WKds.SiJK roczne sprawozdania z weryfikacji realizacji efektów uczenia się na psychologii; dokumentuje i przechowuje informacje o wprowadzonych korektach w programach studiów w odniesieniu do efektów uczenia się, dokumentuje informacje i uwagi przedstawiane podczas spotkań z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi, dotyczące weryfikacji efektów uczenia się. Za dokumentowanie informacji o wprowadzonych korektach w programach kształcenia w kolejnych cyklach kształcenia w odniesieniu do zakładanych efektów uczenia się odpowiedzialna jest, zgodnie z Procedurą weryfikacji efektów uczenia się na Wydziale Pedagogiki i Psychologii, WKds.SiJK⁹⁸.

Monitorowanie programów studiów na kierunku psychologia jest procesem ciągłym i dokonuje się poprzez bieżącą ocenę przez nauczycieli procesu realizacji modułów (zgodnie z procedurą określoną w Zarządzeniu Rektora UKW⁹⁹ i w Uchwale Rady WPiP¹⁰⁰ oraz bieżącą analizę decyzji studentów w zakresie modułów do wyboru, w tym seminariów dyplomowych. Poza tym Rada Programowa dokonuje okresowego przeglądu programu studiów i planów studiów po zakończeniu każdego roku akademickiego w celu ich weryfikacji pod względem adekwatności konstrukcji i realizowanych treści do określonych efektów uczenia się. Podstawą oceny i zmian w programach studiów są analizy: raportów koordynatorów modułów przekazywane Radzie Programowej, realizacji modułów do wyboru, ankiet ewaluacyjnych¹⁰¹, wyników hospitacji zajęć (zgodnie z zasadami określonymi w Regulaminie hospitacji – załącznik 2), aktywności studentów w trakcie wymian krajowych i międzynarodowych (Erasmus+), wyników monitorowania losów absolwentów oraz opinie interesariuszy zewnętrznych i opiekunów w miejscu praktyk oraz zmiany kadrowe w Instytucie spowodowane zatrudnianiem nowych pracowników lub odchodzeniem, z różnych przyczyn, pracowników dotąd zatrudnianych.

Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów UKW na każdym etapie kształcenia określają: Regulamin Studiów UKW¹⁰²; Uchwały Senatu UKW¹⁰³ oraz Zarządzenie Rektora UKW¹⁰⁴. Na WPiP określono w formie procedur i regulaminów zasady weryfikacji efektów uczenia się oraz dyplomowania¹⁰⁵. Osiąganie efektów uczenia się przez studentów w ramach modułów

⁹⁴ Uchwała Senatu zał. nr 2 do Uchwały Senatu UKW Nr 52/2017/2018 z dnia 27 lutego 2018

⁹⁵ Uchwała Senatu UKW Nr 52/2017/2018 z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie ustalenia Wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie programów studiów; Uchwała Senatu Nr 62/2017/2018 z dnia 27 marca 2018 r. zmieniająca Uchwałę Senatu UKW Nr 52/2017/2018 z dnia 27 lutego 2018 r.; ⁹⁶ Uchwała Senatu Nr 62/2017/2018 z dnia 27 marca 2018 r. zmieniająca Uchwałę Senatu UKW Nr 52/2017/2018 z dnia 27 lutego 2018 r.; Zarządzenie Nr 19/2016/2017 Rektora UKW z dnia 2 stycznia 2017 r. w sprawie zasad składania i archiwizacji prac dyplomowych

⁹⁶ wprowadzony Zarządzeniem Nr 64/2012/2013 Rektora UKW z dnia 24 kwietnia 2013 r. i zmodyfikowany Zarządzeniem Nr 60/2017/2018 Rektora UKW z dnia 3 lipca 2018 r.

⁹⁷ https://psychologia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_psychologii/pliki_psychologia_ukw

⁹⁸ Procedura weryfikacji efektów kształcenia na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UKW Uchwała Rady Wydziału Nr 135/2014/2015 z dnia 12 maja 2015 roku

⁹⁹ Zarządzeniu Rektora UKW Nr 60/2017/2018 Rektora UKW z dnia 3 lipca 2018 r.

¹⁰⁰ Uchwale Rady WPiP Nr 135/2014/2015 z dnia 12.05.2015

¹⁰¹ Zarz. Rektora UKW Nr 90/2012/2013 z 28.04.2013 r.

¹⁰² Uchwała Senatu UKW Nr 65/2016/2017z dnia 20.042017r.w sprawie uchwalenia Regulaminu Studiów UKW

¹⁰³ Uchwała Senatu UKW Nr 52/2017/2018 z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie ustalenia Wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie programów studiów; Uchwała Senatu Nr 62/2017/2018 z dnia 27 marca 2018 r. zmieniająca Uchwałę Senatu UKW Nr 52/2017/2018 z dnia 27 lutego 2018 r

¹⁰⁴ Zarządzenie Rektora UKW¹⁰⁴ Nr 60/2017/2018 Rektora UKW z dnia 3 lipca 2018 r.

¹⁰⁵ https://wydzialpedagogikiipsychologii.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_pedagogiki_psychologii/procedury/

oraz ich ewaluacja określone są przez koordynatora modułu w porozumieniu z pozostałymi pracownikami uczestniczącymi w jego realizacji i podawane do wiadomości studentów w sylabusach (Metody i kryteria oceniania) udostępnianych w USOSweb¹⁰⁶. Bieżąca analiza osiągniętych efektów uczenia się (prace i wytwory studentów w trakcie trwania przedmiotu/modułu oraz zaliczenia i egzaminy) dokonywana przez koordynatora przedmiotu oraz pozostałe osoby prowadzące przedmiot/moduł, może być podstawą zgłaszania przez koordynatora Radzie Programowej propozycji zmian w ramach modułu/przedmiotu (notatka wg określonego wzoru – załącznik 3). W ramach ostatniego etapu studiów – dyplomowania odbywa się weryfikacja efektów uczenia się poprzez pracę dyplomową oraz zakres zagadnień z toku studiów opracowany przez Komisję ds. Dyplomowania.

Przydatność efektów uczenia się osiągniętych przez absolwentów *psychologii* na rynku pracy lub w dalszym kształceniu weryfikowana jest na podstawie badania losów absolwentów¹⁰⁷. Monitorowanie karier zawodowych prowadzi Biuro Karier¹⁰⁸. Badania te służą między innymi pozyskiwaniu opinii absolwentów o przydatności efektów uczenia na rynku pracy. Na psychologii analizowane są również wyniki ankiet dostępne w Ogólnopolskim Systemie Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów MNiSW.

Wpływ na doskonalenie i realizację programu studiów na psychologii mają grupy interesariuszy wewnętrznych: studenci (poprzez wybór modułów do wyboru, w tym seminariów dyplomowych, ocenę realizacji procesu kształcenia w ankietach¹⁰⁹, udział w pracach Rady Wydziału i WKds.SiJK) i pracownicy (poprzez zgłaszanie uwag w raportach koordynatorów modułów, tworzenie listy propozycji modułów do wyboru, w tym seminariów, udział w pracach Rady Programowej, Rady Wydziału, WKds.SiJK) oraz interesariusze zewnętrzni: reprezentanci placówek oświatowych, ochrony zdrowia, innych potencjalnych miejsc pracy oraz praktyk, z którymi Instytut Psychologii współpracuje, a także absolwenci kierunku psychologia UKW.

Wyniki zewnętrznych ocen jakości kształcenia i sformułowanych zaleceń są wykorzystywane w doskonaleniu programu studiów na kierunku *psychologia*. Odbywa się to poprzez analizę: poprzednich ocen i zaleceń PKA, publikowanych raportów PKA w zakresie kontroli kierunku w innych uczelniach oraz kontroli innych kierunków na UKW, sprawozdań z corocznej oceny funkcjonowania WSZJK UKW i WPiP¹¹⁰, informacji na temat rozwiązań podejmowanych przez krajowe oraz zagraniczne instytucje szkolnictwa wyższego w obszarze JK pozyskiwanych z różnych źródeł, w tym ze stron internetowych, publikacji, spotkań i szkoleń organizowanych przez MNiSW.

¹⁰⁶ Zarządzenie Nr 57/2017/2018 Rektora UKW z dnia 3 lipca 2018 r. w sprawie wprowadzania opisu modułu/przedmiotu do systemu USOS i USOSweb

¹⁰⁷ podstawy prawne: Zarz. Rektora UKW nr 74/2015/2016 z 30 IX 2016 r., Uchwała Senatu UKW Nr 123/2014/2015 z 29 VI 2015 r.

¹⁰⁸ http://www.biurokarier.ukw.edu.pl/cms/monitorowanie_karier_absolwentow_ukw/

¹⁰⁹ Zarządzenie Nr 90/2012/2013 Rektora UKW z dnia 28 czerwca 2013 r. w sprawie wprowadzenia w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego ogólnouczelnianej procedury ankietyzacji jakości kształcenia.

¹¹⁰ Uchwała Rady WPiP Nr 194 /2017/2018 z dnia 18 września 2018

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wydział Pedagogiki i Psychologii UKW w ostatniej ewaluacji jednostek naukowych uzyskał kategorię A. Istotny wkład do tej oceny wniósł Instytut Psychologii. Poziom naukowy stanowi podstawę kształcenia uniwersyteckiego. • Pomyślny rozwój naukowy kadry badawczo- dydaktycznej. Wyraża się w systematycznym wzroście: (i) dorobku publikacyjnego i wskaźników jego wpływu; (ii) liczby wysonakładowych grantów badawczych (aktualnie na łączną kwotę ponad 3,5 mln zł). W realizację projektów naukowych angażowani są studenci (także w ramach formalnych umów), nie tylko w obsłudze, ale także jako wykonawcy badań oraz współautorzy publikacji, co uznajemy za najefektywniejszą formę kształcenia młodych kadr naukowych. Praktyki te zaowocowały w ostatnim okresie uzyskaniem przez magistrantów jednego Diamentowego Grantu oraz dwóch Stypendiów Fulbrighta. • Dostosowanie programu studiów do europejskich standardów kształcenia psychologów. Mimo, iż realizujemy program jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim, dużą wagę przywiązujemy do kształcenia zawodowego psychologów, czego wyrazem jest pozytywna jego ocena w ewaluacji przeprowadzonej przez Ogólnopolską Komisję ds. Certyfikatu 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niezadawalająca mobilność studentów i kadry. Mimo, iż obserwujemy systematyczny rozwój krajowej i międzynarodowej współpracy dydaktycznej i naukowej nadal zbyt wielu studentów i pracowników nie wykazuje większego zainteresowania: (i) dostępnymi programami krajowej i europejskiej wymiany, szczególnie długofalowej; (ii) udziałem w międzynarodowych konferencjach i spotkaniach w ramach sieci naukowych, szczególnie organizowanych poza Europą; (iii) wyjazdami stażowymi, a nawet studyjnymi, mimo deklarowanych przez Instytut środków ich finansowania. • Niedofinansowanie obsługi administracyjnej procesu dydaktycznego. Pracownicy badawczo-dydaktyczni i dydaktyczni obciążeni są coraz większą liczbą obowiązków, wymagających nie tylko dodatkowego nakładu pracy, ale także eksperckiej znajomości odpowiednich regulacji prawnych. • Niekorzystna proporcja aktywnych form zajęć w stosunku do form podających (wykładów) wynikająca z oszczędności finansowych. Program ten ogranicza możliwości, a w przypadku niektórych przedmiotów zmusza do podejmowania środków <i>de minimis</i> w osiągnięciu założonych efektów uczenia się.

	<p><i>EuroPsy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Duże zaangażowanie pracowników w kształcenie pozaprogramowe. Działania te dotyczą: (i) aktywności badawczej, szkoleniowej i konferencyjnej studenckich kół naukowych, (ii) wspólnych publikacji w wydawnictwach studenckich i pracach opiekunów, (iii) opieki tutorialnej; (iv) koordynacji programowej Festiwalu Nauki, Dni Psychologa, itp.. Pomaga to studentom w kształtować swoich zainteresowań, w wyborze ścieżki kształcenia i dalszej drogi kariery zawodowej. • Wysoki poziom obsługi procesu dydaktycznego przez kompetentny zespół pracowników dziekanatu Wydziału. 	
Czynniki zewnętrzne	<p style="text-align: center;">Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa Centrum Pomocy Psychologicznej w kompleksie budynków przy ul. Staffa 1 ze środków unijnych w ramach konsorcjum Collegium Medicum i Wydziału Chemii UMK oraz Instytutu Psychologii UKW. Uruchomienie tego Centrum umożliwi rozwój psychologii stosowanej oraz kształcenie kompetencji zawodowych studentów psychologii w praktyce. Koncepcja funkcjonalno-użytkowa Centrum uwzględnia sugestie Rady Interesariuszy IPs UKW. • Projekt wdrażanych zmian w strukturze organizacyjnej UKW w związku z Ustawą 2.0 przewiduje utworzenie Wydziału Psychologii jako podstawowej jednostki organizacyjnej. W naszej ocenie, podział Wydziału Pedagogiki i Psychologii umożliwi utrzymanie przez psychologię wysokiej kategorii naukowej i usprawni system zapewniania jakości kształcenia. • Wzrost aktywności pracowników w ogólnopolskich oraz zagranicznych instytucjach naukowych i zawodowych. Aktywność ta poszerza kontakty zewnętrzne 	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak nowelizacji Ustawy o zawodzie psychologa w Polsce z 2006 roku. Zawód psychologa w praktyce nie jest uregulowany. Obejściem tego problemu jest Certyfikat EuroPsy, ale nie rozwiązuje zasadniczej kwestii – brak regulacji prawnych prowadzi często do nadużyć w kształceniu i praktykach psychologicznych. • Brak lub niespójności w zapisach Ustawy 2.0 i rozporządzeniach wykonawczych. W ich efekcie, podejmowane przez IPs działania wdrożeniowe w wielu obszarach mają charakter intuicyjny. • Przeciążenie administracyjne pracowników. Przyrost zadań związanych z wdrożonymi systemami zarządzania jakością kształcenia oraz ostatnio z wdrażaniem Ustawy 2.0, zniechęca pracowników i w efekcie nie zawsze prowadzi do poprawy jakości kształcenia. • Brak odpowiedniej gratyfikacji finansowej za zajęcia na studiach niestacjonarnych w dni ustawowo wolne od

	<p>i sprzyja przenoszeniu dobrych praktyk nie tylko w badaniach naukowych, ale także w kształceniu psychologów.</p> <p>• Dynamiczny rozwój młodej kadry naukowej. W ostatnich latach obserwujemy wzrost liczby bardzo dobrych studentów i absolwentów studiów magisterskich i doktorskich zainteresowanych pracą badawczo-dydaktyczną.</p>	<p>pracy demotywuje pracowników. W efekcie, oszczędnościowej polityki wymuszonej czynnikami zewnętrznymi pojawia się zagrożenie zawieszenia rekrutacji na niestacjonarne studia psychologiczne.</p>
--	---	--

(Pieczęć uczelni)

.....
(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....
(podpis Rektora)

...Bydgoszcz....., dnia11.04.2019r.....
(miejsowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku¹¹¹

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat (2015/2016)	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat (2015/2016)	Bieżący rok akademicki
jednolite studia magisterskie	I	92	97	66	118
	II	76	81	36	80
	III	76	75	54	51
	IV	62	54	30	30
	V	61	66	54	28
Razem:		367	373	240	307

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
jednolite studia magisterskie	2013/2014	66	47	119	41
	2014/2015	86	46	106	61
	2015/2016	103	58	98	44
	2016/2017	111	66	92	36
	2017/2018	99	72	78	43
Razem:		465	289	493	225

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2018 poz. 1861)¹¹².

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin	
	St. stacjonarne	St. niestacjonarne

¹¹¹ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

¹¹² Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	10 semestrów 300 pkt ECTS	10 semestrów 300 pkt ECTS
Łączna liczba godzin zajęć	2805	1775
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	295	295
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	208	208
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne		
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	111	111
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	12	12
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	105	70
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	30	-
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:		
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1. 30	
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2. 30	

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów¹¹³

Psychologia studia stacjonarne

I.P	Nazwa modułu	Godziny zajęć					Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
		W	Ć	K	L	S		
1	Filozofia z el. Logiki	45					45	5
2	Socjologia	15		15			30	4

¹¹³Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

3	Biologiczne podstawy zachowania	45		15			60	5
4	Genetyka zachowania	15		15			30	5
5	Wprowadzenie do psychologii i historii myśli psychologicznej	45		15			60	5
6	Metodologia badań psychologicznych	30					30	4
7	Podstawy statystyki	15			15		30	4
8	Statystyka zaawansowana	15			30		45	4
9	Proseminarium z psychologii ogólnej				15		15	2
10	Etyka zawodu psychologa	30					30	5
11	Procesy poznawcze	60					60	6
12	Percepcja i uwaga				15		15	2
13	Myślenie, pamięć, uczenie				15		15	2
14	Emocje i motywacje	45			15		60	6
15	Osobowość	45		15			60	7
16	Psychologia różnic indywidualnych	30		45			75	8
17	Psychologia społeczna	45		30			75	7
18	Psychologia rozwoju człowieka	45		45			90	8
19	Psychometria	45		15			60	5
20	Diagnoza psychologiczna:							
	· diagnoza psychologiczna	45					45	6
	· metody badania procesów poznawczych			30	30		60	5
	· metody badania osobowości			15	45		60	4
	· badanie różnic indywidualnych w praktyce			15	30		45	4
	· metody badania zachowań społecznych			15	30		45	2
	· metody badania rozwoju			15	30		45	2
21	Psychopatologia	30			15		45	5
22	Psychologia wychowawcza	45		30			75	5
23	Psychologia rehabilitacyjna	30		15			45	4
24	Psychologia pracy i organizacji	45		15			60	5
25	Psychologia zdrowia	30		15			45	5
26	Psychologia kliniczna	45		45			90	9
27	Psychiatria z el. Neurologii	30			15		45	3
28	Neuropsychologia	45		30			75	5
29	Seminarium magisterskie					120	120	25
30	Seminarium monograficzne-teoretyczne				60		60	6
31	Seminarium monograficzne-empiryczne				120		120	9
32	TKR			30			30	4
33	Wykład monograficzny	90					90	6
Razem:		1005		480	480	120	2085	208

Psychologia studia niestacjonarne

Nazwa przedmiotu		Godziny zajęć					Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
		W	Ć	K	L	S		
1	Filozofia z el. logiki	35					35	5
2	Socjologia	10		5			15	4
3	Biologiczne podstawy zachowania	30		10			40	5
4	Genetyka zachowania	10		5			15	5
5	Wprowadzenie do psychologii i historii myśli psychologicznej	40		10			50	5
6	Metodologia badań psychologicznych	30					30	4
7	Podstawy statystyki	15			15		30	4
8	Statystyka zaawansowana	10			20		30	4
9	Proseminarium z psychologii ogólnej				15		15	2
10	Etyka zawodu psychologa	30					30	5
11	Procesy poznawcze	30					30	6
12	Percepcja i uwaga				15		15	2
13	Myślenie, pamięć, uczenie				15		15	2
14	Emocje i motywacje	30			15		45	6
15	Osobowość	30		15			45	7
16	Psychologia różnic indywidualnych	30		15			45	8
17	Psychologia społeczna	30		15			45	7
18	Psychologia rozwoju człowieka	30		15			45	8
19	Psychometria	20		15			35	5
20	Diagnoza psychologiczna:							
	· diagnoza psychologiczna	30					30	6
	· metody badania procesów poznawczych			5	15		20	5
	· metody badania osobowości			5	15		20	4
	· badanie różnic indywidualnych w praktyce			5	15		20	4
	· metody badania zachowań społecznych			5	15		20	2
	· metody badania rozwoju			5	15		20	2
21	Psychopatologia	20			10		30	5
22	Psychologia wychowawcza	30		15			45	5
23	Psychologia rehabilitacyjna	15		15			30	4
24	Psychologia pracy i organizacji	15		15			30	5
25	Psychologia zdrowia	15		15			30	5
26	Psychologia kliniczna	30		30			60	9
27	Psychiatria z el. Neurologii	15			10		25	3
28	Neuropsychologia	10		10			20	5
29	Seminarium magisterskie					90	90	25
30	Seminarium monograficzne-teoretyczne				30		30	6

31	Seminarium monograficzne-empiryczne				40		40	9
32	TKR				15		15	4
33	Wykład monograficzny	40					40	6
Razem:		630		230	275	90	1225	208

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich / Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela¹¹⁴

nie dotyczy

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych¹¹⁵

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
<i>Psychometrics</i>	wykłady	zimowy	stacjonarne Erasmus+	angielski	4 osoby
<i>Problems of adaptation of minorities</i>	wykłady	zimowy	stacjonarne Erasmus+	angielski	8 osób
<i>Aggressive behaviour in childhood & adolescence</i>	wykłady	zimowy	stacjonarne Erasmus+	angielski	4 osoby
<i>Psychology of ageing</i>	wykłady	zimowy	stacjonarne Erasmus+	angielski	4 osoby
<i>Psychology of creativity</i>	wykłady	zimowy	stacjonarne Erasmus+	angielski	9 osób
<i>Family Communication & relations between members</i>	wykłady	zimowy	stacjonarne Erasmus+	angielski	8 osób
<i>Cross-Cultural Psychology</i>	wykłady	zimowy	stacjonarne Erasmus+	angielski	7 osób
<i>Cognitive Behavioral Therapy (CBT) the Main Assumptions & Applications</i>	wykłady	zimowy	stacjonarne Erasmus+	angielski	5 osób
<i>Methodology</i>	wykłady	letni	stacjonarne Erasmus+	angielski	2 osoby
<i>Statistics advanced</i>	wykłady	letni	stacjonarne Erasmus+	angielski	2 osoby

¹¹⁴ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

¹¹⁵ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

<i>Psychology of stress & disease</i>	wyklady	letni	stacjonarne Erasmus+	angielski	1 osoba
<i>Problems of adaptation of minorities</i>	wyklady	letni	stacjonarne Erasmus+	angielski	1 osoba
<i>Aggressive behaviour in childhood & adolescence</i>	wyklady	letni	stacjonarne Erasmus+	angielski	4 osoby
<i>Psychology of ageing</i>	wyklady	letni	stacjonarne Erasmus+	angielski	2 osoby
<i>Psychology of creativity</i>	wyklady	letni	stacjonarne Erasmus+	angielski	7 osób
<i>Family Communication & relations between members</i>	wyklady	letni	stacjonarne Erasmus+	angielski	5 osób
<i>Cross-Cultural Psychology</i>	wyklady	letni	stacjonarne Erasmus+	angielski	4 osoby
<i>Cognitive Behavioral Therapy (CBT) the Main Assumptions & Applications</i>	wyklady	letni	stacjonarne Erasmus+	angielski	6 osób